

Plenum

Tisdag 1.12.2020 kl. 14.01—20.04

2. Statsrådets redogörelse till riksdagen - Finlands program för hållbar tillväxt

Statsrådets redogörelse SRR 6/2020 rd

Remissdebatt

Talman Anu Vehviläinen: Ärende 2 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till finansutskottet, som kommunikationsutskottet, jord- och skogsbruksutskottet, kulturutskottet, social- och hälsovårdsutskottet, ekonomiutskottet, framtidsutskottet, arbetslivs- och jämställdhetsutskottet och miljöutskottet ska lämna utlåtande till.

Efter finansminister Matti Vanhanens presentationsanförande förs debatten som snabbdebatt i fråga om de anföranden som ledamöterna anmält sig för i förväg. Gruppanförandena får vara högst 5 minuter långa. Efter gruppanförandena följer ett replikskifte på en och en halv timme, indelat i två 45 minuter långa pass, så att grupperna kan byta debattörer halvvägs in i replikskiftet. Övriga anföranden som ledamöterna anmält sig för på förhand får vara högst 5 minuter långa. Talmanskonferensen rekommenderar att även de anföranden som hålls efter snabbdebatten är högst 5 minuter långa.

För remissdebatten reserveras högst 3 timmar. Vid behandlingen av ärendet följer riksdagen det för ärenden med tidtabell överenskomna förfarandet.

Debatt

14.02 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puheemies! Euroopan unionin päämiehet sopivat kesällä mittavasta elpymispaketista, jolla suunnataan yhteensä 750 miljardia euroa kertaluonteisesti vuosien 2021—2023 aikana jäsenmaiden koronasta toipumiseen ja uudistumiseen. Samanlaiset paketit on tehty Kiinassa ja Yhdysvalloissa. Euroopan yhteinen ja samansuuntainen elvytys on kiistatta tehokkaampaa kuin se, että jokainen maa toimisi yksin. Suomi on pieni, kansainvälisistä vientimarkkinoista riippuvainen maa. Euroopan elpyminen on meidän etumme. Muiden EU-jäsenmaiden talouden tai rahoitusjärjestelmän epävakaus hidastaisi Suomenkin toipumista koronasta.

EU:n instituutioissa lopullinen päätöksenteko elpymisvälineestä on kesken mutta loppusuoralla. Valtiovarainministeriö on yhdessä muiden ministeriöiden kanssa syksyn aikana käynyt ennakoivasti vuoropuhelua alueiden, elinkeinoelämän sekä tiedeyhteisön kanssa siitä, miten elpymisvälineen rahat olisi viisasta sijoittaa, kun ne aikanaan jäsenmaiden käyttöön tulevat. Elvytyksen pitää olla nopeaa ja oikea-aikaista. Vara ei venettä kaada.

Syksyn aikana käydyn yhteisen valmistelun tuloksena hallitus antaa tänään eduskunnalle selonteon Suomen kestävä kasvun ohjelmasta. Se elvyttää, uudistaa ja näyttää tietä koronan jälkeiseen aikaan. Tavoittemme on kohdentaa rahoitus vaikuttavasti ja tehokkaasti

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

niin, että siitä saadaan mahdollisimman suuri hyöty irti koko maassa ja kaikille suomalaisille. Suomen jäsenmaksut Euroopan unionin budjettiin kasvavat jonkin verran elpymisvälineen rahoittamiseksi. Takaisinmaksu tapahtuu seuraavien kolmenkymmenen vuoden aikana. Mitä viisaammin nyt uudistamme yhteiskuntaamme kasvu-uralle, sitä helpommin maksamme takaisin sekä EU:lle että erityisesti Suomen valtiolle korona-aikana syntyneen velan.

Talousennusteet ennakoivat meille koronan jälkeen ensin noin 2,5 prosentin vuositasoon kasvua, kunnes se pian tämän jälkeen hiipuu matalammaksi. Meidän ei pidä tyytyä tähän, ja siksi tarvitsemme nopeavaikutteista elvytystä, joka samalla luo pysyvää kasvupotentiaalia uudistusten kautta. Talouden hetkellinen elpyminen tämän vuoden kolmannella neljänneksellä vääristää helposti tilannekuvaa. Finanssipolitiikka on juuri tänä vuonna hyvin elvyttävää, ja se näkyy tämän vuoden taloudessa — ilman, että sillä kuitenkaan on uudistavaa vaikutusta. EU:n elpymispaketilla on kyettävä myös uudistamaan.

Hyvät edustajat, selonteko Suomen kestävästä kasvun ohjelmasta sisältää siis eväät, joilla sekä edistetään maamme talouden nopeavaikutteista elpymistä koronakriisistä että vahvistetaan pitkällä aikavälillä talouden kasvupotentiaalia. Nopean elvytyksen aika on silloin, kun koronarokote on käytössä ja pystymme avaamaan talouden turvallisesti. Elvytyksen oikea ajankohta on mitä todennäköisimmin ensi vuoden aikana. Vuoden 2008 finanssikriisin jälkeen Suomi ei päässyt maailmantalouden nousuvauhtiin mukaan. Menneestä on opittava. Koronakriisin jälkeen Suomi on saatava ripeästi vahvan, ympäristön kannalta kestävä ja yhteiskunnan eheyttä ylläpitävän kasvun uralle.

Nopeavaikutteisen elvytyksen ohella Suomi tarvitsee elinkeinoelämän rakenteiden sekä julkisten palveluiden pitkäjänteistä uudistamista. Kasvun eväitä on rakennettava koko alkavalle vuosikymmenelle. Suomen tulisi ottaa eräänlainen tuottavuusloikka eli saada aikaan nykyisillä voimavaroilla enemmän hyvinvointia ja vaurautta.

Suomen pitää nyt päästä globaaliin eturintamaan vahvuusaloillaan. Suomen vahvuudet ovat aloilla, joihin kansainvälisillä markkinoilla asiakkaiden tarpeet tulevat painottumaan. Kyse on mahdollisimman ympäristöystävällisistä tuotteista, bio- ja kiertotalouden, uusien tuotantoprosessien sekä energiatuotannon innovaatioista. Minun on vaikea ymmärtää heittä, jotka haluavat Suomen tarrautuvan kiinni ulkomaiseen fossiiliseen kivihiiileen, öljyyn ja kaasuun. Se ei ole suomalaisten etu. [Sebastian Tynkkynen: Entä turve?]

Yhteinen eurooppalainen vihreä siirtymä on meidän etumme. Suomalaisilla yrityksillä on monia vihreän talouden innovaatioita, jotka tarvitsevat demo- ja pilotti- sekä testialustoja päästäkseen markkinoille. Laajalla yhteistyöllä yritysten, tutkimuslaitosten ja korkeakoulujen kesken sekä vahvistamalla yhteistä tutkimusinfrastruktuuria pystymme saamaan parhaan hyödyn maailman kasvavista markkinoista. Kasvupotentiaalia on sekä teollisuudessa että palveluissa. Kun uudistamme tuotantoa ja kulutusta ympäristöystävällisemmäksi, siitä kiittävät myös tulevat sukupolvet. Kun talouskasvu vauhdittuu, pystymme maksamaan koronakriisin tuoman velkaantumisen helpommin takaisin.

Arvoisa puhemies! Korona-ajan jälkeen emme palaa entiselleen. Kriisi tulee muuttamaan pysyvällä tavalla ihmisten tapoja tehdä työtä, opiskella ja olla vuorovaikutuksessa toistensa kanssa. Digitalisaatio eri muodoissaan on ilmastonmuutoksen hillinnän ohella maailmantalouden toinen ajuri. Niin yksityisten kuin julkistenkin palveluiden digitalisatiolla lisäämme talouden tuottavuutta ja Suomen kilpailukykyä sekä yhteiskunnan kriisinsietokykyä ja toimintavarmuutta. Samalla on huolehdittava kaikkien pysymisestä mukana — palveluiden on oltava käyttäjäystävällisiä. Maailmalla on jo merkkejä siitä, että asian-

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

tuntijatyö ja opiskelu alkavat irrota paikasta. Ihmisten omat mieltymykset asuinpaikasta ratkaisevat sijoittumista niin Suomen sisällä kuin myös globaalisti. Tuomalla huippunopeat tietoliikenneyhteydet koko maahan voimme olla mukana sekä digitaalisten palveluiden kehityksessä että ihmisten omien elämänvalintojen mahdollistamisessa.

Suomen maine onnellisena, koronaturvallisena, poliittisesti vakaana ja tasa-arvoisena maana on vahvistunut maailmalla. Samalla meillä on monilla aloilla pulaa osaavasta työvoimasta. Työperäisessä maahanmuutossa on syytä laittaa uusi vaihde päälle. Lupaprosessit on digitalisoitava ketteriksi ja viranomaisyhteistyötä tiivistettävä.

Kestävän kasvun ohjelma vauhdittaa julkisten palveluiden uudistumista. Ohjelmalla tuetaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen sekä pohjoismaisen työllisyydenhoidon mallin tavoitteita. Kestävän kasvun ohjelmassa on varauduttu työuria pidentävien ja osaaamista vahvistavien uudistusten määräaikaiseen rahoittamiseen sekä työllisyyspalveluiden uudistamiseen asiakaslähtöisiksi ja yksilöllisiksi.

Ensi vuonna on myös ryhdyttävä purkamaan korona-ajalta kertynyttä hoitovelkaa. Toimintatapoja on sosiaali- ja terveydenhuollossa kehitettävä niin, että ihmiset pääsevät nopeasti hoitoon ja palvelut tulevat ihmisten lähelle. Kustannusvaikuttavia malleja on tarkoitus levittää tehokkaasti koko maahan.

Selonteossa on esitelty siis teema-alueita, joihin elvytys ja uudistukset keskitetään. Teema-alueiden lisäksi on linjattu kriteerit, joilla painopisteet on valittu ja joita käytetään myös rahoituksen kohdentamisessa, kun hankkeita valitaan. Tarkoitus on keskittyä suuriin ja vaikuttaviin sekä samalla toisiaan tukeviin kokonaisuuksiin. Myös toimeenpanovaiheessa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että resurssit eivät hajaudu liian pieniin ja vaikutavuudeltaan vähäisiin kohteisiin. Toimeenpanossa tullaan rohkaisemaan julkisten ja yksityisten toimijoiden kumppanuuteen sekä hallintorajojen ylittämiseen. Rahoituksella on tarkoitus vivuttaa ja saada mukaan mahdollisimman paljon yksityistä rahoitusta.

Arvoisa puhemies! Koronakriisi on luonnollisesti asettanut julkisen keskustelun perspektiivin varsin lyhyeksi. Pohditaan, millaiset rajoitukset ovat käytössä ensi viikolla, miten selvittää tästä joulun ja milloin rokote on käytössä. Parasta talouspolitiikkaa juuri nyt onkin koronaviruksen pitäminen kurissa.

Tässä selonteossa katsotaan pidemmälle, koronakriisin jälkeiseen aikaan. Olen vakuutunut siitä, että me suomalaiset selviämme tästä koettelemuksesta kohtuudella. Tuleva talvi voi vielä olla vaikea, mutta samalla meidän päättäjinä on jo ennakoitava seuraavaa vaihetta. On mainiota, että voimme saada eduskunnan evästyksen Suomen kestävän kasvun ohjelmaan. Suosittelemme ottamaan katseen kauas, kymmenen vuoden päähän: miten otamme tuottavuus- ja elinvoimaloikan koronan jälkeiseen maailmaan ja Suomeen, niin että kaikki alueet ja ihmiset pysyvät mukana? Nyt ei ole siis aika arvioida hankehakemuksia tai pohtia budjettimomentteja. Nyt on aika pohtia tulevaisuuden Suomea ja Suomea, jonka haluamme lapsille ja lapsenlapsillemme jättää.

Puhemies Anu Vehviläinen: Siirrymme ryhmäpuheenvuoroihin.

14.11 Johannes Koskinen sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kukaan tässä salissa ei varmasti ole epätietoinen siitä, miten syvään kriisiin covid-19-pandemia on Suomen ja koko maailman talouden ajanut. Toisen vuosineljänneksen lukemat olivat kautta maailman äärimmäisen synkät. Esimerkiksi euroalueen talous supistui toisella neljänneksellä lähes 12 prosenttia edelliseen verrattuna. Viimeisimmän — kolmannen — neljänneksen

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

sen kehitys oli onneksi parempaa. Kriisi on silti kaikkea muuta kuin ohi. Taudin toinen aalto uhkaa jälleen koko Euroopassa sekä terveyttä että taloudellista kehitystä.

Kaikkien, jotka pidempään ovat yhteiskuntaa seuranneet, pitäisi myös muistaa, mitä nyt ei pidä tehdä: toistaa finanssikriisin jälkeisiä virheitä. Silloin Euroopan laajuisesti liian varhain ajoitettu sopeuttaminen ja talouskuri syvensi lamaa ja söi kasvun edellytyksiä. Ei olisi mitään mieltä antaa normaalioloissa elinkelpoisten yritysten ajautua irtisanomisiin tai konkurssiin. Sellaisia nimellisiä säästöjä maksettaisiin takaisin vuosikymmeniä, kovien inhimillisten ja taloudellisten korkojen kera. Harvoin on taloustieteilijöiden kesken valinnut yhtä suurta yksimielisyyttä juuri mistään kysymyksestä kuin siitä, että Suomi, Eurooppa ja koko maailma tarvitsevat nyt elvyttävää talouspolitiikkaa tästä kriisistä noustaksemme.

Tänään käsitellyssä oleva Suomen kestävä talouden selonteko merkitsee juuri tätä elvytystä. Oppositio tulee varmasti nostamaan moneen kertaan esille sen, että Suomi on EU:n elpymispaketin nettomaksaja, ja kyseenalaistamaan, kannattaako Suomen olla pake-tissa mukana. Tämä näkökulma on yhtä lyhyt kuin se on kapea. [Leena Meri: Jaaha!] Se on lyhyt, koska tuijottamalla vain saantia ja maksuja ei oteta huomioon pidemmän aikavälin kehitystä. Paketin on arvioitu kohentavan Euroopan unionin bkt:tä, bruttokansantuotetta, jopa 2 prosenttia. [Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä] Kasvulla on aina kerrannaisvai-kutuksensa, ja pienen, avoimen kansantalouden on turha haaveilla nopeasta kasvusta, jos-sa sen kauppakumppanit eivät olisi mukana. Muiden kasvu ja nousu taantumasta luovat Suomen viennille markkinoita. Yhteismarkkinoilla vaurastumme vain yhteisellä kasvulla. Elvytys ja uudet investoinnit ovat vaikuttavimpia, jos ne toteutetaan ja kun ne toteutetaan yhtäaikaaisesti ja samansuuntaisesti.

Arvoisa puhemies! Opposition näkymä on myös kapea. Laajemmin katseltuna vakaa Eurooppa ja sen sisällä yhdessä tehdyt panostukset vihreään siirtymään, tutkimukseen ja tuotekehitykseen sekä digitalisaatioon ovat vaikuttavampia kuin hajanaiset kansalliset pa-nostukset. Näin toteutettu elvytys ei ainoastaan tue nykyistä työllisyyttä vaan luo pohjaa kestäväälle kasvulle ja hiilineutraalille yhteiskunnalle pitkälle tulevaisuuteen. Uudistuvassa taloudessa Suomella on erityisen suuria mahdollisuuksia hyödyntää kansallista korkeaa koulutus- ja osaamistasoamme. Meillä on innovatiivisia yrityksiä, jotka voivat kotimark-kinoita ja Euroopan laajuisia sisämarkkinoita hyödyntäen kasvaa johtaviksi toimijoiksi omalla sektorillaan. Suomen kansallisten toimenpiteiden yhdistäminen Euroopan laajui-seen kasvustrategiaan on tässä avainasemassa, ja juuri nämä samanaikaiset elpymispake-tin rahoitustoimet avaavat kymmenien miljardien markkinat meidän vahvoille yrityksil-lemme näillä uudistuvilla sektoreilla.

Elvytykselle nuiva katsantokanta on kapea ja lyhyt myös suhteessa Euroopan yhteisen elpymisvälineen hintalappuun. Nollakorkojen maailmassa nopeasti tehdyt työllisyyttä tu-kevat panostukset maksavat itsensä takaisin moninkertaisesti lainojen kymmenien vuosien pituisena maksuaikana.

Unionissa keskustellaan myös uusista omien varojen lähteistä, joilla kannattavat inves-toinnit voidaan joustavammin rahoittaa. Keskusteluissa ovat olleet muun muassa Euroo-pan yhteiset hiilitullit, päästökaupan kehittäminen ja digitaaliverotus. Hiilitullit ja digive-rot ovat järkeviä, kannatettavia toimenpiteitä, joilla tasataan kilpailun ehtoja kansainväli-sesti. Hiilivuodon hillitseminen ja kansainvälisten digitaalisten jättien voittojen reilumpi verotus ovat sinänsä perusteltuja ja oikeudenmukaisia hankkeita, jotka hillitsevät verovält-telyä ja ilmastomuutosta, samalla kun ne tuottavat merkittäviä verotuloja. Kun kannatta-vien investointtien takaisinmaksu voidaan jatkossa hoitaa tällaisilla yhteisillä tulolähteil-

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

lä, muuttuu laskelma Suomen osalta entistäkin edullisemmaksi. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Arvoisa puhemies! Velkasuhteemme eli julkisyhteisöjen velan koko suhteessa bruttokansantuotteeseen on noin 70 prosentin tasolla. Se on eurooppalaista keskitasoa. Pidemmällä aikavälillä on viisasta pyrkiä matalampaan tasoon, mutta välitöntä velkapaniikin aihetta ei ole. Taloutemme on selvinnyt koronaviruksesta parhaiden joukossa, ja se pienentää kestävyysvajetta myös pidemmällä aikavälillä. Meillä on siis varaa elvyttää, ja talousviihaat ovat [Puhemies koputtaa] pitkälti yksimielisiä siitä, että se on myös viisasta. [Jari Koskela: Saako nimiä?]

Tälle Suomen kestävän kasvun ohjelmalle sosiaalidemokraattien eduskuntaryhmä antaa täyden tukensa. [Leena Meri: Yllätys!]

14.17 Lulu Ranne ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! EU pyytää Suomelta 6,6 miljardia euroa elpymispakettiin. Jokainen vastuullinen aikuinen tietää, että pyytäjän tulee esittää perustelut ja laskelmat, miksi rahaa kannattaisi antaa: [Kimmo Kiljunen: No kuultiin äsken!] mitä sille saadaan vastineeksi ja hyötykö maksaja — eli tässä tapauksessa Suomi. Valtionvarainministeri Vanhanen käänsi asian Helsingin Sanomien haastattelussa päälaelleen. Elpymisvälineen kriitikoiden pitäisikin esittää laskelma, kuinka käy, jos EU-tason elvytystä ei tehdä. [Antti Lindtman: Ihan perusteltu pyyntö!]

Arvoisa hallitus, hyvä ministeri Vanhanen, perussuomalaiset esittävät heti yhden keskeisen laskelman. Elpymisväline tulisi maksamaan Suomelle 6,6 miljardia euroa. Se on yli kaksi kertaa enemmän kuin mitä me saisimme omaan käyttöömme. Jos kuvittelemme velkaelvytyksen toimivan, meidän kannattaisi käyttää kaikki 6,6 miljardia itse suoraan Suomen hyväksi kuten parhaaksi näemme. Rahan käyttäminen EU:n pillin mukaan ja pääosin muiden maiden hyväksi ei perustu hyväksyttäviin syihin.

Näin siis, jos velkaelvytys toimisi komission ja hallituksen uneksimalla tavalla. Valitettavasti se ei kuitenkaan toimi. EKP on pelkästään vuodesta 2015 lähtien kylvynyt 2 800 miljardia euroa velkarahaa EU:n talouteen. Investoinnit eivät ole siitä juuri kasvaneet, vaan bkt:n aneeminen kasvukin on perustunut jatkuvaan velkarahan pumppaukseen EU-maiden talouksiin. Olisi vastuutonta toistaa samoja virheitä ja odottaa eri tuloksia. 750 miljardia 2 800 miljardin perään ei tule tuottamaan eri tulosta.

Tässä kestävän kasvun ohjelmassa esitetään pitkä lista väitteitä kaikesta hyvästä, mitä kuvitelluilla 3 miljardilla saavutettaisiin. Väitetyt hyödyt eivät toteudu tilanteessa, jossa sekä valtiot että kuluttajat ovat ylivelkaantuneita. Investoinnit eivät ole jääneet velkarahasta kiinni. Investointeja ei tehdä, koska ei ole kysyntää. Kysyntää ei ole, koska kuluttajat ovat tappiin asti velkaisia ja verotettuja.

Tutkimuskirjallisuudessa on todistettu, että korkean velkaantumisen tilanteessa lisävelkaantuminen kasvattaa bruttokansantuotetta vain noin vuoden ajan — vain vuoden ajan — mutta muodostaa sen jälkeen kulutuksen ja bruttokansantuotteen kasvun jarrun. Velkaruiskkeen loppuessa kulutus hidastuu, bkt seuraa perässä ja ollaan entistä syvemmällä suossa. Velkainvestoinnit kannattavat vain, jos ne luovat sellaista jatkuvaa lisäarvoa talouteen, jolla investointi saadaan maksetuksi. Taloudellisesti ja teknisesti ennenaikaiset, kalliit ja keskeneräiset ilmastoinvestoinnit pakottavat yritykset ja kuluttajat velkaantumaan ja vähentämään muuta kysyntäänsä. Terveiltä investoinneilta katoavat vähätkin markkinat.

Arvoisa rouva puhemies! On käsittämätöntä, että hallitus ei esitä ohjelmalleen minkäänlaista vaikuttavuusarviointia Suomen osalta. Hyvätkin tavoitteet näyttäisivät vaativan uusia

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

rakenteita, joista seuraa jatkuvia lisämenoja, kun tavoitteena tulisi sen sijaan olla julkisen talouden tasapaino ja verorasituksen pienentäminen. Velkaantuminen lamauttaa talouden, vajeet repeävät, eikä peruspalveluja kyetä enää turvaamaan.

Kummallisinta koko ohjelmassa on tämä uusi kukkanen: ”kestävä kasvu”. Ohjelmalla luodaan kuvaa, että ilmastoinvestoinneilla talous eli kulutus ampaisee kasvuun. Ilmastotavoitteiden saavuttaminen edellyttää kulutuksen dramaattista leikkaamista. ”Kestävä kasvu” on hankejargonia — epäuskottavaa sellaista.

Hallitus ei esitä vaikuttavuusarviointia Suomen osalta, koska se paljastaisi elpymispaketin todelliset seuraukset maamme talouden, itsemääräämisoikeuden ja koko tulevaisuuden kannalta. Elpymispaketissa ei ole kyse ilmaston pelastamisesta tai koronan vaikutusten torjunnasta. Tavoitteena on pelastaa etelän pankit ja euro, pakottaa myöntämään EU:lle verotusoikeus ja luoda pysyvä velkaunioni. Sellaiseen Euroopan unioniin Suomi ei liittynyt, eikä sellaiseen perussuomalaisten mielestä tule koskaan [Puhemies koputtaa] suostua.

14.22 Juhana Vartiainen kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koronakriisi on suurin kriisi sitten maailmansodan, ja siihen kuuluu syvä taantuma. Ekonomistiarvioiden mukaan kriisiin on syytä vastata käyttämällä julkistaloutta puskurina, alijäämien tilapäinen kasvu hyväksyen. [Vilhelm Junnilan välihuuto] Siksi Suomen johtava EU-puolue kokoomus näkee hyvänä nyt syntyneen eurooppalaisen aloitteellisuuden, jota ovat olleet rakentamassa kokoomukselle läheiset poliitikot Angela Merkel ja Emmanuel Macron — kumpikin omassa maassaan arvostettuja, mutta sekä vasemmiston että nationalistien huutokritiikin kohteena. [Leena Meren välihuuto] Toimintakykyinen ja vahva EU on Suomen etu. Osana taloudellisesti ja poliittisesti vahvaa unionia olemme vaikutusvaltaisimpia ja itsenäisimpiä. EU on kotimme: [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] valistuksen, kristillisdemokratian, sosiaalidemokratian ja ihmisoikeuksien yhteisö — eikä mikään muu suurvalta puolusta tuulisessa maailmassa näitä arvojamme.

Kokoomukselle oikeusvaltioperiaate on keskeinen. Emme aio rahoittaa EU-maita, joissa perusoikeuksia ja demokratiaa poljetaan. Neuvotteluista ratkaisusta, oikeusvaltiosta ja budjettiraameista ei peräännyttä. Elpymiskokonaisuus on sovittu kertaluonteiseksi. Kaikkien on syytä ymmärtää, että suuremman yhteisvastuun kehitys ei voi toteutua ilman, että me olemme asettamassa sen ehtoja yhdessä samanmielisten maiden kanssa. Laajempi yhteistalous edellyttää paluuta vastuullisempaan taloudenpitoon joka maassa, muuten se johtaa kriisiin ikääntyvässä Euroopassa. [Jari Koskelan välihuuto]

Elpymisrahasto nyky muodossaan ei vastaa näkemystämme siitä, miten koronan runtelema Eurooppa parhaiten kehittyy. Unionin lisätoimintoja on luotava todellisen tarpeen mukaan: rajavalvontaan, puolustukseen, infrainvestointeihin, ilmastopolitiikkaan. Unionin tarkoitus ei ole olla jäsenmaiden rahoituskassa, ja sen tien päässä on isoja ongelmia. Jokainen vastatkoon omasta julkistaloudestaan, nyt ja aina. Siksi halusimme kokoomuksessa hallitukselta jämäkämpää neuvotteluutetta. Olisimme vaatineet elpymisvälineeltä ehdollisuutta, joka pakottaa jäsenvaltiot talousuudistuksiin. Kokoomus olisi edellyttänyt mekanismeja, joilla parannetaan jäsenvaltioiden velkakestävyyttä, kuten velkajärjestelymekanismin käyttöönottoa ja sitä, että yhteisiä varoja olisi suunnattu enemmän tutkimukseen ja kehitykseen, rajaturvallisuuteen ja puolustusyhteistyöhön. Jos yhteistalous laajenee, se ei saa johtaa tulonsiirtounioniin ilman poliittista valtakirjaa. Sopimuksista on pidettävä kiinni. Velkajärjestelyt on mahdollistettava, pankkiunioni toteutettava ja pankkien ja julkistalouksien napanuora katkaistava. Unionin verojen on näytävä kansallisten verojen alenta-

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

misena. Jos unioni etenee kohti pysyvää suurempaa yhteisbudjettia, näiden hyvän taloudenpidon periaatteiden on oltava Suomen ehto etenemiselle. Saamme varmasti tukea monilta jäsenmailta, koska tämä on kaikkien jäsenmaiden etu. Emme pane päätä penssaaseen ja tyydy laskemaan maksuja ja saantoja. Huolehdimme Suomen edusta ja haluamme siksi vaikuttaa suuntaan, johon unioni kulkee.

Elpymisrahaston varoja tulee maksimaalisesti ohjata koulutukseen ja tutkimukseen. Ehdotamme, että miljardi euroa kohdistetaan korkeakoulujen pääomittamiseen.

Kyllä, rahasto on epätäydellinen kompromissi, mutta kompromissi on parempi kuin Euroopan hajaannus. Epätäydellisenkin neuvottelutulos kertoo, että Eurooppa kykenee toimimaan ja sopimaan. Se on suomalaisille kullannarvoisempi asia kuin tähän tulokseen sisältyvät viat.

Arvoisa puhemies! Nyt päätetään elpymispaketin kohtalosta. Mutta on ilmeistä, että monissa unionimaissa on poliittisia toiveita pysyvästi laajemmasta yhteistaloudesta. Tällaisen ottaminen edes keskusteluun edellyttää, että paalutetaan nyt tässä mainitut hyvän taloudenpidon periaatteet, vastuiden tarkkarajaisuus ja tarvittavat reformit. Paalutus on tehtävä tässä salissa, ja sen on ohjattava Suomen nykyistä ja tulevia hallituksia neuvotteluissa. Se on Euroopan unionin etu ja siksi myös Suomen etu.

Arvoisa puhemies! Kokoomus kutsuu tähän keskusteluun mukaan kaikki muut puolueet. [Timo Harakka: Näitten ääripäitten välissä on varmaan oikea linja! — Petteri Orpo: Oliko tuo jokin ääripää?]

14.27 Eeva Kalli kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi elää keskellä maailmanlaajuista talous- ja terveyskriisiä. Aika on poikkeuksellinen, kriisi heijastuu tavalla tai toisella lähes jokaiseen kotiin ja työpaikkaan.

Meiltä päättäjiltä odotetaan nyt paljon. Virustilanne on saatava hallintaan, ja ihmisten terveyttä on suojattava. Samalla talous on pidettävä mahdollisimman avoimena. Koronan taklaamisen ohella meiltä vaaditaan myös kykyä nähdä pandemian yli. Koko Suomi on viетävä koronan jälkeiseen maailmaan entistä vahvempaan ja entistä houkuttelevampaan. On rakennettava tie sumusta valoon. Tämä rakennustyö vaatii tosiasioiden tunnustamista ja mahdollisuuksiin tarttumista.

Tosiasia on, että Suomi ja suomalaiset niin maaseudulla kuin kaupungeissa elävät vahvassa kohtalonyhteydessä muun maailman kanssa. Vientivetoinen, avoin taloutemme on riippuvainen muiden talouksien pärjäämisestä. Koronakriisi on johtanut syvään maailmantalouden taantumaa. Yhdysvallat ja Kiina ovat elvyttäneet voimakkaasti. Eurooppakaan ei voi jäädä tuleen makaamaan, vaan pandemian hoidon keskelläkin on katsottava jo huomiseen. Euroopan on päästävä takaisin kestäväen kasvun tielle. Aikaa ei ole hukattavaksi.

Yksikään jäsenvaltio ei selviä kriisistä yksin, mutta yhdessä toimien olemme vahvempia. Tämä todettiin vastikään myös eduskunnan yksimielisesti — siis myös perussuomalaisten — hyväksymässä mietinnössä, jossa alleviivattiin kansallisen elvytyksen lisäksi tarvetta myös yhteisille Euroopan laajuisille välineille. Kuten tuolloin yksissä tuumin linjasimme, koko EU-talouden elpyminen on Suomen edun mukaista ja koordinoituille elvytystoimille on vankat kokonaistaloudelliset perustelut. Ja siitä, hyvät kollegat, tässä selonteossa on nyt kyse. EU-maiden sopima elpymispaketti tukee talouden kehitystä jokaisessa jäsenvaltiossa ja siten koko talousalueella. Suomelle elpymispaketti on erityisen tärkeä, sillä maamme viennistä noin 60 prosenttia kohdistuu EU-alueelle. Vienti tehdään ja työpaikat luodaan maakunnissa. Monen suomalaisen työpaikka kautta Suomen on riippuvai-

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

nen siitä, miten talous kehittyy vaikkapa Saksassa, Italiassa tai Espanjassa. Vastaavasti Euroopan talouskriisin pitkittymisen hinta olisi meille musertava. Yksinomaan tänä vuonna valtio joutuu ottamaan velkaa lähes 20 miljardia euroa. Elvytyspakettia arvostelevien kannattaakin suhteuttaa lukemat ensi alkuun vaikka tähän yksittäiseen vuoteen.

Arvoisa puhemies! Keskusta esittää suomalaisen työn ja uudistumisen investointiohjelman. Tavoitteena on vahvistaa osaamista, nostaa tuottavuutta ja jalostusastetta, monipuolistaa elinkeinorakennetta, ottaa käyttöön koko Suomen voimavarat ja saada liikkeelle miljardiluokan investoinnit. EU:n elpymisraha on tässä yksi tärkeä palanen.

Kestävän kasvun ohjelmalla edistetään aivan oikein sekä nopeavaikutteista elpymistä että pitkällä aikavälillä välttämätöntä elinkeinoelämän rakenteiden ja julkisten palveluiden uudistumista. Suomen tuottavuuskehitys on saatava oikeille urille, siinä on otettava kunnon loikka eteenpäin.

EU:n elpymispaketin myötä Suomi saa lisää rahoitusta myös maaseudun kehittämiseen, aluekehitykseen ja tutkimuksen puiteohjelmaan. Nämä panostukset ovat tärkeitä uuden kasvun, työllisyyden ja aluekehityksen vahvistumiselle koko Suomessa. Näitkö perussuomalaiset siis vastustavat? Esimerkiksi laajakaistayhteydet ovat tietoyhteiskunnan perusinfraa, jotka tukevat myös monipaikkaista arkea ja tasa-arvoisia elämisen edellytyksiä koko Suomessa. Bio- ja kiertotalouden kehittämiseen kytkeytyy merkittäviä kasvunäkymiä. Näitkö perussuomalaiset vastustavat? [Mauri Peltokangas: Nämä saataisiin tehdä ilman sitä karmeaa velkapakettia!]

Suomella on kaikki mahdollisuudet olla jatkossakin korkeaan osaamiseen, teknologiaan ja luonnon kestäväan käyttöön pohjaava hyvinvointiyhteiskunta. Suomalaiset yritykset hyötyvät rahoituksen ohjaamisesta talouksien uudistamiseen. Uudistuva teollisuus ja ketterät pk-yrityksemme ovat eturintamassa ratkomassa yhteisiä ongelmia, kuten ilmastonmuutosta, ja investoinnit tulevaisuuteen luovat uusia kestäviä työpaikkoja suomalaisille koko maassa, kaikkialla Suomessa. Tavoitteena pitää olla yhä useammin tekstit ”Suunniteltu Suomessa”, ”Valmistettu Suomessa”, ”Omistettu Suomessa”.

Suomen kestävä kasvun ohjelmalla maamme luotsataan sumusta valoon. Keskustan eduskuntaryhmä tukee selontekoa.

14.33 Inka Hopsu vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koronavirus on maailmanlaajuisesti vaikuttanut ihmisten terveyteen ja arkeen, kaatanut yrityksiä, vienyt työpaikkoja ja saanut talouden kuralle. Kiina näyttää nousevan kuopasta vauhdikkaimmin. Valtiot etsivät keinoja oman taloutensa elvyttämiseen. [Jussi Halla-ahon välihuuto]

Myös EU jäsenvaltioineen on tehnyt johtopäätökset heikkenevästä kasvusta ja sopinut yhteensä 750 miljardin euron vihreän siirtymän elpymispaketista. Sen tarkoitus on rakentaa pandemian jälkeistä Eurooppaa aiempaa ehommaksi ja kestävämmäksi, luoda edellytyksiä pärjätä tulevaisuuden kilpailussa ja luoda toivoa niin pandemiasta toipumiseen kuin ilmastonmuutoksen torjuntaan.

”Build back better” on kunnianhimoinen tavoite, mutta kunnianhimoa tarvitaankin, jotta elvytys onnistuu ja Suomenkin saama noin 2,3 miljardin merkittävä potentiaali ei valu vain vanhan totutun säilyttämiseen. Panostuksen merkittävyyttä voi verrata hallitusneuvotteluissa sovittuihin 1,3 miljardin pysyviin menoihin. Hallitus on linjannut, että vähintäänkin puolet kestävä kasvun rahoituksesta tullaan Suomessa käyttämään ilmastonmuutoksen torjuntaan ja vihreään siirtymään. Tulemme tekemään mittavia panostuksia [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] hiilineutraalia yhteiskuntaa edistäviin teollisuuden vähä-

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

hiilisyyden ja sähköistymisen investointeihin, energiajärjestelmän uusimiseen, infrahankkeisiin ja digi-investointeihin. Myös hallituksen päästökauppakompensaation lakkauttamisen yhteydessä sopima teollisuuden sähköistämisen tuki sopisi ohjelmaan.

Vihreän siirtymän tulee olla mahdollinen myös jokaiselle kotitaloudelle. Siksi ohjelmaan tulee sisältyä tukea sähkö- ja biokaasuautoilun infraan, rakennusten energiatehokkuuteen ja öljylämmityksen korvaamiseen maalämmöllä.

Arvoisa puhemies! Tässäkin salissa on pohdittu, että Euroopassa lienee monenlaisia intressejä käyttää kriisin tuomaa muutosmahdollisuutta. Tärkeintä se on tehdä siirtymässä ilmastoon ja luonnon kannalta kestäviin ratkaisuihin. Tätä myös asiantuntijat ovat jo vuosien ajan peräänkuuluttaneet. Meidän ei tule jälleenrakentaa vanhaa fossiilitaloutta vaan panostaa ratkaisuihin, jotka tuovat työllisyyttä ja hyvinvointia myös 2030-luvulla eivätkä enää lisää luonnon köyhtymistä tai kiihdytä ilmastomuutosta. Voimme sitoutua kunnianhimon tasoon, joka ei ainoastaan aiheuttaisi vähäistä haittaa vaan ei aiheuttaisi haittaa ollenkaan, eli ”do no harm”.

Tulevaisuuteen katsoen hankkeiden kriteerit niin kuntien, alueiden, yritysten kuin muidenkin toimijoiden osalta kannattaa rakentaa YK:n Agenda 2030 -sitoumusten pohjalta. Aivan oleellista on asettaa kriteereiksi myös pitkäaikaiset työllisyysvaikutukset ja hallituksen hiilineutraalisuustavoitteen toteuttaminen. Hankkeiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvaikutukset tulee myös huomioida.

Hallitusohjelmassa luvataan tiekartta kohti eurooppalaisen tason, 4 prosentin, tutkimus-, kehitys- ja innovaatorahoitusta. Kuinka lähelle pääsemme kestäväen kasvun ohjelman avulla? Tutkimuksen lisäksi tulevaisuuden elinvoimaa turvaamme panostamalla nuoriin ja koulutukseen. Korona on vaikeuttanut nuorten siirtymää työelämään ja korkeakouluihin, viivästyttänyt opintoja ja leikannut optimismia. Elpyvä yhteiskunta tarvitsee nuorten elinvoimaa, hyvinvointia ja tulevaisuususkoa. Meidän tulee lisätä korkeakoulujen aloituspaikkoja, vahvistaa merkittävästi koko väestön digitaitoja ja -palveluja sekä huolehtia vieraskielisen väestön mahdollisuuksista oppia kieltä, kouluttautua ja päästä osaamistaan vastaaviin töihin.

Koronan kärsijä on ollut myös kulttuuriala, jolla sekä työllisyys- että hyvinvointivaikutukset ovat merkittäviä. Vihreät esittävät, että kulttuurin elpymiselle asetetaan myös konkreettinen 2 prosentin tavoite Euroopan parlamentin suosituksen mukaan, jotta saavutettavuutta voidaan edistää ja ihmiset saavat myös taiteen ja kulttuurin hengenravintoa.

Korona on kerryttänyt hoitovelkaa, jonka purkaminen on edellytys myös pitkäjänteiselle positiiviselle työllisyyskehitykselle. Jo ennestään suuri mielenterveyspalveluiden tarve on vaikeina aikoina vain kasvanut. Vihreistä olisikin syytä, kestäväen kasvun ohjelman puitteissa, ryhtyä toteuttamaan Terapiatakuu-kansalaisaloitteessa kuvattua lyhytterapiapalvelua.

Arvoisa puhemies! Koronakriisistä nousemme ja vahvistumme niin, että samalla uudistamme taloutta ilmastoon, luonnon ja ihmisten kannalta kestävämmäksi. Vihreä ryhmä tukee selontekoa.

14.38 Pia Lohikoski vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koronanvirusepidemia on sysännyt koko maailmantalouden kriisiin. Suomi on pärjännyt kansainvälisessä vertailussa hyvin — toistaiseksi — mutta meilläkin viruksen toinen aalto on nyt nostanut tartuntalukuja huolestuttavalla tavalla. Sen olemme pandemiasta jo oppineet, että tervey-

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

den ja talouden suojeleminen eivät ole vastakkaisia tavoitteita. Viruksen tehokas torjunta on myös talouden näkökulmasta ensisijaista.

Merkittävä osa tästä vuosituhannesta on Euroopassa mennyt talouskriiseistä toipumiseen. Suomi oli vasta ehtinyt toipua edellisestä talouskriisistä, kun korona iski. On yhä laajempi yhteisymmärrys siitä, että finanssikriisin jälkeen valittu talouskurilinja haittasi kriisimaiden talouden elpymistä. Leikkaukset julkisiin palveluihin, sosiaaliturvaan ja investointeihin keskellä taantumaa heikentävät talouskasvun edellytyksiä. On tärkeää, että Euroopassa nyt ymmärretään tämä. Suomella ei ole varaa toistaa 90-luvun laman virheitä, eikä Euroopalla ole varaa toistaa eurokriisin virheitä. [Petteri Orpo: 90-luvulla ei saatu lainaa!]

Arvoisa puhemies! Elpymisväline on suoraa tukea reaalityouteen. Sillä luodaan kestäviä investointeja ja työtä kriisin keskellä. Tämä on ollut meille kynnyskysymys. Nyt pelastetaan ihmisiä eikä pankkeja ja sijoittajia, kuten valitettavasti aikaisemmin on ollut EU-tukipaketeissa tyylinä. Vasemmistoliiton mielestä elvytysrahat on suunnattava ilmastotoimiin, osaamiseen, digitalisaatioon, terveyteen ja sosiaalisiin oikeuksiin, ja näin myös tehdään. Suomen kestävä kasvun ohjelmalla hallitus vahvistaa niitä hyvinvointiyhteiskunnan ja talouden perusedellytyksiä, joiden nojalla Suomi voi nousta koronakriisistä entistä vahvempana.

Olen iloinen siitä, että puolet Suomen saamasta tuesta käytetään ilmastoystävällisten ratkaisujen vauhdittamiseen. Ilmastokriisin hillitseminen vaatii lähivuosina mittavia investointeja. Samalla kun hiilijalanjälkeä pienennetään, voimme kasvattaa Suomen hiilikädenjälkeä maailmalla kehittämällä uusia ilmastoratkaisuja. Tämä synnyttää myös uusia työpaikkoja ja hyvinvointia Suomessa. Esimerkiksi panostukset puhtaan energian tuotantoon ja varastointiin sekä teollisuuden vähähiilisyyteen ovat välttämättömiä askeleita kohti ilmastokestävää tulevaisuutta.

Arvoisa puhemies! Siirtymä hiilineutraaliin yhteiskuntaan pitää toteuttaa niin, että se ei päädy pienituloisten maksettavaksi. Vasemmistoliiton ajama reilu siirtymä on oikeudenmukainen ja huomioi ihmisten erilaiset lähtökohdat ja tarpeet niin maaseudulla kuin kaupungeissa. Siksi on erittäin tärkeää, että osana EU:n elpymisvälinettä päätettiin kasvattaa oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa. Suomi saa rahaston kautta yhteensä noin 422 miljoonaa euroa muun muassa paikallisen talouden monipuolistamiseen ja työntekijöiden uudelleen kouluttamiseen ja tukemiseen turvavaroilla. [Juha Mäenpää: Kenen rahoja ne on?]

Myös koulutus sekä tutkimus- ja innovaatiotoiminta ovat yksi kestävä kasvun ohjelman painopisteistä. Jo ennen koronaa oli selvää, että yksi suomalaisten työmarkkinoiden keskeisiä ongelmia on osaamispula. Osaamisvaatimukset kasvavat nopeasti alalla kuin alalla, ja tämä kehitys tulee vain voimistumaan. On aivan keskeistä, että tämä hallitus investoi isosti suomalaisten osaamistason nostamiseen niin oppivelvollisuutta pidentämällä ja koulutusinvestoinneilla kuin myös kehittämällä jatkuvaa oppimista.

Kestävä kasvun ohjelmaan kuuluu myös muita tärkeitä hyvinvointivaltiota vahvistavia panostuksia, kuten työhyvinvoinnin ja työkyvyn edistäminen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon hoitovelan purkaminen.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että elvytystoimet tehdään oikea-aikaisesti. Siksi hallitus on laatinut raamit kestävä kasvun ohjelmalleen jo ennen elpymisvälineen lopullista hyväksymistä EU:ssa. Elpymisvälineen kuten koko EU:n monivuotisen rahoituskehityksen varojen käyttö on nyt alustavan sovun mukaan kytketty oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen. On huolestuttavaa, että jotkut jäsenmaat ja tahot EU:ssa ja jopa Suomessa ovat val-

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

miita heittämään nämä periaatteet romukoppaan omien intressiensä edistämiseksi. Vasemmistoliiton näkemys on selvä: Perusoikeuksista ei neuvotella, eikä autoritaariselle miellivallalle pidä antaa yhtään tilaa. Suomen on puolustettava oikeusvaltiota, ihmisoikeuksia ja demokratiaa myös EU:n sisällä.

14.44 Joakim Strand r (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! EU:n elpymisrahasto ei ole mikään miljardeja tulvillaan oleva joulupukin säkki. Rahastoa ei olisi luotu ilman koronaviruspandemiaa, joka on poikkeuksellisella tavalla vaikuttanut koko maailmaan, muuttanut käyttäytymismallemme ja aiheuttanut Euroopan taloudelle äärimmäisen pahoja ongelmia.

Kuten valtiovarainministeri Vanhanen hyvin totesi, on oltava erittäin tarkkoja sen suhteen, miten näitä rahoja suunnataan. Kyse on merkittävistä valtiontaloutemme kehysten ulkopuolisista määrärahoista.

Värderade talman! Ett centralt kriterium är att 37 procent av finansieringsmedlen ska användas för att försnabba den gröna teknologiska omställningen. I Finland har vi tänkt att minst 50 procent går till de klimatpolitiskt hållbara investeringshelheterna. Det handlar såväl om att byta ut privatpersoners oljepannor som att stärka våra företags position i globala värdekedjor. Alla åtgärder bedöms utgående från hur mycket de minskar på vårt koldioxidavtryck.

Det är oerhört viktigt att fokusera på sådana projekt som uttryckligen aktiverar även privata investeringar i forskning, utveckling och innovationer, vilket på ett föredömligt sätt kommer fram i statsrådets redogörelse. Kompanjonskap mellan privata och offentliga aktörer men också samarbete över förvaltningsgränser är centrala förutsättningar för att programmet ska lyckas.

Arvoisa puhemies! Mitä enemmän julkisilla panostuksilla kyetään käynnistämään uusia yksityisiä investointeja, sitä suurempi vaikutus ohjelmalla saavutetaan. Erityisesti kärkeijitystemme yhteiset uudet järjestelmätason tki-kumppanuudet vahvistavat myös suoraan Suomen toimipaikkojen asemaa sekä osana kansainvälistä arvoketjua että globaalien yrityksen konsernin sisäisessä kilpailussa. Tästä puhutaan aivan liian vähän. Julkisella rahalla voi olla aivan ratkaiseva vaikutus siihen, keskitetäänkö tärkeimmät tki-projektit ja sitä kautta arvokkaimmat työpaikat esimerkiksi Kiinaan, USA:han, Italiaan vai tänne Suomeen.

Esimerkkinä onnistuneesta julkisrahoitteisesta investoinnista käynee vaikka Vaasan kaupungin ja Uumajan kunnan tilaama maailman ympäristöystävällisin yhdistetty matkustaja- ja rahtialus. Pelkkä rakentaminen työllistää Raumalla suoraan noin tuhat henkilötyövuotta, ja komponenttien kotimaisuusaste on noin 85 prosenttia, mutta mikä tärkeintä, laiva toimii yritysten ja tutkijoiden yhteisenä laboratoriona ja systeemitason kehitysalustana. Globaalisti kyse on suomalaisen meri-, energia- ja ympäristöteknologian uutta vientiä luovasta näyteikkunasta, joka varmasti osaltaan on ollut vaikuttamassa myös siihen, että pelkästään tuolla Vaasassa on jo käynnissä toista miljardia euroa uusia yksityisiä vientiyritysten teollisia investointeja, jotka muuten olisivat voineet mennä jonnekin muualle kuin Suomeen. On selvää, että näillä esimerkin energiaklusterin toimijoilla on kumppaneita, alihankintaketjua ja tutkimusyhteistyötä ympäri koko Suomenmaata — ja reitti itsessään yhdistää Pohjois-Norjan satamat Venäjän markkinoille ja Kiinaan asti. Tämä vain esimerkkinä.

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

Ärade talman! Inom ramen för EU:s återhämtningspaket har vi en unik möjlighet att även på lång sikt höja finländarnas kunskapsnivå samt förnya vår infrastruktur när det gäller forskning och innovationer. Programmets grundläggande idé är att lindra coronaviruskrisens följder på olika sätt, och vi får absolut inte glömma att även söka finansiering som förbättrar social- och hälsovårdstjänsterna och även stärker utbudet på mentalvårdstjänster, något som vi i SFP länge har betonat.

Arvoisa puhemies! Euroopassa on voimia, jotka yrittävät kaataa EU:n pitkän aikavälin talousarvion ja siten myös koronaelpymispaketin. Unkari ja Puola eivät halua hyväksyä sitä, että rahoituksen saamisen edellytyksenä on oikeusvaltioperiaatteen noudattaminen. Elpymismiljardit näyttävät näille maille kelpaavan, mutta ei olla valmiita puolustamaan eurooppalaisia oikeusarvoja. RKP:lle ja ruotsalaiselle eduskuntaryhmälle oikeusvaltioperiaate on aivan olennainen tässä yhteydessä, ja meille on tärkeää, että Suomen hallitus on puolustanut ja puolustaa sitä. EU:n ei tule olla mikään pankkiautomaatti vailla normeja.

Arvoisa puhemies! Kaiken kaikkiaan elpymispaketti luo Suomelle valtavia mahdollisuuksia, jos saamme käyntiin näitä yksityisiä tki-investointeja. Siteeraan loppuun tulevaisuusvaliokunnan aiempaa lausuntoa Green Dealistä, jossa todetaan: ”Suomen on määrätietoisesti pyrittävä johtavaksi kestäväen tulevaisuuden tekijäksi kehittämällä erityisesti energia- ja ympäristötekniikan systeemitason suunnittelu-, kehitys-, tutkimus- ja liiketoimintaosaamista.”

Svenska riksdagsgruppen stöder redogörelsen.

14.49 Antero Laukkanen kd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus avaa oven uusille rahoitusmekanismeille, jotka eivät rakenna taloudellisesti kestävää ja vakaata Eurooppaa. Jos tästä ovesta käymme sisään, avautuu eteemme velan täyttämä tulevaisuus. Tämä ei voi olla viisasta. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä suhtautuu kielteisesti EU:n elpymisvälineen käyttöönottoon ja siten kriittisesti myös kestäväen kasvun ohjelmaan. Selonteossa todetaan, että ”Suomi osallistuu elpymisvälineen rahoitukseen pitkällä aikavälillä EU:n jäsenmaksujen kautta”. Tämä toteamus antaa kansalaisille hieman väärän kuvan. Todellisuudessa Suomi saa elpymisvälineestä reilut 3 miljardia euroa mutta joutuu rahoittamaan sitä yli 6,5 miljardilla eurolla. Tämä ei ole kestävää taloudenhoitoa. [Juha Mäenpää: Keskustan mielestä on!]

Suomen kestäväen kehityksen ohjelmassa kestävin osuus onkin suomalaisten veronmaksajien taakka. Meidän lapsemme ja lapsenlapsemme maksavat tätä pakettia vielä kauan sen jälkeen, kun viimeisetkin hankkeet on toteutettu ja unohdettu. Pahinta elvytysvälineen käyttöönotossa on kuitenkin se, että sen myötä EU:ssa lopullisesti siirrytään uuteen aikaan: kasvavien sisäisten tulonsiirtojen, yhteisvastuullisen velan ja EU:n verotusoikeuden aikaan. Kun elpymisvälineen kaltainen mekanismi on kerran otettu käyttöön, ei siitä helppolla luovuta. Vai uskooko tässä salissa kukaan, että Italian, Espanjan tai muiden maiden ongelmat loppuvat tähän? [Mauri Peltokangas: En usko!]

Arvoisa puhemies! Selontekoa lukiessa ja hallituspuolueiden puheita kuunnellessa syntyy kuva, että Suomessa ei olisi tehty mitään kestäväen kehityksen eteen. Todellisuus on jostain aivan muuta. Suomalaiset yritykset ovat jo nyt kärkipäässä ympäristöystävällisen teknologian kehittämisessä. Suomen ilmastopäästöt ovat laskeneet 27 prosenttia vuodesta 1990 ja 44 prosenttia vuodesta 2003, jolloin päästöt olivat korkeimmillaan. [Jari Koskela:

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

Mikään ei riitä!] Suomalaisten kaupunkien ilmanlaatu on puhtaimmasta päästä koko maailmassa. Suomalainen energiantuotanto ja raskas teollisuus ovat huomattavasti puhtaampia kuin vaikkapa Kiinassa. Suomi on kärkipäässä myös siinä, mitä tulee teknologian ja uusien työn muotojen hyödyntämiseen. Rakennemuutos ja vihreä siirtymä ovat todellisuutta. Elämme keskellä tätä kehitystä, vaikka hallitus ei tekisi yhtään mitään.

Arvoisa puhemies! Vaikka KD suhtautuu kriittisesti elpymisvälineeseen, näemme, että hallituksen kestävä kehityksen ohjelman mukaiset painopistealueet ovat perusteltuja. Panostukset tutkimukseen ja kehitykseen ovat tarpeellisia. Erityisesti kannatamme yritysten kansainvälistymisen tukemista sekä työvoiman saatavuuden parantamista. Panostukset digitaalisen infrastruktuurin kehittämiseen ovat niin ikään tervetulleita. Erityisesti painotamme alueellista oikeudenmukaisuutta tässä kokonaisuudessa. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä kannattaa niin ikään työvoimapalveluiden ja sote-palveluiden kehittämistä selonteossa esitetyllä tavalla, mutta kansalliseen päätäntä- ja budjettivaltaan kuuluvina asioina.

Erityisesti yrityksiä koskevien investointien osalta on syytä kiinnittää huomiota siihen, miten vaativia hankkeiden hakuprosessit ovat ja minkä kokoiset yritykset siihen pystyvät. Uudet innovaatiot ja toimintatavat syntyvät usein pienissä startupeissa, autotalliin perukoilla. EU:n ja valtion kautta tulevat varat eivät kuitenkaan sinne asti juurikaan päädy.

Selonteon mukaan ”osaamiseen ja tutkimukseen panostamalla nostetaan talouden pitkän aikavälin kasvupotentiaalia”. Pitkäjänteistä osaamisen nostoa ei voida toteuttaa hanke-rahoituksella, vaan se vaatii pitkän aikavälin pysyvää rahoituksen nostoa. Miten hallitus vastaa tähän haasteeseen?

Puhemies! Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä näkee hallituksen selonteon kestävä kasvun ohjelmasta kokoelmana hankkeita, jotka voidaan kyllä toteuttaa. Tällä paketilla ei kuitenkaan ole merkittävää vaikutusta Suomen talouteen tai kasvun tukemiseen. 3 miljardin lisäykset ripoteltuna [Puhemies koputtaa] sinne tänne eivät muuta todellisuutta suuntaan tai toiseen. Suuri kysymys tässä kokonaisuudessa on kuitenkin se, miksi tämä pitää toteuttaa EU:n elpymisvälineen kautta. Nämä panostukset [Puhemies koputtaa] olisi voitu rahoittaa muutenkin ja paljon halvemmalla. — Kiitos.

14.55 Harry Harkimo liik (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Koronavuoden aikana on ainakin opittu ottamaan julkista velkaa ja jakamaan sitä kaikkiin mahdollisiin kohteisiin. Aivan oma lukunsa on EU:n elpymispaketti, jonka miljardeja ollaan nyt jakamassa. On hyvä muistaa, että Suomi on nettomaksaja EU:ssa, eli tässä jaettavat miljardit maksamme aivan itse tuplana, eikä se edes riitä. Elpymispaketin kautta tehtävien investointien pitää tuoda vähintään 6 miljardin euron kasvu, muuten koko paketti on niin sanottua persnettoa.

Aivan oma lukunsa on pääministerin puhe ainutkertaisuudesta ja tarkkarajaisuudesta. EU:sta kuuluu jo, että tästä paketista voi tulla pysyvä malli. Tarkkarajaisuus eli Suomen kokonaisvastuu on 2,8 miljardia vuodessa. Pelkästään EU:n budjettikauden aikana vastuu onkin jo lähes 20 miljardia, ja nyt otettavaa velkaa EU, ja Suomi siinä mukana, maksaa vuoteen 2058 asti. Ministerit Marin ja Tuppurainen, kertokaa nyt vihdoinkin ja viimein suomalaisille veronmaksajille selkeällä suomen kielellä, mitä olette kesällä sopineet.

Muutenkin tässä velkarallissa alkaa todellisuus hämärtyä. Onhan tämän salin vasemmalta laidalta jo kuultu puheita, ettei julkisia velkoja ole edes tarkoitus maksaa takaisin. [Oikealta: Ohhoh!] Suomen velkakäyrä poikkeaa täysin muista Pohjoismaista ja nousee vauhdilla.

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

dilla yläviistoon. Kun luottoluokittajien usko alkaa hiipua ja korot ja kustannukset alkavat nousta, tulee hätä käteen. Mitähän tämän salin vasemman laidan velkalingot silloin sanovat?

On selvää, että korona vie taloudelta pohjaa tänä vuonna ja vielä ensi vuonnakin, mutta kyllä hallituksen tärkein tehtävä on alkaa miettiä myös pandemian jälkeistä aikaa. Näyttää vahvasti siltä, että tämä hallitus ei kykene mihinkään uudistuksiin, vaan koronan varjossa otetaan velkaa ja pidetään omat äänestäjät tyytyväisinä. Seuraavat sukupolvet eivät vielä äänestä, mutta maksavat kyllä velat.

Nyt jaetaan velkarahaa, kun vain joku ymmärtää pyytää. Vain kotitalousvähennyksen uudistamiseen sitä ei riitä, kaikkeen muuhun kyllä. Nyt esimerkiksi kuntia on rahoitettu niin avokätisesti, että osa ei tiedä, mihin valtion tukia laittaisi. Samaa kuuluu EU:sta. Espanjalla, Italialla ja muutamalla muulla jäsenvaltiolla on tuskaa kehitellä niin hyviä suunnitelmia, että niihin kehtaa näitä EU-velkapaketin miljardeja pyydellä.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Miksi Suomen pitää EU:ssa olla mallioppilas hinnalla millä hyvänsä? Meille riittää aivan hyvin tavoite olla hiilineutraali vuonna 2045, kuten Ruotsissa, eikä 2035. Mihin näin isoissa asioissa on niin kova kiire? Liika kiire aiheuttaa Suomelle miljardiluokan haitat kilpailukykyyn. Esimerkiksi liikenteen päästöissä autokannan normaali uudistuminen hoitaisi ongelman ilman kallista ja itse aiheutettua kiirettä. Muutenkin elpymispaketissa puhutaan kovin yleisellä tasolla. Tähän on hyvä palata, kun yksityiskohdat tulevat selväksi.

EU:n elpymispaketin jakaminen on melkoinen turnee ympäri Suomea. Siinä on valtion, aluehallinnon, maakuntien ja kuntien päättäjien etäpalaverreja riittänyt, kun EU:sta on tulossa euroja. Ja kun jokaiselle alueelle pitää olla jotakin, ei siitä riitä kenellekään oikein mitään. [Riitta Mäkisen välihuuto]

Suomi menestyy jatkossa vain yritysten kasvulla, investoinneilla ja uusilla työpaikoilla. Eniten uusia töitä syntyy pieniin ja keskisuuriin yrityksiin, jos luottoa parempaan tulevaan pystytään luomaan. Nyt yrityksiä yritetään tukea velkarahalla ja EU:n kautta. Parempia tuloksia syntyisi investointeihin ja kasvuun kannustavilla veromuutoksilla. Julkisista hankkeista puuttuvat omistajuus, tavoitteet, mittarit ja seuranta. Elpymispaketissakin tärkeintä tuntuvat olevan hienot suunnitelmat. Toteutuksella ei ole väliä.

Yrittäjä investoi aina omalla riskillään ja tietää, että rahaa ei sada taivaasta kuin mannaa. Isomman yrityksen toimitusjohtaja vastaa panostuksista työpaikallaan ja maineellaan. [Puhemies koputtaa] Tällainen asetelma ja asenne puuttuu kokonaan julkiselta puolelta. Tärkeintä tuntuu olevan, että saadaan määrärahat jakoon ja projektit pyörimään. [Puhemies koputtaa] Lopputuloksesta ei ole niin väliksi.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhanen, 3 minuuttia.

15.00 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen: Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa — aivan oikein — mennään elvytyksen peruskysymyksiin.

Me otamme tänä vuonna valtiolle velkaa noin 20 miljardia euroa, mutta uudistammeko sillä jotain? Puheessani vastasin äsken, että emme. Me ylläpidämme sillä toimintaamme, me ylläpidämme kotitalouksien kulutuskysyntää, julkisten palvelujen tuottamista ja yritämme pitää mahdollisimman suuren osan yrityksistä pystyssä, ja tästäkin velasta tulevat sukupolvet tulevat vastaamaan ilman, että me luomme sillä uutta kasvukykyä. Sillä, että unionin tasolla tehdään koko mantereen laajuista, koordinoitua, yhteen suuntaan menevää

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

elvytyspakettia, on tavoite luoda kasvua. Kristillisten edustaja Laukkanen totesi, että 3 miljardia sinne tänne — se on yksi näkökulma. Se ei ole ”sinne tänne” vaan hyvin suunnitelmallista. Kasvupotentiaalia tällä paketilla ollaan luomassa, sillä, että koko Euroopan tasolla tullaan laittamaan julkisia varoja 750 miljardia, mikä tulee edellyttämään huomattavasti erilaisia kansallisia maksuosuuksia, yritysten satsauksia. Ja kun tästä potista noin puolet tullaan Euroopan laajuisesti käyttämään vihreään siirtymään, digitalisaatioon, synnytetään lähivuosien ajalle satojen, satojen miljardien edestä investointeja ja kysyntää uudelle energiateknologialle, uusiutuvalle energiateknologialle, energian säästölle ja digitalisaatiolle — juuri sellaisille toimialoille, joilla suomalaiset yritykset ja teollisuus ovat vahvimmiltaan, [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Juuri näin!] joilla me olemme jo pitkään toimineet suurena vientimaana. Tästä syntyisi meille se kasvun mahdollisuus, joka on. Tässä vaiheessa taantumaa meillä on erittäin monilla yrityksillä kassat tyhjinä.

Kun koronasta selvitään, rokotteen jälkeen, alkaa uusi, ikään kuin toivon vaihe yhteiskunnassa. Meillä on valtavasti yrityksiä, joilla ei ole laittaa resursseja kasvuun. Onneksi on jonkin verran suurempia yrityksiä, jotka ovat kysyneet kassoja vahvistamaan, mutta elvytyksen idea on se, että julkisella rahalla laitetaan pyörät pyörimään, yrityksiin syntyy uskoa ja luottamusta siihen, että tilauksia kannattaa ottaa vastaan, kannattaa lähteä siihen kasvuun mukaan. Se on elvytyksen perusidea. Siinä on julkisen talouden vastuu siitä, millä tavalla silloin, kun kotitalouksilla tai erityisesti yrityksillä kassat ovat tyhjä, saadaan pyörät uudelleen pyörimään. Siksi tätä pakettia tarvitaan. [Mauri Peltokangas: Horsma kasvaa autotalojen pihalla!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, nousemaan ylös ja omalta varsinaiselta paikaltaan varaamaan vastauspuheenvuoron.

15.03 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Vanhasen puheenvuorosta on hyvä jatkaa.

Jos pitää esittää kysymys, onko Suomen etu se, että koko Eurooppa elpyy, niin ilman muuta on. Onko Suomen etu se, että elvytys kohdistetaan ennennäkemättömällä tavalla vihreisiin investointeihin, kiertotalouteen, ilmastonmuutoksen torjuntaan, teknologioihin? Ilman muuta on, koska juuri meillä suomalaisilla on siihen osaamista. Onko Suomen etu se, että Euroopassa nyt tämän kuopan, koronan, aiheuttaman taantuman vuoksi elvytetään? Ilman muuta on, koska me olemme vientivetoinen maa. Mitä tulee tähän takaisinmaksuun, niin siellä on hiilitulli, joka samaan aikaan maksaa tätä pakettia ennen pitkää takaisin ja tuo myöskin reilua kilpailua suhteessa muuhun maailmaan, ja siellä on digivero, joka myös tuo. Eli näen niin, että Suomen etu on, että elvytetään, Suomen etu on se, että elvytetään nimenomaan vihreisiin teknologioihin, ja on myöskin etu, että Eurooppaan tulee hiilitullit, [Puhemies koputtaa] joilla tätä elvytystä ennen pitkää maksetaan pois.

15.04 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edellistä kriisiä yritettiin ratkaista kansallisilla matokuureilla Kreikassa ja Italiassa. Tällä oli poliittiset seuraukset kyseisissä maissa. Nyt EU:hun ja euroon sisäänrakennettua aikapommia yritetään estää räjähtämästä sosialisoimalla näiden maiden krooniset ongelmat yhteisiksi. Siitähän tässä on kyse, mikä näkyy jo elpymisrahojen jakokriteereissä.

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

Eurooppa on toki kärsinyt koronasta, mutta ei korona ole syy velkaunionin ja tulonsiirtounionin syventämiseen. Korona on veruke, jolla tämä projekti myydään maksajien, kuten Suomen, kansalaisille. Ikävä kyllä ongelmien sosialisointi vie kannusteen ratkaista talouden rakenteellisia ongelmia. Pikemminkin se syventää niitä.

Emme me ole elvytyksen tarpeesta eri mieltä. Me olemme eri mieltä tavasta, jolla sitä ollaan tekemässä tai tekevinään.

15.05 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Unkari ja Puola ovat ilmoittaneet riitauttavansa koko sovun EU-budjetista, elpymisvälineestä, koska he eivät hyväksy trilogissa saavutettua sopua oikeusvaltiomekanismista. EU-puheenjohtajamaa Saksan mukaan jatkoneuvotteluissa jokaisen on tingittävä vähän. Mitä tämä voisi tarkoittaa Suomen kannalta? Millaisia ratkaisuja huippukokouksessa etsitään? Kokoomuksen mielestä tulevissa neuvotteluissa oikeusvaltiomekanismista ei saa tinkiä ja koko ratkaisu on tehtävä samaan aikaan. Eli kokoomus ei voi hyväksyä eikä tukea ratkaisua, jossa oikeusvaltiomekanismi joko vesitetään tai siirretään hamaan tulevaisuuteen. Tässä on kyse erittäin vakavasta kysymyksestä eduskunnan päätöksenteon kannalta, ja haluaisin kysyä pääministeriltä: lupaatteko eduskunnalle, että oikeusvaltiomekanismia ei vesitetä [Puhemies koputtaa] eikä sitä siirretä vaan Suomen hallitus pitää kiinni kannoistaan?

15.06 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomalaisen hyvinvointi ja tämän maan pärjääminen perustuu täysin vientiin. Vienti tehdään ja työpaikat luodaan teollisuudessa ja muissa yrityksissä pitkin Suomea ja aika paljon muuten maakunnissa, ja maakunnissa nämä yritykset tarvitsevat vientikohteita. Meidän tärkein vientialueemme on tämä oma mantereemme Eurooppa ja EU-alue, ja maakuntien menestykselle, maakuntien työpaikoille, siellä elinmahdollisuuksille, on aivan olennainen tekijä, miten EU elpyy tästä koronakriisistä. Kun samaan aikaan Kiina ja USA elvyttävät isosti, olisi virhe, jos myös Euroopan unioni ei elvyttäisi.

Arvoisa puhemies! Täällä perussuomalaiset vastustavat näitä elvytystukiaisia maakuntiin, ja viikonloppuna kuulimme oppositiojohtaja Halla-aholta, että hän vastustaa kaikkia muitakin tukiaisia maakuntiin. Haluaisinkin kuulla täällä, puhemies, mielelläni, vastustatko, Halla-aho, ennen kaikkea nuorten viljelijöitten [Puhemies koputtaa] tukiaisia, pienten kuntien valtionosuuksia vai yritystukia vaikkapa Lapin matkailulle.

15.08 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Koronan aiheuttama talouskriisi on kriisi, josta Suomi ei selviäisi yksin. Vientivetoisena maana me voimme olla tyytyväisiä siitä, että EU kykenee tekemään yhteistä elvytystä. EU-talouden elpyminen on kaikilla tavoin Suomen etu.

Nyt onkin aika visioida sitä tulevaisuuden osaavaa, elinvoimaista Suomea, jota me tällä elvytysrahalla haluamme rakentaa. Ilmastokestävät ratkaisut, joihin suomalaisilla yrityksillä on annettavaa, ilmastokestävä elämäntapa, jota suomalaiset haluavat toteuttaa, luontoa suojelevat uudet toimintamallit, osaamista ja innovaatioita lisäävät toimet sekä ihmisten jaksamista ja nuorten mahdollisuuksia lisäävät ja parantavat toimet ovat myös niitä toimia, jotka tukevat tämän hallituksen yhteistä tavoitetta olla maailman ensimmäinen hiili-neutraali hyvinvointiyhteiskunta.

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

15.09 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me olemme täällä tärkeän asian äärellä, ja kun luin viikonloppuna tämän selonteon, joka tänne kirjallisesti on valtioneuvostosta jätetty, vähän yllätyin siitä. Kun tämä suuri periaateratkaisu kuitenkin koskee nimenomaan tulevaisuuden Eurooppaa, sitä, miten me samaan aikaan, kun yhdessä selviämme tästä kriisistä — se edellyttää myös jonkinlaisia järkeviä keskinäisiä rahoitusmekanismeja, joita tässä haetaan — varmistamme, että tästä ei ajauduta yhteiseen velkavastuuseen vaan no bail-out -periaate saadaan voimaan jatkossa — kysynkin valtiovarainministeriltä, miten tämä tapahtuu — niin miksi selonteossa kuitenkin keskitytään rahan jakamiseen kuvailemalla kaikki mahdolliset hyvät asiat ilman, että niistä valittaisiin itse asiassa mitään pois? Täällä todetaankin, että ”valmistelussa ei ole toistaiseksi tehty priorisointia, jolloin osa esitetyistä kokonaisuuksista jää vaille saatavaa rahoitusta”. Miksi tämä selonteko tehdään kaikesta hyvästä ja kauniista, vaikka niitä ei ole oikeasti valittu, [Puhemies koputtaa] ja jätetään tämä pääasia eli Euroopan tulevan talousvastuun runko kertomatta? [Puhemies koputtaa] Kertokaa se täällä tänään.

15.10 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Korona on iskenyt rajusti Euroopan ja maailman talouteen. Vaikka Suomi on pärjännyt taloudellisesti ja terveydellisesti keskimääräistä paremmin, parhaiden joukossa maailmassa, on se näkynyt meidänkin taloudessa. Sen vuoksi on äärimmäisen tärkeää jokaisen suomalaisen näkökulmasta, että luomme työtä ja toimeentuloa Suomeen mutta myös koko Eurooppaan. Me olemme vientivetoinen maa, meillä on paljon vientiteollisuuden työpaikkoja. Se vaikuttaa suoraan niin kotimarkkinoihin, toimeentuloon ja ihmisten työllisyyteen, kuin niihin, jotka työskentelevät vientiteollisuudessa. Sen vuoksi se, jos vastustaa Euroopan talouden elvyttämistä, tarkoittaa sitä, että vastustaa suomalaista työllisyyttä.

Arvoisa puhemies! Ihmettelen, missä rinnakkaistodellisuudessa edustaja Halla-aho elää, kun hän väittää, että tämä elpymisväline ollaan tehty jostain muusta syystä kuin koronasta. Katsokaa ympärille, [Puhemies koputtaa] näette ne taloudelliset ja terveydelliset syyt, miksi meidän pitää toimia. [Jussi Halla-ahon välihuuto]

15.12 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen kestävä kasvun ohjelman hankkeitten suuntaviivat ovat sinällänsä kyllä ihan perusteltuja, mutta suurin huolihan kristillisdemokraateilla on tässä siitä, miten tämä elvytys ollaan toteuttamassa. Elpymisrahaston toteutuessa se muuttaa perustavalla tavalla unionin toimintaa, niitä keskeisiä periaatteita, joihin suomalaiset ovat aikanaan antaneet mandaatin liittyä. Unioni ryhtyy siis rahoittamaan tätä toimintaansa velalla, ja sen hoitaminen ei nykyisten rakenteitten puitteissa ole mahdollista, vaan tulevaisuudessa maksamme yhä suurempia jäsenmaksuja, ja tullaan myöskin keräämään EU-tason veroja, joista täällä jo vasemmalla puolella salia oikein iloittiin. Kuinka on mahdollista, että tällä kertaa nämä rahat, jotka jaetaan eri jäsenmaihiin, tulisi käytettyä paremmin kuin mitä olemme nähneet unionin rahan käytössä tähän saakka? Kuinka voimme varmistua, että näillä rahoilla todellakin saadaan aikaiseksi se, mitä halutaan, [Puhemies koputtaa] ja miten voimme varmistaa, että näillä rahoilla ei tapahdu väärinkäytöksiä? [Puhemies koputtaa] Toivon, että ministeri Vanhanen valottaa tätä puolta.

15.13 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Tulee pohtia, mitä tämä paketti tarkoittaa Suomelle, mutta tulee myös pohtia, mikä tilanne olisi, jos tätä pa-

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

kettia ei olisi, kuten ministeri Vanhanen totesi. Minkälainen Eurooppa olisi, jos emme pystyisi yhdessä pääsemään tällaisesta paketista tällaisessa tilanteessa, tällaisessa kriisissä, so-puun? On tärkeää, että käytämme meidän saantoamme viisaasti, mutta on myös tärkeää, että tässä kriisissä kehitämme EU:ta oikeaan suuntaan. Tässä suhteessa edustaja Orpon esille nostama oikeusvaltioperiaate on äärimmäisen tärkeä. Se on oleellinen koko EU:n uskottavuudelle, kuten myös sille, että näitä rahoja käytetään vastuullisesti. Siksi on niin kä-sittämätöntä, että perussuomalaiset nyt taputtavat selkään heitä, jotka haluavat, että sään-töjä ei ole, että oikeusvaltioperiaatetta ei tarvitse kunnioittaa, että näitä rahoja voi ohjata lä-hipiirille, että, arvoisa puhemies, meidän rahojamme — koska kyllä, olemme tässä netto-maksaja — voi käyttää vastuuttomasti. [Jussi Halla-ahon välihuuto]

Här kan vi, bästa talman, inte tumma på rättsstatsprincipen.

15.14 Lulu Ranne ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä hallitus, tiedätte-kö te, miten EU-hankemaaailma pyörii? Se tapahtuu niin, että asioita, joita julkisen hallin-non pitäisi tehdä, tehdäänkin vaikeimman kautta: enemmän byrokratiaa, enemmän rahan-menoa, enemmän vaikeutta kaikin puolin. Tämä kestävän kasvun ohjelma on hyvä esi-merkki pahemmansorttisesta hankejargonista. Se on täynnä toimenpiteitä, joita julkisen hallinnon pitäisi tehdä, oli ohjelmaa tai ei. Täällä ei ole ainoatakaan toimenpidettä, jota emme pystyisi tekemään itse kustannustehokkaammin ja vaikuttavammin omalla kansalli-sella rahoituksella, jos me niin haluaisimme. On erittäin noloa puhua ohjelmassa kustan-nustehokkuudesta, kun saisimme omaan käyttöömme alle puolet rahoitusosuudestamme ja siitäkin menee jättisiivu hankejargoniin Suomen ja EU:n välillä. Ymmärsitte te, hallitus, tätä? [Paavo Arhinmäki: Aikamoista jargonia oli tuo puhe!]

15.15 Johannes Koskinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mykkänen pa-hoitteli sitä, että tässä ei ole tarkemmin noita suuntaviivoja, miten rahaa käytetään näiden pääteemojen ympärillä. Pidän hyvänä, että eduskunnalle on varattu se mahdollisuus antaa suuntaa. Valtiovarainvaliokunta ja lausuntovaliokunnat käsittelevät tämän selonteon ja näyttävät sitä poliittista, demokraattista suuntaa, miten mahdollisimman tehokkaasti ja var-masti nämä rahat käytetään niin, että ne tukevat kestävä kehitystä, kasvun vauhdittamista ja nousua tästä kriisistä. [Vilhelm Junnila: Ajatelkaa, että talouspolitiikka on yhdistetty ar-voihin!]

Tämä EU:n noin 3 miljardin panos pitää suhteuttaa siihen, mitä me itse käytämme. Tä-män seuraavan parin vuoden aikana se merkitsee noin viidesosaa siitä, mitä me joudumme tekemään alijäämää itse. Eliikkä saadaan viidesosa ikään kuin avustuksena tässä vaiheessa, kriittisimmässä vaiheessa, jolloin sitä lisärahaa tarvitaan, ja sitten meillä on yli 30 vuotta aikaa [Puhemies koputtaa] maksaa se, tai sitten näillä EU:n uusilla digiveroilla ja muilla [Puhemies koputtaa] kootaan ne varat.

15.17 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan alkuun tode-ta, että oikeusvaltio ja demokratia kulkevat käsi kädessä: ilman demokratiaa ei ole oikeus-valtiota, ja ilman oikeusvaltiota ei ole demokratiaa. Kysymys on muun muassa riippumat-tomista tuomioistuimista ja lehdistöstä. Sen takia tämä aihe on tärkeä, että sekin nousee täällä esille.

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

Mutta onko yhteinen elpymispaketti tarpeen? Olen vakuuttunut siitä, että on, suorastaan välttämätön. Tietenkin voidaan kysyä, onko juuri tämä paketti, joka on sovittu, Suomen kannalta paras mahdollinen. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei ole!] Ei varmasti ole. Sitä on kritisoitu ihan aiheesta. Jos Suomi saisi yksin päättää, niin varmasti tämä olisi erilainen, mutta kysymys on viime kädessä siitä, onko tämä syy kaataa tämä paketti. [Jussi Halla-aho: On!] Ei missään tapauksessa. Taloustieteilijät ovat sitä mieltä, [Antti Kurvinen: Järkipuhetta!] että vauriot Suomen taloudelle ja Euroopan taloudelle olisivat paljon suuremmat, jos tämä paketti kaatuisi, kuin siinä, mitä me joudumme nyt nettomaksajina maksamaan.

Nyt tarvitaan kestävän kasvun ohjelmaa, nyt tarvitaan reittiä sumusta valoon, ja nyt halitus sitä tarjoaa [Puhemies koputtaa] eduskunnalle.

15.18 Vilhelm Junnila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kestävän kasvun moraalihyviin pääseminen johtaa raskaisiin ratkaisuihin, minkä maksavat työtätekevät kansalaiset ja itsensä ja perheensä elättävät yrittäjät. Käytännössä vasemmiston peräänkuuluttama reilu siirtymä tapahtuu työstä työttömäksi, kuten voimme lukuisien teollisuuslaitosten sulkemisesta päätellä. Näitä yleviä tavoitteita varjostaa Suomen EU-linjan keskeinen periaate: maksamme enemmän, jotta saamme vähemmän.

Hallitus puhuu hiili- ja sukupuolineutraalista ympäristöstä mutta on unohtanut tärkeimmän eli taloudellisen kestävyuden, ympäristön. Ajatelkaa, että joskus tiukkaa talouskuria esittänyt niin sanottu oikeistopuolue kokoomuskin toteuttaa käytännön tasolla sosialismiksi luokiteltavia ihanteita. Jos rahaa ei ole riittävästi, sitä painetaan lisää. Jos alijäämäraajat lähestyvät, ne ylitetään. Jos velkaa on saatavilla, sitä otetaan. Samalla velasta on tullut yhteistä. Tätä te kannatatte, edustaja Orpo, ja kannatatte myös [Puhemies koputtaa] talouspolitiikan sitomista arvokysymyksiin. Keskusta taas haluaa tulonsiirroilla kontrolloida, [Puhemies koputtaa] mitkä yritykset pysyvät hengissä, kun me haluamme terveen toimintaympäristön, [Puhemies: Aika!] jossa yritykset tulevat toimeen ilman keskustaa ja edustaja Kurvista. [Välihuutoja]

Puhemies Anu Vehviläinen: Muistutan tässä kohtaa edustajia siitä, että minuutti on minuutti.

15.19 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Joskus sanotaan, että puolueilla ei ole eroa ja politiikalla ei ole väliä, mutta kyllä minusta tämä keskustelu jälleen kerran sen osoittaa, että puolueilla on eroja ja erilaisia arvoja. [Eduskunnasta: Hyvä niin!]

On todella mielenkiintoista kuunnella edustaja Ranteen ja edustaja Junnilan puheenvuoroja. Sieltähän tulee esille se, että on hankejargonia. Minä nyt kysyn teiltä, perussuomalaiset: Onko se hankejargonia, kun meillä on laitettu kuntoon satoja kylätaloja, satoja järviä, meillä on investoitu lasi-igluja Saariselälle, [Leena Meren välihuuto] missä aasialaiset turistit käyvät? Meillä on rakennettu satojen lehmien tehokkaita, eläimille parempaa hyvinvointia turvaavia navetoita pitkin Suomea — onko se hankejargonia? Ilmeisesti nämä hankkeet ovat niitä kepulaisia tukiaisia, joita perussuomalaiset vastustavat. Tällä elvytyspaketilla voidaan Suomeen laittaa vaikkapa nopeat nettiyhteydet kuntoon, biokaasua eteenpäin, [Perussuomalaisten ryhmästä: Muuta ei pystytäkään!] koulutusmahdollisuuksia, [Puhemies koputtaa] parempaa digitaalisuutta.

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

15.20 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Vanhanen sanoi, että tämä EU-tason miljardiavustuspaketti on kiistatta tehokkaampi kuin että kaikki elvyttäisivät yksin. Haluaisin tietää, mihin tämä väite konkreettisesti perustuu. Viittasitteko siis esimerkiksi koko eurojärjestelmään, jota uhkaa muun muassa Italian taloustilanne, vai mihin? Tiedämme kuitenkin, että Suomi voisi elvyttää hyvinkin tehokkaasti muilla keinoilla. Ja mitä esimerkiksi tulee näihin ongelmamaihin, niin siellä on paljon muita ratkaisuja, jotka pitäisi tehdä ensin tämän oman talouden parantamiseksi.

Sitten toiseksi, kun katsotaan näitä, mihin tätä rahaa ollaan laittamassa, haluaisin tietää, miten tämä eroaa tavallisesta hallitusohjelmanne mukaisesta rahan jakamisesta tai siitä, mitä olette jo tehneet muuten koronasta kärsineiden tahojen ja sektoreiden tukemisessa. Täällä tuetaan taas kävelyä, sähkönlatauspisteitä, kulttuuria, maahanmuuttajien kotouttamista, käytetään rahaa hoitotakuun toteuttamiseen — ja sitten hoetaan: elvytys, elvytys, elvytys. Miten te perustelette tällaisen? [Paavo Arhinmäki: Vastustaako perussuomalaiset kävelyä? — Naurua — Puhemies koputtaa]

15.22 Matias Mäkynen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On arvioitu, että Suomen EU-jäsenyys hyödyttää meitä taloudellisesti 13 miljardia euroa vuodessa. Tämä paketti sen sijaan kasvattaa EU:n bkt:tä 2 prosenttia ja Suomessa jopa enemmän, koska olemme vientivetoinen talous, jolla on mahdollisuus myydä muihin maihin niin vihreää teknologiaa kuin digitalisaation edistämistä.

Kysymykset kuuluvat: miten nousemme nopeasti tästä kriisistä eli miten vähennämme hoitovelkaa mahdollisimman nopeasti tämän koronaviruksen jälkeen, ja toisaalta, miten rakennamme kasvua niin, että se nostaa meidän jalostusarvoamme ja taloudellista kasvuaamme pitkälle tulevaisuuteen. Tämä tarkoittaa yhteistyötä yrityselämän kanssa, tutkimus- ja kehityspanoksia.

Tämän keskustelun yllätys on ollut se, että perussuomalaiset eivät elvyttäisi lainkaan. [Leena Meri: Ei me niin sanottu!] Kuvaavaa oli se, että ryhmäpuheenvuorossa sekoitettiin rahapolitiikka ja finanssipoliittinen elvytys, kaksi hyvin perusasiaa talouspolitiikassa. Taivoite näyttää olevan se, että Eurooppa hajoaa, me hajaannumme ja näivetyimme. Sitä tietysti toivovat esimerkiksi Venäjällä ja Kiinassa erilaiset Euroopan unionin vastustajat, [Puhemies koputtaa] mutta omituista, että sitä toivotaan tässä salissa.

15.23 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin toivoisin pääministeriltä vastausta esittämäni kysymykseen oikeusvaltioperiaatteesta ja neuvotteluista. Se varmaan on tulossa.

Mutta mitä tulee sitten vielä tähän perussuomalaisten kantaan Puolan ja Unkarin esittämään vaateeseen tämän oikeusvaltiomekanismin vesittämisestä ja siihen, että annoitte tukenne heille, niin minusta se on uskomatonta. Te täällä vastustatte EU:n yhteisiä toimia, mutta te olette valmiita katsomaan läpi sormien sitä, että Orbánin lähipiiri vetää taskuihinsa EU-rahoja, meidän yhteisiä rahojamme. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] Te olette valmiit katsomaan läpi sormienne sitä, että näissä maissa, Puolassa ja Unkarissa, poljetaan ihmisoikeuksia, sananvapautta, demokratiaa, EU:n perusarvoja, länsimaisen demokratian perusarvoja. Minusta tämä on vaarallinen linja, ja mielestäni suomalaisten on hyvä ymmärtää se, mille te olette tukenne antaneet. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa]

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

Puhemies Anu Vehviläinen: Jälleen tässä kohtaa sanon, että hyvät välihuudot ovat hyvä juttu mutta semmoinen jatkuva mölinä ei ole hyvä juttu. Ja nyt pääministeri, 2 minuuttia.

15.24 Pääministeri Sanna Marin: Arvoisa puhemies! Edustaja Orpon kysymyksen oikeusvaltioperiaatteesta ja -mekanismista: Suomi on lähtenyt siitä ja meidän aivan keskeisimpiä neuvottelutavoitteitamme on ollut se, että EU-varojen käyttöön sidotaan vahva oikeusvaltiomekanismi, jolla varmistetaan varojen käyttö luotettavalla tavalla. Eli mikäli oikeusvaltiopuutteita jossakin jäsenvaltiossa esiintyisi, niin siihen tartuttaisiin ja EU-varojen maksatukset voitaisiin tällaisessa tilanteessa jopa keskeyttää. Meidän keskeisimpiä tavoitteitamme niin puheenjohtajakaudella viime syksynä kuin sen jälkeen on ollut tämän periaatteen vahva mukanaolo niin monivuotisessa rahoituskehyksessä kuin myös tässä elpymisvälineessä.

Suomi lähtee siitä, että tämä parlamentin kanssa saavutettu neuvottelutulos on se pohja, millä me etenemme. Me olemme tälle tukemme antaneet, ja sopu, joka parlamentin kanssa saavutettiin, on ollut hyvä. On kuitenkin muistettava, että kuten heinäkuussa olemme jäsenvaltioiden kanssa sopineet, niin tästä oikeusvaltioperiaatteesta päätetään määränemistöllä neuvostotasolla, eli näin ollen yksikään jäsenmaa ei yksin voi tätä oikeusvaltioperiaatetta kaataa. Eli — kun salissa kysytään sitä, voinko minä luvata tämän kokonaisuuden — kun tämä on määränemistöpäätöksen tekoa, niin silloin yksittäinen pääministeri ei tietenkään tätä asiaa voi ratkaista vaan se ratkaistaan määränemistöllä neuvostotasolla. Ja tätä Suomi on ajanut juuri sen vuoksi, että tätä oikeusvaltioperiaatetta ei voisi yksi jäsenmaa kaataa.

Mutta me lähdemme tietenkin siitä, että tämä parlamentin kanssa saavutettu sopu on se, millä pitäisi edetä. Me haluamme vahvan oikeusvaltiomekanismin, sen kaltaisen mekanismin, joka myös käytännössä toimii. Tämä on ollut meille aivan ehdoton edellytys koko rahoituskehys- ja elpymisvälineneuvotteluissa, ja tulen tätä kantaa ehdottomasti [Puhemies koputtaa] puolustamaan kaikissa keskusteluissa.

15.26 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Orpo nyt syyttää perussuomalaisia siitä, että me tukisimme kokoomuksen eurooppalaista yhteistyökumppania Fidesz-puoluetta ja Orbánia. [Paavo Arhinmäki: Sitähän te olette tehneet!] Perussuomalaiset ovat jyrkästi sitä mieltä, että suomalaisten veronmaksajien ei pidä lähettää senttiäkään elpymisrahaa Unkariin ja Puolaan, ja minusta on mukavaa, että me olemme kaikki yksimielisiä tästä. Me emme vastusta oikeusvaltioperiaatetta vaan tämän periaatteen politisoimista: sitä, että halutaan rangaista jäsenmaita ”oikeusvaltio”-sanaan vetoamalla, [Anders Adlercreutz: Ei sanaa vaan periaatteita!] kun todellisuudessa kyse on siitä, että näiden maiden konservatiivinen politiikka ei satu miellyttämään teitä.

Keskustalle haluaisin todeta, että perussuomalaiset haluavat pitää koko Suomen asumiskelpoisena ja elinvoimaisena laskemalla asumisen ja liikkumisen hintaa [Antti Kurvisen välihuuto] ja edistämällä sellaista veropolitiikkaa ja ilmastopolitiikkaa, jotka synnyttävät maakuntiin oikeita työpaikkoja. Kuten edustaja Junnila sanoi, elinvoimainen maakunta ei tarvitse kepuä eikä Kurvista, [Puhemies koputtaa] ja siksi kepu ja Kurvinen eivät halua elinvoimaista maakuntaa.

15.27 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kokoomuksen aloitteesta Fideszin jäsenyyttä EPP:ssä on jäädytetty, ja heidän jäsenyyteensä ja

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

meidän esitykseen heidän erottamisestaan palataan, kun korona mahdollistaa fyysisen kokouksen.

Mutta mitä tulee sitten Unkariin ja Puolaan, niin eihän kyse ole heidän konservatiivisesta politiikastaan vaan siitä, että näissä maissa yksinkertaisesti rikotaan oikeusvaltioperiaatetta, sananvapautta rajoitetaan, puututaan tuomioistuimen toimintaan, tuomarien nimityksiin, keskeisiin demokratiaelementteihin. [Paavo Arhinmäki: Ja tätä politiikkaa perussuomalaiset tukevat!] Ja se, että te annatte sille tukenne suuren valiokunnan linjauksissa, on minusta vaarallista. Siihen haluan puuttua ja kysyä: Näinkö te todella ajattelette? Mitä jos jonain päivänä Suomessa joku toimisi niin? Minusta se on pelottava ajatus.

15.28 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen vahvasti sitä mieltä, että kyllä suomalaiset äänestäjät ja maakunnatkin tarvitsevat sekä Halla-ahoja että Kurvista. Aika hyvin molemmat pärjäsimme viime vaaleissa.

Mutta haluan todeta sen, että tämä elpymisratkaisuhan oli osa EU:n budjetin ja rahoituskehysten kokonaisuutta, ja haluan siitä kyllä kiittää erityisesti pääministeri Sanna Marinia. Hän sai aikaan todella hyvän neuvottelutuloksen kesällä EU-pöydissä. Tämä elpymisvälinehän on kytketty näihin muihin EU-rahastoihin: EU:n maataloustukiin, aluerakennetukiin sekä niin sanottuun oikeudenmukaisen siirtymän JTF-tukeen. Ja niistä tulee meille erinomaiset saannot Suomen maakuntiin ja maaseudulle. Esimerkiksi maatalouden ja maaseudun tuet nousevat noin 6 prosenttia. Se on osa tätä isoa kokonaisuutta.

Mutta, puhemies, vieläkin on jäänyt epäselväksi, mitkä ovat ne kaikista haitallisimmat tuet, mistä perussuomalaiset haluavat luopua. Se olisi mukava kuulla, kun he ovat siirtyneet [Puhemies koputtaa] tälle thatcherilaiselle linjalle.

15.30 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että lähes koko sali on ottanut täällä vahvasti kantaa oikeusvaltioperiaatteen toteuttamisen puolesta. Perussuomalaisten näkemys sympatiserata Puolan ja Unkarin irtautumista muun muassa sananvapaudesta ja ihmisoikeuksista on todella pelottava.

Arvoisa puhemies! Elvytyksen onnistunut kohdennus on oleellista. Olemme tukeneet Suomen ilmastopaneelin ehdotusta nopeuttaa uusiutuvan energian hankkeita tarjouskilpailun kautta jaettavalla tuella. Näin voisimme nopeuttaa kustannustehokkaasti vähäpäästöistä energiatuotantoa esimerkiksi meritulivoimalla, suuren mittakaavan aurinkovoimaloilla ja syvälämmöllä. On tärkeää saada vipuvoimaa yksityisten investointien lisääntymiseen ja kestäväan kasvuun kohdentumiseen.

15.31 Niina Malm sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tilastokeskuksen ja OECD:n tuoreen tutkimuksen mukaan yhteensä noin 500 000 suomalaista työpaikkaa on riippuvaisia viennistä, 500 000. Vajaa 15 prosenttia viennistämme menee Saksaan, ja kuten edustaja Kalli totesi, koko viennistämme 60 prosenttia EU:n alueelle. Suomessa metsäteollisuus käyttää kaikki sivuvirrat hyödyksi, jopa autojen polttoaineeksi asti. Terästeollisuus siirtyy hiilestä ja maakaasusta sähköön ja vetyyn. Muun muassa nuo investoinnit mahdollistavat Suomelle tulevaisuudessa aivan uusia ammatteja ja teollisuudenaloja. Tämä kaikki on Suomen kilpailukyvyyn turvaamista ja vahvistamista. Ovatko perussuomalaiset todella sitä mieltä, että Suomen kilpailukyvyyn vahvistaminen muuten kuin työntekijän palkkapussista on turhaa ja siihen ei kannata panostaa?

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

15.32 Juhana Vartiainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koetetaan pysyä tässä EU:n elvytyspakettikeskustelussa, tällainen yksittäisten saantojen läpikäynti on siinä katsannossa ihan höhlää. Se vaikutus tulee tästä yleisestä kysyntäefektistä, eikä meillä ole tapana, kun Suomi elvyttää, kysyä, saako Siilinjärvi siinä omia rahoja käyttöönsä — silti Siilinjärvi hyötyy siitä. Ja sitähän tässä nyt haetaan, koko Euroopan elpymistä.

Mutta tässä on valtavia asioita menossa. Etelä-Euroopassa uskotaan oikeasti ja toivotaan, että tästä tulisi pysyvää, ja sen takia on niin tärkeää, että pidettäisiin kiinni armottoman lujaa neuvotteluissa näistä hyvän taloudenpidon periaatteista. Ja minä toivon todella, että hallitus muiden samanmielisten kanssa on tässä armottoman lujana, samoin kuin tässä oikeusvaltioperiaatteessa. Elvytyspakettiahan ei päätetä määräenemmistöllä, sikäli kuin minä olen ymmärtänyt, ja silloin teidän, pääministeri Marin, on täysin mahdollista pitää siitä järkähtämättä kiinni eikä pehmoilla, niin kuin teidän [Puhemies koputtaa] vastauksenne vähän antoi ymmärtää.

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt otetaan pari ministeripuheenvuoroa. Ensin pääministeri, 2 minuuttia, ja sen jälkeen valtiovarainministeri, 2 minuuttia.

15.33 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voin vakuuttaa, että kyse ei ole siitä, että Suomi toimisi millään tavalla pehmeästi neuvottelutilanteissa. Me saavutimme jäsenmaiden kesken neuvotteluratkaisun heinäkuussa, ja osana tätä neuvotteluratkaisua sovimme vahvasta oikeusvaltiomekanismista, [Mauri Peltokangas: Onko jotain muuta aihetta?] ja sen jälkeen puheenjohtajamaa Saksan johdolla on käyty neuvotteluita tästä kokonaisuudesta, sen viemisestä eteenpäin. Ja on käyty myös neuvottelu parlamentin kanssa, ja tämä yhteinen neuvottelutulos, joka parlamentin kanssa on saavutettu, on sellainen, jota Suomi voi tukea, ja me katsomme, että se on hyvä ja se on vahva.

Mutta mitä tulee tähän tämän kokonaisuuden hyväksymismenettelyyn: Me siis olemme saavuttaneet jäsenmaiden kanssa tästä kokonaisuudesta neuvotteluratkaisun. Tämä oikeusvaltioperiaate etenee määräenemmistöllä neuvostotasolla, mutta on selvää, että tämän koko elpymisvälineen ja monivuotisen rahoituskehyksen osalta — kun kunkin jäsenmaan parlamentti nämä käsittelee — on tilanne nyt se, että Unkari ja Puola ovat ilmoittaneet, että he uhkaavat kaataa tämän koko monivuotisen rahoituskehyksen ja elpymisvälineen sovun, mikäli oikeusvaltioperiaatetta ei viedä heidän näkökulmastansa eteenpäin. [Mauri Peltokangas: Kovin on suppeat aiheet!] Tämän osalta me emme tietenkään tule joustamaan tässä. Meille tämä oikeusvaltioperiaate on osa heinäkuun sopua. Se on aivan ehdoton edellytys koko tässä rahoituskehyksessä ja elpymisvälineessä. Ja sitten nähtäväksi jää, toteuttavatko Puola ja Unkari nämä uhkauksensa siitä, että he ovat valmiita kaatamaan koko tämän monivuotisen rahoituskehyksen ja elpymisvälineen kansallisissa parlamenteissansa. Mutta ei ole kyse siis siitä, että Puola ja Unkari voisivat ikään kuin veto-oikeudella yksin tämän elpymisvälineen ja monivuotisen rahoituskehyksen osana kaataa tämän oikeusvaltioperiaatteen, vaan se päätetään määräenemmistöllä. Eli heidän on silloin kaadettava tämä koko iso kokonaisuus, jos he näin aikovat menetellä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhanen, 2 minuuttia.

15.35 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymykseen, tehdäänkö kansallista vai EU-tason elvytystä: Minulla oli oikeus ja

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

mahdollisuus finanssikriisin jälkeen johtaa näitä elvytyspäätöksiä Suomessa. Se oli kansallista elvytystä. Silloin tehtiin veroelvytystä muun muassa tuloverotukseen, satsattiin hyvin paljon asuntorakentamiseen, erilaisten teiden ja ratayhteyksien rakentamiseen — oikeastaan kaikki niin sanotut valmiit hankkeet kaivettiin esille ja rahoitettiin. Se toi hetkellisesti kansallista tulosta, mutta ei siitä nyt pysyvää hyötyä meidän kilpailukyvyillemme tai viennillemme tullut. Nyt kun on mahdollisuus siihen, että koordinoidaan yhteisellä sanomalla, vaatimuksilla, Euroopan tasolla elvytystä, joka kohdistuu investointeihin, jotka nyt sattuvat olemaan meidän vientimme rakenteen kannalta parhaasta mahdollisesta päästä, niin ilman muuta kannattaa tarttua tähän, että saadaan satojen miljardien kysyntä aiheisiin, joissa meidän teollisuutemme ja palvelutuotantomme on valmiina. [Mika Niikko: Apurahoja maakuntiin!]

Sitten toinen kysymys oli tästä, syntyykö tästä joku pysyvä mekanismi. Minusta siellä ne ehdot, joita kokoomus ja kristillisdemokraatit esittävät, ovat aivan oikeita. Mutta minusta meidän ei pidä tässä yhteydessä alistua siihen tai edes rivien välissä hyväksyä sitä ajatusta, että tässä olisi tulossa joku pysyvä mekanismi. [Perussuomalaisten ryhmästä: Se on myöhäistä jo!] Tämä on kertapäätös, joka selkeästi heinäkuun Eurooppa-neuvostossa on todettu. Jos jatkossa tulee jotain muuta, se on eri keskustelunaihe, mutta tässä yhteydessä meidän ei kannata sellaista edes implisiittisesti hyväksyä.

Kokoomus ryhmäpuheenvuorossaan esitti mielenkiintoisen ajatuksen, että käytettäisiin tästä miljardi eli noin vajaa puolet yliopistojen pääomittamiseen. Se on sinällään aivan hyvä kohdehanke, mutta ei se elvytyksen kannalta kauhean nopeavaikutteinen ole. Eli kyllä minä haen elvytyksellä kuitenkin tässä suhteessa nopeavaikutteisuuksia, ja täältä tieteen puolelta nostan esimerkiksi tutkimusinfraan sijoittamisen, [Puhemies koputtaa] sellaiseen, johon normaalibudjeteissa eivät riitä rahat — nyt kannattaisi tutkimusinfraan satsata tästä paketista.

15.37 Anna-Kaisa Ikonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä on hyvä jatkaa. Ei nimittäin ole millään tavoin yhdentekevää, miten tämä historiallisen suuri elpymispaketti kohdennetaan. Kokoomus kyllä haluaa, että osaamisen vahvistaminen otetaan politiikan keskiöön, ja tämä miljardi, mitä olemme esittäneet kohdennettavaksi, oli sekä koulutukseen että tutkimukseen. Haluaisimme kohdentaa sen suomalaisten korkeakoulujen pääomittamiseen, ja näin ollen kokoomus olisi valmis panostamaan yli kaksi kertaa enemmän koulutukseen ja tutkimukseen kuin mitä hallitus nyt tekee. Eli kysyn: eikö hallitus ole valmis kunnolla panostamaan tulevaisuuteemme tältä osin? Uskon, että korkea osaaminen ja toimivat, kestävät liikenneyhteydet ovat kestävä kasvun avaimia ja myöskin avaimia kilpailukykyyn.

Tässä mielessä tartun toisena myöskin siihen, että tämä selonteko ei sisällä liikenneinvestointeja, vaikka kestävä liikenteen hankkeet, erityisesti raidehankkeet, tukisivat elpymisohjelman tavoitteita työllisyydestä, kestävydestä ja vihreästä siirtymästä. Kysyisin myöskin tältä osin: miksi [Puhemies koputtaa] tällaiset kestävä liikenteen hankkeet, kuten päärata, eivät ole osa EU:n elvytyspakettia Suomen kestävä kasvun ohjelmassa?

15.39 Pia Lohikoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koronakriisi aiheuttaa merkittävän tarpeen elvyttää pandemiasta kärsinyttä taloutta, ja tämän pitäisi olla kaikille suomalaisesta työllisyydestä ja hyvinvoinnista kiinnostuneille päivän selvää. Ei se ole

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

mitään hankehumpkaa. Elpymispaketti on väline, joka antaa jäsenvaltioille varoja elvytyspolitiikan harjoittamiseen. Elpymisväline on suoraa tukea reaalityönteeseen.

Ehkä tälle salille hieman poikkeuksellisesti haluan tässä kehua toisen puolueen ryhmäpuhutta ja teen sen omiin nimiini, vaikka olin itsekin ryhmäpuhuta. Edustaja Hopsu puhui erittäin hyvin kulttuurin ja tapahtumatuotannon tukemisesta. Kun tästä koronasta pääsemme, tarvitsemme myös henkistä elpymistä, ja siinä pandemiasta ilman konkurssuja selvinneellä kulttuurialalla on tärkeä rooli. Haluan tämän kehua tässä antaa. — Kiitos.

15.40 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivoisin, että me oikeastaan kävisimme tästä oikeusvaltioperiaatteesta täällä keskustelun, koska on hyvä muistaa, että siinä on oikeudellinen ja poliittinen ulottuvuus. Komissio, joka viime kädessä muuten jakaa sanktioita, ei ole itse myöskään riippumaton tuomioistuimen vaan poliittinen elin. Tarvitsisimme tästä laajan keskustelun, koska puolen minuutin puheenvuoroissa ei pysty näin laajaa asiaa avaamaan.

Olin pyytänyt ministereiltä, pääministeriltä ja valtiovarainministeriltä, nyt näitä laskelmia ja vaikutusarvioita, joihin tosi moni täällä vetoaa, että on itsestään selvää, että vienti paranee, on itsestään selvää se ja tämä ja tuo. Tässä selonteossa näen vain komission arvion koko Euroopan tilanteesta. Hyvään lainvalmisteluun kuuluu perustuslakivaliokunnan lausuntojenkin mukaan vaikutusarvioiden tuominen oma-aloitteisesti. Missä nämä laskelmat ovat? Voisin tutustua näihin väitteisiin, joita koko ajan esitätte.

15.41 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Lainaan vähän vanhaa vertausta: täällä tuntuu olevan henkilöitä, jotka niin sanotusti poistavat varmistuksen, kun he kuulevat sanat EU, ilmasto tai kestävä kehitys.

Teollisuus ei ajattele tällä tavalla. Teknologiateollisuus julkaisi elokuun lopussa skenaarionsa siitä, miten Suomen teknologiateollisuus selviää ulos tästä koronakriisistä. Siinä on kuusi eri vaihtoehtoa. Lyhyen ajan puitteissa luettelen vain huonoimmasta parempaan: huonoin oli se, että monialainen kansainvälinen kriisi syvenee; viides eli toiseksi huonoin oli lokalisaatio eli protektionismi; neljäs oli stagnaatio; kolmas, joka oli sitten myös jo kolmanneksi paras, oli hidas elpyminen; sitten oli nopea elpyminen; kaikkein paras oli Teknologiateollisuuden näkemyksen mukaan digivihreä kiihdytys. Nämä sanat varmaan herättävät raivoa salin oikealla laidalla, mutta ne olivat Teknologiateollisuuden mielestä se, mikä Suomi [Puhemies koputtaa] pääsee ulos koronakriisistä.

15.42 Janne Sankelo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen kestävä kasvun ohjelmaan sisältyy oikeudenmukaisen siirtymän rahasto, joka on tarkoitettu muun muassa energiaturpeen käytön vähenemisen vaikutuksista kärsiville alueille. Pohjalaismaakunnat muodostavat tällaisen alueen. Vaikutusten lieventämiseen tarkoitettu raha on tarpeellinen, sitä on täälläkin kehitetty. Nyt on kuitenkin ilmennyt, että tätä niin sanottua JTF-tukea ei voida kohdentaa suoraan turvetuottajien akuutin tilanteen helpottamiseen. Energiaturpeen kysyntä hiipuu, ja kallis velaksi ostettu kalusto ruostuu tarpeettomana turvekentällä. Tällaisessa tilanteessa eivät uudelleen koulutusmahdollisuudet lämmitä, kun yrittäjillä on edessä konkurssi. Kysyisinkin: onko hallituksella tarkoitus vielä vaikuttaa rahaston käyttöehtoihin, jotta rahaston nimi toteutuu käytännössä, vai onko hallituksella valmisteilla muita kansallisen [Puhemies koputtaa] tason ratkaisuja yrittäjien akuuttiin tilanteeseen?

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

15.43 Joakim Strand r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eurooppa on elintärkeä markkina meille, mutta on hyvä muistaa, että Euroopan sisällä käydään myös veristä kilpailua. Sekä täysin uusista teollisista investoinneista että globaalien konsernien toimipaikkojen välillä käydään Euroopan sisällä kisaa, ja siksi palaan vielä siihen, kuinka tärkeää on, että saadaan nimenomaan yksityisiä tki-investointeja tällä vauhditettua, koska muuten saattaa käydä niin, että nettomaksajina me jopa maksamme siitä, että meidän suhteellinen asemamme globaaleilla markkinoilla heikkenee.

Så jag vill ännu en gång poängtera poängen med att vi får igång privata investeringar i forskning, utveckling och innovationer. — Kiitos.

15.44 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun täällä puhutaan kansallisesta ja Euroopan laajuisesta elvytyksestä, niin kyllä siinä nyt on rehellistä todeta, että jos kaikkien valtioiden talous olisi yhtä hyvässä kunnossa kuin näiden nettomaksajien, niin kaikki maat kykenisivät itse elvyttämään eikä tällaista pakettia tarvittaisi. Kyllä sen takia on äärimmäisen tärkeä se kokoomuksen vaatimus, että tämän ehtona on se, että on järjestelmät, jotka pakottavat maat pistämään asiansa kuntoon.

Mutta palaan vielä myös tähän oikeusvaltioperiaatteeseen ja Puolaan ja Unkariin, joista tässä on ollut kiitettävä yksimielisyys — ehkä yhtä ryhmää lukuun ottamatta — siinä, että heidän kohdalleen pitää nyt vetää se viiva, heitä on ihan liian pitkään jo katseltu tässä ilman että on tehty merkittäviä toimenpiteitä. Kysyisin vielä siitä, kun — jos olen oikein ymmärtänyt — Ranskan EU-ministeri taisi ehdottaa, että tämä elvytyspaketti voitaisiin tehdä ilman Puolaa ja Unkaria. Se varmaan muille sopii, että heidät jätetään pois, koska muiden maksuosuus on silloin pienempi, ja jos he eivät noudata yhteisiä sääntöjä, niin jääkööt ulkopuolelle.

15.46 Raimo Piirainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puheenjohtaja! Täällä on tänään monella suulla vakuutettu, että Suomi elää viennistä, mutta emme halua olla minään raaka-ainetuotantona vaan haluamme kehittää ja tuotteita parantaa. Ja minä kysyisin nyt meidän ministereiltä — kuka tähän parhaiten osaakin vastata: mikä mahdollisuus tällä elpymisrahoituksella on jalostusasteen nostoon eri tuotteissa ja sitten myös niin, että päästöt eivät kasva? Näkisin tämän mahdollisuuden olevan meille erittäin merkittävä. Teollisuus on tehnyt jo omia toimenpiteitä ja valmistautunut aika merkittävälläkin investoinneilla näihin uusiin niin sanottuihin vihreisiin investointeihin, mutta ennen kaikkea se parantaisi teollisuuden kilpailukykyä ja sitten myös vähentäisi päästöjä ja myös kysyntää maailmanmarkkinoilla. — Kiitoksia.

15.47 Sheikki Laakso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todellakin annetaan 6 miljardia, saadaan 3 miljardia, eikä saada itse edes suoraan päättää, mitä niillä tehdään, vaan niissä on reunaehdot täysin mukana. Omaa rahaa jaetaan ja kehutaan, että me saisimme rahaa EU:sta. Tämä on vähän kuin silmänkääntötempu vailla vertaa. Tähän ei oikeasti pysty kuin keskusta. [Antti Kurvinen: EU auttaa enemmän kuin perussuomalaiset!]

15.47 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvin erikoista ajatella tilannetta, että oikeusvaltioperiaate on yhtä lailla selvä lähestulkoon kaikille

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

tässä salissa ja EU:n jäsenvaltioille paitsi Puolalle, Unkarille ja perussuomalaisille. Heidän vastaesityksessään suuressa valiokunnassa puhuttiin tulkintaeroista. Onko nyt kyse siitä, että tulkitaan itse, mitä tällä halutaan ja mitä tällä tavoitellaan. Minä en ymmärrä, miten te haluatte suomalaisille veronmaksajille välittää viestin, että ei välitetä heidän rahoistaan, mutta puolustetaan Unkaria ja puolustetaan heidän tapaansa jakaa EU-rahoitusta omalle lähipiirilleen. [Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä]

Arvoisa rouva puhemies! Tämä keskustelu vetää hiljaiseksi. Me kuulumme Euroopan yhteisöön, Euroopan unioniin, jossa me jaamme yhteiset arvot ja yhteiset periaatteet. Te samalla kyseenalaistatte koko kuulumisen Euroopan unioniin.

15.48 Ari Koponen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suora sitaatti hallitusohjelmasta: ”Sitoudumme tietopohjaisen politiikan tekoon sekä systemaattiseen vaikutusarviointiin kaikessa lainvalmistelussa.” Aivan kuten edustaja Meri toi täällä esiin, selonteossa ei oteta kantaa siihen, mikä elvytyspaketin vaikutus on Suomen bruttokansantuotteen kehitykseen. Hyvä hallitus, eikö maakohtaista vaikutusarviota ole laadittu lainkaan, ja jos ei, niin miksi?

Myös edustaja Laukkanen toi täällä esiin hyvän kysymyksen: uskooko joku, että Italian ja Espanjan ongelmat loppuvat tähän? Jatkaisin tätä itse vielä toisella kysymyksellä: tarvitseeko heidän tehdä heille kipeitäkin rakenteellisia uudistuksia, ettemme kohta olisi tässä tilanteessa uudelleen?

15.49 Mari Holopainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Paketissa on sovittu, että luonnon monimuotoisuutta parannetaan ja vesien hyvä tila saavutetaan. On selvää, että ne teolliset hankkeet, jotka ovat ristiriidassa näiden tavoitteiden kanssa, eivät kuulu tämän rahoituksen piiriin.

Nuoria on autettava, mutta nuorissa on myös tulevaisuus. Nuorisopaketti tarttuu nuorten ongelmiin ja pyrkii auttamaan. Muistetaan, että osaamisessa ja nuorten potentiaalissa on myös Suomen tulevaisuus, joka tulee ratkaisemaan sen, miten me pärjäämme. Me emme enää halua investoida turvettimiin, jotka vievät maailman edellytykset ja luonnon monimuotoisuuden ja lisäävät ilmastopäästöjä, vaan me haluamme investoida osaamiseen, joka tarjoaa nuorille tulevaisuuden sellaisella maapallolla, jolla pystyy elämään sadankin vuoden päästä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Hyvät edustajat, nyt olemme käyneet ensimmäiset 45 minuuttia tätä debattia, ja nyt on mahdollisuus vaihtaa joukkueita, jos halutaan.

Nyt käynnistetään uudestaan ja avataan debatti. Pyydän hakemaan puheenvuoroa vastauspuheenvuoropainikkeella omalta paikalta. — Debatin käynnistää edustaja Wallinheimo.

15.51 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni hallituksen ministerit ja hallituspuolueet ovat puhuneet hyvin tästä oikeusvaltioperiaatteesta, mutta voi olla hyvin todennäköistä, että puheenjohtajamaa Saksa Merkelin johdolla joutuu tekemään pientä vesittämistä oikeusvaltioperiaatteeseen, jotta saisi myös Puolan ja Unkarin mukaan. Kun tässä pääministeri totesi, että nämä voidaan kaataa parlamentaarisesti, niin kysyisinkin nyt hallitukselta suoraan: jos oikeusvaltioperiaatetta vesitetään seuraavassa neuvoston kokouksessa, niin voiko Suomi sen täällä sitten parlamentaarisesti kaataa?

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

15.52 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kurvinen kysyi tuossa, mitkä alueelliset tuet perussuomalaiset haluaisivat lopettaa. Tämä on väärinkäsitys. Perussuomalaisten tavoitteena ei ole lakkauttaa tukia vaan vähentää tukien tarvetta. Tämä tapahtuu esimerkiksi harjoittamalla sellaista veropolitiikkaa ja ilmastopolitiikkaa, joilla houkutellaan investointeja ja synnytetään uusia työpaikkoja sinne maakuntiin, millä toisaalta lasketaan asumisen, lämmityksen ja liikkumisen hintaa, lisätään ihmisten käteenjääviä tuloja ja parannetaan työn vastaanottamisen kannattavuutta.

Edustaja Orpo kysyi, miten me suhtautuisimme siihen, jos Suomessa loukattaisiin sananvapauden kaltaisia arvoja, kuten Unkarissa tai Puolassa. Tämä on mielenkiintoinen kysymys edustajalta, joka puolueineen hiljattain äänesti sen puolesta, että kansanedustaja asetettaisiin syytteeseen, koska hän oli eduskunnassa käyttänyt perustuslain turvaamaa sananvapauttaan. [Puhemies koputtaa] Me olemme hyvin huolissamme tällaisesta kehityksestä myös Suomessa.

15.53 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aiemmin edustaja Halla-aho puhui Unkari-puollon yhteydessä tästä, että kyse on EU:n puolelta oikeusvaltioperiaatteen politisoimisesta ja siitä, että EU:ssa ei pidetä näiden maiden hallitusten tekevästä konservatiivisesta politiikasta. Edustaja Halla-aho, ne ongelmat niissä maissa liittyvät oikeuslaitoksen itsenäisyyteen ja riippumattomuuteen, siis siihen, että voidaan vakuuttua, että jokainen ihminen on yhdenvertainen oikeuden edessä, ja se on nyt ollut jo uhattu Unkarissa ja Puolassa. Esimerkiksi jos joku suomalainen yritys vaikkapa investoi tai toimii niissä maissa, niin pitää olla vakuuttunut siitä, että siellä saadaan oikeusvaltioperiaatteeseen liittyvä reilu ja oikeamielinen kohtelu. Ei tässä ole kysymys sen politisoimisesta, vaan tässä on aivan fundamentti kysymys, joka liittyy kaikkeen siihen, mitä me teemme, [Puhemies koputtaa] kilpailukykyyn, EU:n perusarvoihin. Mikä on teidän kantanne tähän oikeusvaltioperiaatteeseen?

15.54 Eeva Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomi elpyy, jos EU elpyy. Juuri tästä syystä yhteistä eurooppalaista elvytystä kannattavat myös suomalainen elinkeinoelämä, yrittäjät, palkansaajakeskusjärjestöt, MTK ja maakuntien liitot. Kun perussuomalaiset vastustavat eurooppalaista elvytystä, he vastustavat elinkeinoelämän, yrittäjyyden, palkansaajien, maatalouden ja maaseudun ja aluekehityksen ajamisen asiaa. Tämä on hyvä puhua auki.

Kysyisin vielä tarkennuksena, oletteko tiedostaneet, mitä näillä EU-hankkeilla ja -investoinneilla tehdään. Niillä synnytetään työpaikkoja. Esimerkiksi kotimaakunnassani Satakunnassa EU-tukia on suunnattu yritystoiminnan kehittämiseen, kasvuun ja kansainvälistymiseen sekä osaamisen kehittämiseen, robotiikkaan, digitalisaatioon, kiertotalouteen. Mitä näistä perussuomalaiset eivät haluaisi jatkossa enää tukea?

Puhemies Anu Vehviläinen: Tässä vaiheessa annan ministeri Vanhaselle 2 minuuttia.

15.55 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Tämä keskustelu on hyvä, koska tämä nostaa esille vaihtoehtoja, joita pitää harkita.

Edustaja Halla-ahon ja perussuomalaisten vaihtoehtohan on tämä kustannusten alentaminen. Te olette sen budjettikeskustelussa ja koko syksyn ajan tuoneet esille. Vaihtoehtobudjetissa te esitätte, että muun muassa energiaverot ja liikkumisen verot asetettaisiin vii-

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

me kesäkuun tasolle. Tässä ehkä mittasuhteet ja mielikuvat taitavat nyt mennä kyllä sekaisin. Minä sanoisin, että se viime kesäkuun verotaso ei ehkä sittenkään ole sellainen, että se esimerkiksi aluekehityksen kannalta olisi se ratkaiseva, millä sitten voitaisiin näistä tuista luopua.

Edustaja Meri minusta kysyi aivan oikein näitten vaikutusarvioiden perään. Tämä ei ole vielä se vaihe, tässä selonteossa kuvataan tämän ohjelman valmistelun rakenne. Ohjelmassa tullaan asettamaan tavoitteet niille eri painopisteille, jotka hallitus on määrittänyt. Tavoitteiden asettaminen tarkoittaa sitä, että niitten toteutumista pitää voida mitata, ja myös komissio tulee edellyttämään tavoitteiden toteutumisen arviota, ja se tulee myös itse sitä tekemään ennen kuin lopullisia rahapäätöksiä tulee. Eli sitä kautta, tavoitteiden ja sen toteutumisen mittaamisen kautta, tulevat myös nämä vaikutukset. Tämä on, voisi sanoa, mekanismiltaan aivan erilainen tapa tehdä elvytystä kuin, voisi sanoa, perinteinen elvytys on ollut — minä luulen, että kaikissa jäsenvaltioissa — aikaisemmin. Tässä tulee olemaan huomattavasti korkeampi kunnianhimon taso, ja niin pitää ollakin.

15.57 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ovatko salin kirkasotsat nähneet, kuinka Kataloniassa poliisi pamputtaa ja heittää tyrmään mielenosoittajia? Entä oletteko tietoisia Bulgarian ja Romanian massiivisesta korruptiosta? [Kimmo Kiljunen: Ollaan tietysti!] Entä siitä, miten nämä maat kohtelevat vähemmistöjään, jotka joutuvat tulemaan tännekin asti hakemaan apua? Entä tunnetteko Italian mafiaa, joka hallinnoi merkittävää osaa koko maan taloudesta ja nytkin kieli pitkällä odottaa rahoja, joita tämä elpymispaketti heille antaa? Entä tiedättekö, miten Kreikka on huijannut oleellisia numeroita valtiotasolla taatakseen itselleen mahdollisimman paljon rahaa teiltä? Puolan ja Unkarin oikeusvaltio-ongelmista täällä onkin jo puhuttu, mutta haluaisin kysyä: miksi te näille maille haluatte antaa oikeusvaltio Suomessa elävän veronmaksajan rahaa? [Eduskunnasta: Sama periaate koskee kaikkia!]

15.58 Antti Häkkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime vaalikaudellahan Unkarin ja Puolankin oikeusministerien kanssa käytiin keskustelua tästä oikeusvaltioperiaatteesta, ja minä uskon, että nämä maat ovat siinä jamassa, että ne tulevat menemään pitkälle pahaan suuntaan, jos tähän asiaan ei puututa, ja sen takia tässä on kaikella vakavuudella tähän asiaan suhtauduttava. Ja kysyisin vielä valtiovarainministeriltä, kun pääministeri lähti pois paikalta: tuleeko Suomi nyt oikeasti pitämään kiinni tästä kokonaispaketista niin, että budjetti ei etene, jos oikeusvaltioperiaate ei etene? Tähän olisi hyvä saada nyt eduskunnan edessä vastaus.

Ja sitten tähän toiseen suureen periaatteelliseen kokonaisuuteen. Nyt kun taloudenpidon perussäännöt on koronan takia käytännössä nollattu — vähän jäsenmaiden omavastuu taloushoidossa, samoin budjettikurisäännökset — niin tuleeko Suomen hallitus esittämään, että nämä säännöt jossain muodossa palautetaan, ja milloin tällainen esitys on tulossa?

15.59 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Meri ja monet muutkin ovat toivoneet, että oikeusvaltioperiaatteesta hieman puhuttaisiin. Edustaja Halla-aho hyvin selkeästi ilmaisi sen, että tässä unionin puitteissa on politisoitu oikeusvaltioperiaate. Puhemies, olen taipuvainen yhtymään tähän näkemykseen — siltä osin yhtymään, että oikeusvaltioperiaate, korruptionvastaisuus, tiedotusvälineiden toimintava-

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

paus, sananvapaus ja tuomioistuinten riippumattomuus ovat kaikki poliittisia periaatteita, poliittisia arvoja, ja me haluamme niitä unionissa puolustaa. Se on lähtökohtana meille kaikille. Totesitte, että tässä on itse asiassa kysymys sen konservatiivisen politiikan tuomitsemisesta, mitä Puolassa ja Unkarissa harjoitetaan. Tässä on näitä muitakin — Purra viittasi muihinkin maihin. Me olemme kaikki nämä oikeusvaltioperiaatteen rikkomukset rekisteröineet. Mutta kun Euroopan neuvosto on pistänyt Puolan monitoroinnin piiriin ja siellä vakavasti harkitaan myöskin Unkarin pistämistä monitoroinnin piiriin oikeusvaltioperiaatteen rikkomisesta, te voitte olla täysin varma, että tämä keskeisin ihmisoikeuselin koko Euroopassa ei puoluepoliittisin perustein tätä prosessia käynnistä, [Puhemies koputtaa] vaan siinä on arvoista kyse.

16.00 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Itse henkeen ja vereen liberaalina kuuntelen mielelläni skarppia konservatiivista politiikkaa, mutta tulokinta, että keskeisten demokratian instituutioiden murentaminen olisi konservatiivista, kuulostaa kyllä erikoiselta. Tätä liikehdintää ei Suomeen kaivata.

Itse paketista voi tiivistetysti sanoa, että tässä tehdään juuri sitä, mitä nyt pitääkin: elvytetään koronaviruksen heikentämää taloutta niin, että samalla vauhditetaan väistämättömän tarpeellista ekologista jälleenrakennusta ja uudistetaan talouden rakenteita. Se on juuri sitä, mitä asiantuntijat ovat esittäneet ja tarpeellisenä ja perusteltuna pitäneet. On erikoista mörköillä velalla tällaisessa tilanteessa ja siinä rinnalla samaan aikaan vähätellä vielä vakavampaa ilmasto- ja ekologista velkaa — se tekee siitä vielä erikoisempaa.

Olisin itse kysynyt hallitukselta: On hienoa, että puolet tästä ollaan käyttämässä vihreään siirtymään, mutta tietysti on tärkeää, että tämä suunta on oikea, että se toinen puoliskokaan sitten ei haittaa sitä eikä ole ristiriidassa sen kanssa. Miten tästä käytännössä huolehditaan?

16.01 Juho Kautto vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En mene enää Puolaan enkä Unkariin. Minulle on ainakin tullut perussuomalaisen kanta oikeusvaltioperiaatteisiin hyvin selväksi, [Mika Niikko: Kerro siitä vähän!] elikkä niitä ei enää kunnioiteta.

Mennään kotimaahan ja maakuntiin. Työttömyys on lisääntynyt koronaepidemian takia voimakkaasti, ja toisaalta suuriakin teollisuuden tuotantolaitoksia on suljettu rakennemuutoksesta johtuen. Tämän olemme esimerkiksi Keski-Suomessa huomanneet karmealla tavalla, kun sinällään kannattava Kaipolan tehdas lopetettiin. Hätä näillä paikkakunnilla on kova, sillä korvaavia työpaikkoja ei helposti synny. Pidän erityisen tärkeänä, että elpymisrahastosta ohjataan varoja näille kaikista pahiten kärsineille seutukunnille. On ehdottoman tärkeää luoda uutta yrittämisen edellytystä ja varmistaa muun muassa toimivilla liikenneyhteyksillä maakuntien elinvoimaisuus ja ihmisten elämisen edellytykset näiden kotiseuduilla. Toivon todella, että tämän elpymispaketin varoja siis suunnataan näille pahoin kärsineille alueille. Käsittääkseni elpymispaketin tarkoitus on ensisijaisesti luoda [Puhemies koputtaa] uutta ja uudenlaista työtä, ja luotan, että hallitus huomioi nämä.

16.03 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on paljon puhuttu siitä, että Suomi maksaa päälle 6 miljardia ja saa vähän päälle 3 miljardia. Mutta täytyy myöskin muistaa se, että vaikka emme ottaisi huomioon tätä nettomaksuusuutta, niin tämä tapa, millä tätä elpymisrahastoa lähdetään rahoittamaan yhteisellä velalla, tarkoittaa sitä, että Suomi saisi itse suoraan rahoitusmarkkinoilta huomattavasti halvemmalla tuon ra-

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

han, jonka voisi sitten lahjoittaa suoraan näille EU-jäsenmaille. Sitä kautta tämä olisi kor-
kotasoltaankin halvempi keikka Suomelle kuin tehdä tämä tämän elpymisvälineen kautta.
Ymmärrän tietysti, että tässä hallituksella on tärkeää sitoutua poliittisesti tähän tavoitteen-
seen.

Arvoisa puhemies! Tässä elpymisrahastossa on äärimmäisen tärkeää, että nämä rahat tu-
lisi viisaasti käytettyä. Vielä kysyn valtiovarainministeriltä: kun näitä rahoja nyt sinne tän-
ne ripotellaan, niin miten me pystymme pitämään huolen, että näissä säilyvät selkeät linja-
ukset, näissä säilyy se vaikuttavuus, [Puhemies koputtaa] että nämä eivät päädy väärinkäy-
töksiin muualla maailmalla?

16.04 Vilhelm Junnila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eikö salin keskiosa
koe lainkaan ongelmallisena sitä, että tällaiset oikeusvaltioperiaatteen kaltaiset moraalihy-
vät tulevat keskeiseen talouspoliittiseen rooliin? Ettekö lainkaan? Eikö edes edustaja Orpo
löydä tästä ongelmaa, että talouspolitiikkaan liittymättömät ideologiset arvot alkavat ohja-
ta sen toteuttamista? Perinteisesti tämänkaltaista ohjausvaikuttamista on pidetty socialisti-
sena. [Vasemmalta: Huh huh! — Antti Kurvinen: Onko riippumaton oikeuslaitos sosialis-
mia — ja sananvapaus?]

Valtiovarainministeri Vanhanen puhui nopeasta elvytyksestä. Kysyn ministeriltä: ovat-
ko tehtävät toimenpiteet kokonaan tai suurimmalta osaltaan nopeita, vai onko niin, että tä-
hän pakettiin ujutetaan kaikenlaisia pitkäjänteisiä, useita vuosia kestäviä ideologisia hank-
keita, joilla ei ole mitään tekemistä sen enempää nopeuden kuin koronankaan kanssa? On
hyvä muistaa, että viennistä Suomi saa rahansa, ei siltarummusta, saati sähköpyörästä.

16.05 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olipa uskomaton pu-
heenvuoro, [Antti Lindtman: Aivan käsittämätön!] että liitetään talouspolitiikkaan liittymättömiä asioita — vähän vähättelevästi vielä — talouspolitiikkaan. Ne talouspolitiikkaan
liittymättömät asiat, mihin viittaatte, [Vilhelm Junnila: Oikeusvaltioperiaate!] ovat oikeus-
valtioperiaate, riippumaton tuomioistuin, demokratia, parlamentarismi, sananvapaus. [Vil-
helm Junnila: Ei mitään tekemistä talouspolitiikan kanssa!] Mitä tärkeämpiä asioita on?
Sen jälkeen talouspolitiikalla ei ole mitään merkitystä, jos näistä arvoista luovutaan ja tin-
gitään, [Vasemmalta: Juuri näin!] ei mitään merkitystä. [Jussi Halla-aho: Aika yksimielinen
vasen laita! — Leena Meri: Kokoomuskin siirtynyt sinne!]

16.06 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muutamia huomi-
oita tästä keskustelusta. Ensinnäkin tätä kestäväen kasvun elvytystä tukevat Suomessa elin-
keinoelämä, yrittäjät, ay-liike, [Mauri Peltokangas: Turvetuottajat! — Mika Niikko: Tur-
vetuottajat!] maataloustuottajat, maakuntien liitot. Haluaisin tietää, missä on se Halla-ahon
kristallipallo, josta hän on ottanut tämän kritiikin, että tämä on huono asia, kun kaikki asi-
antuntijat ovat Suomesta ja tukevat tätä.

Toinen kysymys, arvoisa puhemies, on se, että haluaisin kuulla, että kun Halla-aho ha-
luaa lisää työpaikkoja ja vähemmän tukiriippuvuutta — hieno tavoite, me keskustassa kan-
natamme samaa — niin mitä tässä paperissa on, mikä sitä ei tekisi. Juuri siihenhän tässä
pyritään, [Leena Meren välihuuto] että kun taloudellinen nousu alkaa, niin vihreän talou-
den, digitaalisuuden ja muitten uusien keksintöjen ja innovaatioitten kautta päästään sii-
hen nousuun kiinni.

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

Mutta, arvoisa puhemies, kaikista hämmäntävintä on se, että perussuomalaiset hyysäävät täällä Puolaa, Unkaria ja muita Itä-Euroopan maita, jotka polkevat riippumatonta oikeuslaitosta, polkevat median vapautta, polkevat ihmisoikeuksia ja tukahduttavat opposition. [Puhemies koputtaa] Halla-aho, onko Unkarin ja Puolan tie teidän mielestänne Suomenkin tie — demokratian tukahduttaminen? [Kimmo Kiljunen: Onko se teidän tie?]

16.07 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minun mielestäni on todella outoa, että tämä asia ei tule toistamallakaan selväksi. [Matias Mäkynen: Junnilalleko? — Naurua] Perussuomalaiset vastustavat suomalaisten veronmaksajien rahojen lähettämistä Etelä- ja Keski-Euroopan maihin koronaelpymispaketin puitteissa. Toisin sanoen me vastustamme myös suomalaisten veronmaksajien rahojen lähettämistä Puolaan ja Unkariin. [Välihuutoja keskustan ryhmästä] Mikä tässä voi olla näin epäselvää?

Mitä tulee tähän maaseudun elinvoimakysymykseen, niin tämä nyt tuntuu kovasti puhuttavan keskustaa, kun vaalit lähestyvät ja jänskätys nousee. Kuten sanottua, me haluamme puolustaa maakuntien ja maaseudun elinvoimaa luomalla sellaisen verotusympäristön, sellaisen lainsäädännöllisen ympäristön, että sinne kannattaa investoida ja luoda oikeita työpaikkoja ja että ihmisille jää tuloistaan niin paljon käteen, että heidän on kannattavaa ottaa työtä vastaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Otetaan vielä edustaja Lindtman, ja sen jälkeen muutama ministeripuheenvuoro.

16.08 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Halla-aho, te yritätte puhua nyt pois sitä, mitä äsken sanoitte. Te väititte, että näissä oikeusvaltioperiaatteen Puolaan ja Unkariin kohdistuvissa prosesseissa olisi kyse siitä, että heitä rangaistaan konservatiivisesta politiikasta. Näin te väititte, että kyse on oikeusvaltioperiaatteen politisoimisesta. [Kokoomus: Juuri näin!] Junnila täällä sanoi, että kyse on moraalihyveestä. Oikeuslaitoksen riippumattomuus — onko se todella teille asia, joka ei ole tärkeä. Onko se vain moraalihyve? [Vastauspuheenvuoropyyntöjä perussuomalaisten ryhmästä] Kyse on todella fundamentaalisista kysymyksistä: saavatko ihmiset ja yritykset Euroopan sisämarkkinoilta jokaisessa oikeuslaitoksessa riippumattoman, tasavertaisen kohtelun. Jos sitä ei pystytäkään takaamaan, niin silloin talouspolitiikallakaan ei ole väliä. Nyt, Halla-aho, teidän joukkueenne antaa vauhtia tälle oikeusvaltion rapauttamiselle. [Puhemies koputtaa] Miettikää, [Juha Mäenpään välihuuto] missä joukossa te olette.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Halla-aho, ja sen jälkeen nämä luvut ministeripuheenvuorot.

16.09 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kukaan ei kiistä niitä ongelmia, joita Puolassa, Unkarissa [Antti Lindtmanin välihuuto] ja monissa muissa Itä-Euroopan maissa on esimerkiksi oikeuslaitoksen riippumattomuuden suhteen. Ne olivat olemassa Puolassa ja Unkarissa silloin, kun niissä oli liberaalimpi johto kuin tänä päivänä. Se, että me puhumme oikeusvaltioperiaatteen politisoimisesta, ei tarkoita sitä, että me pitäisimme korruptiota tai oikeuslaitoksen toimintaan puuttumista poliitikkojen taholta jotenkin konservatiivisena politiikkana tai hyväksyttävänä asiana. Se, mitä me korostamme, on se, että Unkari ja Puola eivät ole joutuneet EU:n ja komission ja Euroopan parla-

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

mentin hampaisiin näiden ongelmien vuoksi, jotka ovat varsin laajalle levinneitä Itä-Euroopassa ja Etelä-Euroopassa, vaan siksi, että ne ovat esimerkiksi kieltäytyneet ottamasta vastaan haitallista maahanmuuttoa ja näyttäneet siinä mielessä oikein hyvää esimerkkiä muulle Euroopalle.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt ministerit Vanhanen, Leppä ja Mikkonen ovat pyytäneet puheenvuoroa.

16.10 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun on kyllä vaikea hyväksyä tätä äskeistä edustaja Halla-ahon tulkintaa siitä, [Mauri Peltokangas: No älä hyväksy!] että unioni, sen kaikki muut jäsenmaat ja komissio tarkastelisivat oikeusvaltiokysymystä kytkettynä johonkin politiikkalohkoon tai maiden poliittiseen käyttäytymiseen. [Jussi Halla-aho: Juuri näin!] En voi hyväksyä tätä. [Leena Meri: Komissio on poliittinen!] Liioin minusta asian kiertäminen sillä, että ei hyväksytä elvytyspaketin rahoja Unkariin ja Puolaan, ei tässä auta, koska tämä oikeusvaltiokriteeri koskee myös EU:n muuta varojen käyttöä. Eli haluatteko te irtautua myös siitä, että EU:lla on yhteinen budjetti? [Jussi Halla-aho: Hyvä ajatus! — Antti Kurvinen: Uskomatonta!]

16.11 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomen kestävä kasvun ohjelma ja EU:n rahoituskehys luovat pitkäjänteisyyttä, vakautta ja ennustettavuutta — juuri sitä, mitä Suomi on halunnut näinä epävarmoina aikoina. Tämä pitkäjänteisyys on erityisen tärkeää maataloudelle, suomalaiselle ruoantuotannolle, biotaloudelle ja maaseutuelinkeinoille. [Juha Mäenpää: Turveyrittäjille!] Se on tärkeää yrityksille, jotta ne uskaltavat investoida ja jotta me saamme jalostusarvoa nostettua. Tätä kaikkea me tällä ohjelmalla ja tällä isolla kokonaisuudella haluamme.

Näihin lukuihin. 6 prosenttia tulee lisää maatalouteen ja maaseudun kehittämiseen tulevalla ohjelmakaudella ja sen lisäksi vielä elpymisvälineestä 209 miljoonaa erillistä rahaa vuosille 21—22. Tämän lisäksi vielä tulevat satsaukset valokuituihin, laajakaistaan, bio-kaasuun ja niin edelleen. Jos nämä eivät ole oikeita asioita, joita me nyt teemme ja joita me haluamme tehdä, niin mikä on? Se on juuri sitä oikeanlaista maaseutupolitiikkaa, elinkeinopolitiikkaa ja talouspolitiikkaa ja sitä vahvaa tulevaisuusloikkaa, tuottavuusloikkaa, jota me haemme.

16.13 Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koronan vuoksi meidän täytyy elvyttää niin Suomessa, Euroopassa kuin koko maailmassa, ja on äärimmäisen tärkeää, että samalla kun ratkaisemme tätä talouskysymystä, samalla myös muihin kriiseihin vastaamme eli elvytämme tavalla, jolla vastaamme niin ilmastokriisiin kuin luontokatoon. Sen takia on äärimmäisen tärkeää, että myös EU:n elpymisvälineessä merkittävä määrä osoitetaan ilmastotoimiin, ja me Suomessa olemme sopineet, että osoitamme ilmastotoimiin vähintään puolet. Sen lisäksi huolehdimme siitä, että niillä muilla varoilla, jotka käytetään, emme aiheuta merkittävää haittaa ilmastotoimille tai luonnon monimuotoisuudelle, joten myös niillä satsauksilla, joita tehdään — ei ainoastaan vihreään siirtymään vaan myös tki:hin, digitalisaatioon ja kestäväan infraan — me haluamme edistää ilmastotoimia.

Täällä nostettiin esiin, että minkä takia tällä paketilla rahoitetaan sellaisia toimia, jotka ovat olleet jo hallitusohjelmassa. Minua enemmän ihmetyttäisi, jos me tähän nyt rupeai-

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

simme keksimään joitain aivan uusia toimia, kun meidän hallitusohjelmamme nimenomaan lähtee siitä samasta ajatuksesta, [Petteri Orpon välihuuto] että saamme tehtyä siirtymän vähähiiliseen yhteiskuntaan ja näin varmistamme myös meidän yritystoimintamme edellytykset ja kilpailukyvyn pitkällä tähtäimellä. Ja se, että meidän yrityksemme voivat nyt tarjota ratkaisuja myös Eurooppaan, muille maille, koska koko EU haluaa pitää huolta siitä, että tällä elvytyspaketilla edistetään siirtymää vähähiiliseen yhteiskuntaan, on meidän teollisuutemme etu, ja me haluamme itse myös auttaa teollisuutta tässä. Esimerkiksi nämä teollisuuden itse kesällä tekemät vähähiilisyystiekartat ovat nyt hyvä osoitus siitä, miten teollisuus itse on sitoutunut ilmastotoimiin, ja elvytysvälineellä me voimme heitä tässä auttaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja vielä ministeri Ohisalo.

16.15 Sisäministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä kokonaisuus on tärkeä Suomen talouden elvyttämisen kannalta, eikä pelkästään talouden takia, vaan se on myös sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä, kuten tässä edelläkin todettiin. Ikääntyvä Suomi ei tule selviämään ilman työntekijöitä, ilman veronmaksajia, osittain myös kansainvälisiä sellaisia. Tässä salissa on usein peräänkuulutettu sitä, miten vaikkapa työ- ja opiskeluperusteiset oleskeluluvat pitäisi saada nopeammin käsiteltyä, jotta saisimme tänne kansainvälisiä osaajia. Tässä paketissa nähdään nyt sitten yksi mahdollisuus siihen. Digitalisaatiota nopeutetaan ja hyödynnetään, ja moni ministeriö laittaa hynttyyt yhteen ja pistää tämänkin asian toimimaan paremmin. Tiedämme jo nyt, että vaikkapa it-alalla meillä on pulaa osaajista jo tällä hetkellä. [Juha Mäenpää: Ei ne tule tänne verotuksen takia!] Tästä paketista saamme Suomen elinvoiman ja kilpailukyvyn kannalta tärkeitä eväitä eteenpäin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja debattiin.

16.16 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On selvää, että Suomi jakaa yhteiset eurooppalaiset arvot ja oikeusvaltioperiaatteen, mutta Suomi ei missään nimessä saa mennä jakamaan eurooppalaisia velkoja. [Perussuomalaisten ryhmästä: Hyvä!] Minua pikkuisen häiritsee tässä keskustelussa se, että me itsestäänselvästi pidämme sitä, että menemme ottamaan italialaisten velkoja, koska kysymys on ranskalaisen pankkien valtavista riskeistä Italiassa. [Leena Meri: Niinpä!] Sama koskee Saksaa, sama koskee Belgiaa. Eihän se voi niin olla, että me talvisodan muistopäivää seuraavana päivänä annamme täällä avoimen valtakirjan isoille pankeille, että me maksamme, kun otatte meiltä rahaa. [Jussi Halla-ahon välihuuto] Tämä vain ei kerta kaikkiaan käy.

Ja toinen asia. Kun katsotaan nyt sitten yhteisiä velkoja, niin sitten meidän on pakko katsoa myös sitä, että yhteisvastuutahan ei ole olemassa, se on meidän liittymissopimuksessa kielletty. [Juha Mäenpää: Kurvinen on aivan hiljaa!] No bail-out on yksiselitteisen selkeä. Kun siitä on monta perustuslakivaliokunnan lausuntoa, niin minua pikkuisen häiritsee tämä keskustelu siitä, että kukkaro on auki. Käytetään kaikki ne rahat, mitä me otamme sitä velkaa, suomalaisten hyväksi eikä makseta italialaisten sijoitusseikkailuiden laskuja, koska ne ovat aivan valtavia. Siitä jonosta meidän pitää pysyä pois. [Jussi Halla-aho: Nyt oli väkevää puhetta!]

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

16.17 **Kim Berg sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ovat esittäneet useamman kerran tässä salissa, että elvytysrahat tulisi käyttää mieluummin kokonaan kotimaiseen elpymiseen. Kysynkin perussuomalaisilta: oletteko te arvioineet, mikä vaikutus tällaisella ratkaisulla olisi Suomen vientituloille, kun monen Suomen viennin kannalta tärkeän eurooppalaisen maan talous todennäköisesti romahtaisi ilman tätä elvytyspakettia? Uskallan itse arvioida, että takkiin tulisi selkeästi enemmän kuin mikä on koko Suomen osuus tässä koko elpymispaketissa.

16.18 **Jari Koskela ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Mikkonen puhui äsken, hetki sitten, hallitusohjelmasta, ja otankin suoran lainauksen hallitusohjelmasta: ”Suomi osallistuu aktiivisesti Emun kehittämiseen samalla korostaen, että kullakin jäsenmaalla on ensisijainen vastuu omasta taloudesta. Samalla Suomi pitää tärkeänä, että EU-maat harjoittavat vastuullista EU:n vakaus- ja kasvusopimusta kunnioittavaa talous- ja finanssipolitiikkaa.” Nyt kysynkin ministeriltä, kun tässä hallitusohjelmassa oleva kirjaus sopii kyllä hyvin tänään käytävään elvytysvälinekeskusteluun — ja nyt tulee fundamentti kysymys valtiovarainministeri Vanhaselle: hyväksyttekö te tämän hallitusohjelman vai ette, ja noudatatteko sitä?

16.18 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin minua ihmetyttää se, että pääministeri Marin ei ole tätä keskustelua täällä kuuntelemassa. Tämähän on tämän hetken tärkein kysymys koko EU-alueella. [Perussuomalaisten ryhmästä: Käsitämätöntä!] Siksi haluaisinkin nyt teille, hallitus, esittää sen kysymyksen, että olettehan te nyt ymmärtäneet sen kokoomuksen kannan, että me emme ole tukemassa tätä pakettia, ellei oikeusvaltiomekanismi todella ole osana tätä sekä elpymisvälineessä [Antti Kurvinen: Hyvä kanta!] että budjetissa. Me emme tule hyväksymään tätä, ellei se ole mukana tässä, [Jussi Halla-aho: Hyvä tietää, nähtäväksi jää!] ja toivon todella, että otatte sen huomioon tulevilla neuvotteluilla.

Arvoisa puhemies! Vielä haluaisin tätä oikeusvaltiomekanismia alleviivata, sillä täällä perussuomalaiset ovat mielestäni aika tyrmistyttävällä tavalla halventaneet oikeusvaltiomekanismia. Siis kysymyshän on siitä, että kansalainen ei voi luottaa siihen, että hän saa oikeutta siinä maassa, kuten Puolassa tai Unkarissa, koska hallitus on valinnut tuomarit, [Puhemies koputtaa] eikä hän voi luottaa siihen, että lehdistä luetut uutiset ovat monipuolista tietoa asioista, [Puhemies koputtaa] koska nekin ovat hallituksen vallan alla.

16.20 **Mika Niikko ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy tehdä selväksi nytten, että totta kai perussuomalaiset kannattavat oikeusvaltioperiaatetta, mitä tulee oikeuslaitokseen, sananvapauteen, lehdistöön [Antti Kurvinen: Kannattaako Junnila?] ja kaikkiin näihin muihin kysymyksiin. Mutta nyt me keskustelemme kuitenkin elpymispaketista ja siihen rinnastettavista asioista, [Antti Lindtman: Nimenomaan!] ja olisi kohtuullista, että samanaikaisesti puhutaan myös siitä, mitä edustaja Hoskonen mainitsi, että jos Euroopan komissio ja EU eivät itse noudata omia sääntöjä, niin miten täällä on varaa lähteä nuhtelemaan yhtään ketään muutakaan siitä, ettei noudateta sääntöjä. Tämä kokonaisuus on kuitenkin ollut hakoteilla jo pitkään.

Mitä tulee tähän elvytyspakettiin, niin tämä on kuitenkin käytännössä EU:n yhteinen sosiaalitoimisto, minne annetaan paljon rahaa ja mistä saadaan vähän takaisin. Ja keskustalle näyttää erittäin hyvin sopivan se, että saatiin neuvoteltua yksi kansallinen kirjekuori, joka

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

on 500 miljoonaa, ja siitä 400 miljoonaa tulee maatalouden tukemiseen. [Antti Kurvinen: Meitä kiinnostaa maaseutu!] Teille tämä kelpaa. Suomi kumminkin nettomaksaa sinne pakettiin 3,4 miljardia euroa ja saa roposia takaisin, ja te kehutte, että tämä oli hyvä saavutus. [Antti Kurvinen: Meitä kiinnostaa maaseutu!] Perussuomalaiset eivät hyväksy sitä, että meidän kansallisia varoja annetaan Italian kaltaisille maille, jotka eivät pysty [Puhemies koputtaa] työpaikkoja luomaan siinä määrin, että se näkyy [Puhemies: Ja minuutti täynnä!] Suomessa saakka. Minä... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

16.21 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Keskustalle koko Suomi on mahdollisuuksien maa, ja tarvitsemme kaikkia alueita koko Suomessa — se perussuomalaisille tiedoksi.

Nykyisessä koronapandemiatilanteessa tarvitsemme laajaa elvytystä ja myöskin tekoja tulevaisuuteen. Me tarvitsemme tekoja nimenomaan, että selviämme tästä vaikeasta tilanteesta tulevaisuuteen. Ja kun on kuunnellut esimerkiksi perussuomalaisten puheita tässä salissa tänäänkin, niin ei voi kuin ihmetellä, etteivät perussuomalaiset ole tukemassa suomalaisen työn ja yrittäjyyden elvyttämistä ja tukemista. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] En voi ymmärtää, ettette te voi tukea tätä elvytyspakettia tässä vaikeassa tilanteessa. Omasta mielestäni tämä kestävän kasvun ohjelma on nimenomaan Suomen elvytysohjelma pitkälle tulevaisuuteen, [Perussuomalaisten ryhmästä: Kuunnelkaa Hoskosta!] kuten ministeritkin ovat [Puhemies koputtaa] tuoneet esille.

16.22 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erityisesti nuoret ovat kärsineet tästä koronan aiheuttamasta talouskriisistä. Suomi pääsee kasvun tielle vain panostamalla koulutukseen, ja se on tärkeintä, mitä me meidän nuorillemme voimme tehdä. Nuoria ei auta tuloveron lasku, jos ei ole työpaikkaa. Nuoria ei auta bensiiniveron alennus, jos ei ole koulutuspaikkaa, mihin mennä. Siksi tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta, koulutus ja jatkuva oppiminen ovat tämän ohjelman keskiössä. Niihin panostetaan puoli miljardia euroa. Korkeakoulujen aloituspaikat lisäävät nuorille mahdollisuuksia rakentaa omanlaistaan tulevaisuutta, lisäävät mahdollisuuksia työllistää. Nämä kestävän vihreän kasvun työpaikat ovat niitä työpaikkoja, jotka kestävät aikaa, jotka luovat meidän nuorillemme mahdollisuuksia hyvän elämän edellytyksinä.

16.23 Mikko Ollikainen r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Bloomberg julkaisi hiljattain, viikonloppuna, listan, jossa nostettiin esille, mitkä maat ovat hoitaneet koronakriisin parhaiten. 53 maan joukossa Suomi oli viides — Uusi-Seelanti on hoitanut koronakriisin parhaiten. Hyvään koronahoitoon kuuluu tulevaisuuden rakentamista ja uskoa tulevaisuuteen, kestävästi. Me olemme monella saralla jo edelläkävijöitä, esimerkiksi kestävien tuotteiden kehittämisen ja tutkimuksen osalta.

Haluan itse nostaa esille kiertotalouden ja mahdollisuuden käyttää esimerkiksi maatalouden jätteitä kaasun tuotannossa. Myös pienimuotoisia biokaasulaitoksia tulee saada lisää, jolloin paikallisesti voidaan tuottaa ja käyttää paikallisesti tuotettua biokaasua liikenteessä — niin sanottu win-win-tilanne — ja jakelupisteitäkin tarvitaan lisää. Kysyisin ministeri Lintilältä: millaisia mahdollisuuksia just tällaisilla pienimuotoisilla paikallisilla biokaasulaitoksilla on saada osansa tämän paketin kautta? Se luo nähdäkseni työpaikkoja. — Kiitos.

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

16.25 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämän selonteon sivulla 51 on väliotsikko ”Hoito- ja palveluvelan purkaminen sekä hoitopääsyn nopeuttaminen”. En siteeraa siitä kuin yhden virkkeen: ”Koko maassa otetaan käyttöön hoitopääsyä nopeuttavia uusia työnjaon muotoja ja toimintamalleja.” Joku voi ajatella, että onko tämä kohta nyt oikeassa paikassa. Minun mielestäni se on ehdottomasti oikeassa paikassa. Me puhumme tuottavuudesta. Terve työvoima, osaava, terve työvoima, joka ei odota hoitopääsyä pitkissä hoitajonoissa vaan saa nopeasti hoidon ja on taas toimintakykyinen, on ihan keskeisiä voimavaroja silloin, kun kansakunta lähtee kohottamaan tuottavuutta. Meillä on Suomessa valitettavasti ollut perinne... Vuonna 2002 tehtiin kaksi välikysymystä pitkistä hoitajonoista. Toivon kovasti, että me emme joudu uudelleen tilanteeseen, missä joudutaan tekemään välikysymys hoitajonoista, vaan me lähdemme nyt [Puhemies koputtaa] näillä voimavaroilla ratkaisemaan tätä asiaa.

16.26 **Lulu Ranne ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me emme voi hyväksyä sitä, että Suomi on EU:n ikuinen nettomaksaja. Me emme voi hyväksyä velka- ja verouunionin kehitystä. Me emme voi hyväksyä sitä, että Marinin hallitus pahentaa tilannetta koko ajan. Me perussuomalaiset haluamme, että Suomen kaikki liikenevät varat käytetään Suomen hyväksi täällä. Me emme halua, että rahoja kierrätetään ja puolet jätetään Etelä-Eurooppaan. Eihän tämä ole oikeudenmukaista. [Johannes Koskinen: Jargonia!]

Me tiedämme, että velkaelvytykselläkin on rajansa, ja muistutan siis kertaalleen vielä, että korkean velkaantumisen tilanteessa lisävelkaantuminen kasvattaa bruttokansantuotetta vain sen ensimmäisen vuoden. [Ari Torniaisen välihuuto] Sen jälkeen tilanne pahenee, ja tämä on hyvä muistaa. Rajansa kaikella. Kaikki rahat, mitä tästä maasta liikenee, on käytettävä suoraan meidän maamme hyväksi. Meillä on mahdollista tukea omaa tki:tä, omaa energiatuotantoa, omaa ruokatuotantoa paljon tehokkaammin ja paljon paremmin, kun me emme syödä puolta rahoista [Puhemies koputtaa] muihin maihin.

16.27 **Sari Multala kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisin halunnut pääministeri Marinilta vielä kysyä, mutta ehkäpä pääministerin sijainen, valtiovarainministeri Vanhanen, vastaa siihen kysymykseen, jonka edustaja Wallinheimo täällä jo esitti. Suomessa on aivan sama mahdollisuus kuin Unkarilla ja Puolalla asettaa kova kovaa vastaan ja todeta, että jos oikeusvaltioperiaate vesitetään tai se irrotetaan elvytyspaketista ja rahoituskehyksestä, siinä tapauksessa Suomen parlamentti, Suomen eduskunta, ei tätä kokonaisuutta hyväksy. Teidän johtamanne hallituksen puolueilla on enemmistö tässä eduskunnassa, te voitte sen ratkaisun tehdä. Edistääkö Suomen hallitus tätä neuvotteluissa? Oletteko valmiita laittamaan kovan kovaa vastaan, sillä meille kokoomuksessa ei käy se, että oikeusvaltioperiaate vesitetään tai se irrotetaan tästä kokonaisuudesta. Silloin on suuri riski siihen, että se ei jälleen kerran toteudu. Oikeusvaltioperiaatteessa on kyse demokratiasta, siinä on kyse sellaisista arvoista, joista on myös oltava valmiita maksamaan. [Puhemies koputtaa] Nämä ovat sellaisia arvoja, joista ei voi antaa periksi. [Puhemies koputtaa — Antti Kurvinen: Kyllä, avoin yhteiskunta!]

16.28 **Jouni Ovaska kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomen nettomaksuasema, joka on itse asiassa varmaan pienimpiä, kun verrataan nettomaksajia, perustuu siihen, että me menestymme ja meidän taloutemme tilanne on parempi. Jos perussuomalaiset haluavat, että Suomi ei olisi nettomaksaja, niin se tarkoittaa silloin, että Suomi

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

olisi myös heikommassa tilanteessa ja Suomi olisi saajana [Lulu Ranteen välihuuto] ja olisi myöskin taloudellisesti erittäin vaikeassa tilanteessa. [Jussi Halla-ahon välihuuto]

Tässä kun kuunnellaan perussuomalaisten puheita ja kaikki hoituu kotimarkkinoilla, niin täytyy kysyä, ovatko perussuomalaiset sitä mieltä, että meidän vientikin voitaisiin hoitaa ihan vain kotimaisin keinoin ja kotimarkkinoilla. Kaikki toimet, mitä sieltä esitetään, näyttävät siltä, että kaikki kansainvälinen yhteistyö, kaikki rajat ylittävä yhteistyö, pitäisi keskeyttää. Mutta sitä varten tämä koko Euroopan unioni on olemassa, että pystymme vastaamaan sellaisiin haasteisiin, joihin emme yksin, omien rajojen sisällä, pysty vastaamaan, vaan siihen tarvitaan rajat ylittävää yhteistyötä niin kaupan, turvallisuuden kuin myöskin tämän oikeusvaltion alalla. [Mika Niikko: Ja Norja ja Sveitsi ovat ihan pulassa!]

16.29 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ministeri Ohi-salo peräänkuulutti tuossa työperäisen maahanmuuton lisäämistä, ja tähän pitää esittää kaksi kriittistä huomiota.

Ensinnäkään työllisten määrän lisääminen ei nosta työllisyysastetta, jos maahanmuutto lisää samassa suhteessa tai vielä nopeammin työttömien tai työelämän ulkopuolella olevien määrää, kuten se tekee [Antti Kurvinen: Tämäkin on maahanmuuttoaihe!] esimerkiksi siksi, että tänne saatavuusharkinnan kautta tulleiden työntekijöiden työllisyysaste romahtaa muutaman vuoden maassaolon jälkeen kantaväestön keskiarvon alle.

Toinen huomio liittyy siihen, että edes työllisyysasteen nousu ei korjaa huoltosuhdetta, jos työperäinen maahanmuuttaja ei tule toimeen omilla ansioillaan — puhumattakaan siitä, että hän olisi niin sanotusti nettoveronmaksaja. Ikävä kyllä tämä kuvaa aivan liian suurta osaa jo nykyisestä niin sanotusta työperäisestä maahanmuutosta, ja on selvää, että vo-lyymien lisääminen ei millään tavalla paranna tilannetta. [Antti Kurvinen: Miten tämä liittyy elvytyspakettiin?]

16.30 Mirka Soinikoski vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näen todella tärkeänä sen vuoropuhelun, jota ohjelman valmisteluvaiheessa on eri toimijoiden kanssa käyty. Valmisteluun on otettu mukaan kunnat, maakunnat, elinkeinoelämä ja tiedeyhteisö. Myös meillä Hämeessä maakuntaliitto on nostanut vihreän kasvun keskeiseksi osaksi maakunnan selviytymissuunnitelmaa.

Nyt on eduskunnan vuoro ottaa kantaa siihen, miten elpymisvälineen rahoitusta tulisi käyttää. Meillä kaikilla on varmasti tähän mielipiteemme, mutta nyt jos koskaan on kyettävä katsomaan yli vaalikausien ja tekemään päätöksiä, joilla paitsi edistetään nopeavai- kutteista elpymistä myös rakennetaan eheämpää yhteiskuntaa pitkällä aikavälillä.

Vihreän siirtymän ohella on todella tärkeää pitää kaikki ihmiset mukana. Elpymisväli- neen avulla huolehdimme jokaisen suomalaisen terveydestä ja kuromme umpeen koronan aiheuttamaa hoitovelkaa. Sote-uudistuksen toimeenpano jatkuu koronasta huolimatta, ja hyvä niin, sillä nyt jos koskaan tarvitsemme entistä tehokkaampia, saavutettavampia [Pu- hemies koputtaa] ja yhdenvertaisempia palveluita.

16.31 Johannes Koskinen sd (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Täällä tuntuu osassa sa- lia olevan suuria vaikeuksia ymmärtää, että tämän päivän euro on eri asia kuin 30 vuoden päästä maksettava euro. Otetaan vertauskuva vaikka suomineidosta, joka lähtee opiskele- maan, ottaa 30 000 euron lainan, opiskelee ammattiin, joka työllistää ja kasvattaa tätä yh- teistä kakkua. 30 vuoden päästä on aika helppo tinki maksaa 60 000 euroa, kun on sinä ai-

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

kana tienannut satojatuhansia euroja enemmän kuin olisi ilman sitä opiskelua tienannut. Tästä on kysymys. Ja siinä tulee lisäksi vielä se, että siitä 60 000:sta maksaa sitten osan EU omilla varoillaan, sellaisilla veroilla, joita ei kansallisvaltio kerta kaikkiaan pysty perimään mutta jotka ovat järkeviä EU:n ja muun maailman kilpailukyvyyn tasaamiseksi — juuri hiilitullin ja digiveron tapaiset. Tästä on kysymys. Tämä 3 miljardia [Puhemies: Nyt on aika täynnä!] voidaan maksaa... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylitystä]

16.33 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten täällä on todettu, niin kokoomus pitää tärkeänä, jopa reunaehtona, sitä, että tämä oikeusvaltioperiaate EU:ssa ja niissä neuvotteluissa toteutuu ja siitä ei anneta periksi.

Meidän kulttuurissamme ehkä toinen, mikä liittyy oikeusvaltioperiaatteeseen, on sopimusten noudattaminen ja sopimusperusteinen EU, ja semmoiseen Suomi on kyllä mennyt. Aioin tämän kysyä pääministeriltä, koska tämä on 6 miljardin kysymys ja varmaan tärkein tämän vaalikauden kysymyksistä, mutta hän ei ole nyt paikalla, joten voisiko valtiovarainministeri vastata: Onko tässä olemassa jonkunmoinen riski, kun me vähän liiraamme tästä sopimusperusteisesta EU:sta? Me toteamme, että tämä on kertaluonteinen ja tarkkarajainen, niin kuin perustuslakivaliokunta on näköjään kaikkia meitä opettanut, mutta tuleeko tästä sittenkin käytäntö? Oma käsitykseni on se, että ei tämä kriisi tule olemaan ainutlaatuinen, vaan näitä seuraa muodossa tai toisessa taas joku kriisi, ja jos joka kerta sitten niin todetaan — se on hyvää tarkoittavaa — kun taas annetaan joku paketti, [Puhemies koputtaa] niin tuleeko tästä Euroopan unionissa ikään kuin tapa?

16.34 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Lulu Ranne avauspuheenvuorossaan esitti minusta yhden tärkeän periaatteen tätä elvytyspakettia arvioitaessa: tässä pitäisi varmistaa, että Suomen ja suomalaisten etu tulee turvattua. Minä jäin ihmettelemään hänen johtopäätöstään, kun hän vastusti tätä elvytysrahastoa, sen vuoksi, että me kaikki ymmärrämme, että Suomi vientivetoisena maana tarvitsee koko unionin elpymistä ja se on meidän työllisyytemme ja talouskasvumme kannalta välttämätöntä eli suomalaisten etu. Minulle kylläkin selvisi se ristiriita tässä ajattelutavassa, miksi tämä ristiriita hänellä oli, miksi hän vastustaa elvytysrahastoa ja kuitenkin puhuu suomalaisten edusta, koska hän, arvoisa puhemies, totesi tässä viimeisessä puheenvuorossaan myöskin, että hän ei hyväksy sitä, että Suomi on pysyvästi EU:n nettomaksaja. Me pääsemme reippaasti nettomaksajaksi siinä tilanteessa, että Euroopan unioni ei todellakaan elvy ja tulee taloustaantumaa tänne ja me kutistumme kuoreemme. Me putoamme hyvin nopeasti nettomaksajien joukkoon taloustaantumien, heikon talouskehityksen ja ylipäätään yhteiskuntakehityksen tuloksena. Tässä tämä ilmeisesti on, tämä aukeaa. [Puhemies koputtaa] Tämä on minulle hankala dilemma, että ymmärsin teitä mutten sittenkään ymmärtänyt.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No niin, aika täynnä. — Otetaan vielä edustaja Ranne, kun nimi mainittiin, ja sen jälkeen ministerien vastaukset.

16.35 Lulu Ranne ps (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvon puhemies! Tässä keskustelussa yritetään koko ajan hämmentää sitä pääasiaa. Eli hallitus ei esitä elvytyspaketin vaikuttavuusarviointia Suomen osalta, koska se paljastaisi epäkohdat, ne epäkohdat, joita perussuomalaiset ovat monessa puheenvuorossa tuoneet esiin. [Antti Kurvisen välihuuto]

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

Tästä seurauksena on, että maamme talous tulisi kärsimään, itsemääräämisoikeus ja koko tulevaisuus tulisivat kaventumaan — juuri tämä, kun puhutaan, että me haluamme vain sitä pientä ja kapeaa ja olemme surkealla tiellä. Hallitus on nimenomaan kaventamassa Suomen mahdollisuuksia selvitä ja menestyä tulevaisuudessa. Kaikki rahat, jotka meillä on käytettävissä, tulee keskittää nimenomaan suomalaisten tulevaisuuden kehittämiseen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Vanhanen, 2 minuuttia.

16.36 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jo aikaisemmin kerroin, että sain olla silloin tekemässä päätöksiä, kun finanssikriisin elvytystä tehtiin. Silloin muun muassa laitettiin 500 miljoonaa euroa asuntojen korjausavustuksiin. Niillä saatiin vivuttamalla 5 miljardin korjausavustukset Suomessa. Se oli tehokasta toimintaa, mutta olkaamme rehellisiä: Ei se meidän kilpailukykyämme parantanut. Se ei lisännyt eurollakaan meidän vientimahdollisuuksiamme maailmalle. Nyt tässä elvytyksessä on kyse toisenlaisesta konseptista, jossa Suomen intressinä on ennen muuta saada se, että meidän talousalueemme koko Euroopan alueella kasvaisi ja saisimme omalle viennillemme myös kysyntää. Me olimme nettosaaja — edustaja Kiljunen muistaa hyvin sen, kun meillä oli laman jälkeinen vaihe — eli silloin me olimme nettosaaja, silloin me saimme rahaa EU:lta, mutta onneksi olemme päässeet siitä irti. Onneksi meidän talouskehityksemme nousi, ja me olemme tällä hetkellä keskimääräistä paremmassa asemassa. [Juha Mäenpää: Velkarakahalla!]

Näitä elpymisvälinerahoja emme mekään saa käyttää vanhojen velkojen maksamiseen, eivätkä sitä muutkaan maat voi tehdä, vaan niillä pitää olla kustannustehokkaita, vaikuttavia toimia, investointeja, hankkeita, joista heidän pitää tehdä suunnitelmat, asettaa niille tavoitteet, jotka komissio ja muut jäsenmaat hyväksyvät. Suomen kohdalla se tulee varmasti tarkoittamaan, että tämän paketin kautta, jos se hyväksytään, me tulemme paljon satsaamaan uusiutuvaan energiaan, siis kotimaisen energian tuottamiseen, tulemme saamaan nopeita yhteyksiä, me tulemme satsaamaan valtavasti t&k-toimintaan, me tulemme lyhentämään hoitovelkaa, joka on aivan olennainen osa, niin kuin edustaja Lindén totesi, myös tästä koronasta selviämistä. [Arja Juvonen: Koronalisää hoitajille!] Tämä paketti tähtää myös niiden vahinkojen korjaamiseen, jotka koronasta ovat aiheutuneet. Ihmisten terveydentilan nopea palauttaminen on tärkeä osa tätä. Me tulemme satsaamaan työvoimapalveluiden parantamiseen, satsaamme kansainvälisen kilpailukyvyn parantamiseen — juuri niihin painopisteisiin, jotka hallitus tässä selonteossa esittää eduskunnan [Puhemies koputtaa] arvioitavaksi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Leppä, minuutti riittää.

16.38 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuulinkohan oikein? Täällä vähäteltiin maatalouden merkitystä. Olivatkohan ne sanat jotenkin niin, että se on laiha lohtu? Ei muuten ole. [Antti Kurvinen: Niinpä!] Suomalainen maatalous, suomalainen ruoantuotanto on elinehto meille. Se on elinehto meille, ja me tarvitsemme sen eteen tehtävää työtä, jota nyt näillä kahdella välineellä tehdään, ja sillä turvataan se pitkäjänteisyys, niin kuin tuossa edellä on moneen kertaan todettu, samoin se, että meillä on biotaloudessa erittäin mittavat mahdollisuudet. Täällä on tullut esille bio-kaasun valtaisa potentiaali, joka meillä on. Se on yhtä aikaa vihreää teollisuutta, [Juha Mä-

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

enpään välihuuto] se on elinkeinoelämää, se on yrittämisen paikkoja lisää, se on ilmasto-työtä, se on vaikka mitä, maaseudun elinvoimaa.

Tällä kaikella me haluamme vain ja ainoastaan tulevaisuuden elinvoimaloikan Suomal-
le, joka koskettaa koko maata ja jokaista suomalaista. Se on tämän tarkoituksena, ei yhtään
mikään muu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Mikkonen, myös minuutti.

16.39 Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoi-
sa puhemies! Ei ole sattumaa, että tämän meidän suunnitelmamme nimi on ”Suomen kes-
tävän kasvun ohjelma”. Me haluamme nyt käyttää tämän elpymistilanteen hyväksemme ja
rakentaa kestävää, kilpailukykyistä Suomea, ja se tietysti tarkoittaa sitä, että saamme teh-
tyä siirtymän vähähiiliseen yhteiskuntaan. Selvitykset maailmalta kertovat, että fossiiliel-
vytykseen verrattuna työpaikkoja syntyy moninkertaisesti, kun satsataan uusiutuvaan vä-
hähiiliseen energiaan ja siirtymään vihreään talouteen. Sen takia ne toimet, mitä haluam-
me tehdä, ovat sellaisia, kuten uusiutuvan energian ratkaisuihin satsaaminen, uusien ratkai-
sujen etsiminen, öljylämmityksestä eroon pääseminen, biokaasu, joka tässä jo mainittiin,
muut puhtaan liikenteen ratkaisut ja teollisuuden sähköistymisen tuki. Näillä keinoilla me
varmistamme sen, että siirrymme kohti vähähiilistä yhteiskuntaa ja meidän teollisuutem-
me ja meidän yrityksemme ovat kilpailukykyisiä myös tulevaisuudessa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Lintilä.

16.40 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies!
Oikeastaan sen sijaan, että täällä keskustellaan, ovatko tässä paketissa perusteet kohdal-
laan ja tuleeko tähän lähteä, minun mielestäni enemmän kannattaisi keskustella siitä, mi-
ten me hyödynnämme tämän täysimääräisesti. Kyse on siitä, että tällä hetkellä kaikkien jä-
senmaitten pitäisi käyttää tämä aika — kun koronan takia tietyllä tavalla ollaan kone ajettu
alas — sen hiomiseen, että kun tilanne aukeaa, niin me olemme kilpailukykyisessä kunnos-
sa. Siihen meidän pitää Suomessakin pyrkiä. Näitten hankkeitten, joita tätä kautta on tulos-
sa, tulee olla sellaisia, jotka nostavat meidän kilpailukykyä, jotka nostavat meidän tuotta-
vuutta.

Ja edustaja Ollikainen kysyi tästä biokaasupuolesta. Biotalous tulee olemaan hyvin kes-
keinen osa tätä kokonaisuutta. Vihreässä siirtymässä sillä on erittäin iso rooli, ja en usko,
että oppositiosta perusuomalaisetkaan sitä vastustavat. Käsittääkseni aika monella perus-
suomalaisella äänestäjällä on erittäin vahva sidos biotalouden puolelle, metsätalouden
puolelle ja niin edelleen.

Me tulemme hakemaan nimenomaan kilpailukykyä, kasvua ja tuottavuutta tämän pake-
tin kautta, ja ainakin omalla sektorillani, siellä energiapuolella, kiinnostus sitä kohtaan on
erittäin kova [Puhemies koputtaa] tällä hetkellä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitokset. — Ja nyt menemme puhujalistaan.

16.42 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitos ministereille rohkeasta tä-
hyämisestä tulevaisuuteen.

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

Suomen kestävä kasvun ohjelman tarkoituksena on viedä ja uudistaa maamme taloutta kohti koronan jälkeistä aikaa. Katsomme koronan yli. Haluan kiinnittää huomiota koulutuksen, tutkimuksen ja innovaatioiden sekä maakuntien rooliin kasvun lähteenä.

Suomen tuottavuuskehitys on ollut vähän vaisua kuluneella vuosikymmenellä. Tarvitsemme uusia tuulia osaamisen sekä elinkeinorakenteiden kehittämisessä. Korkeakoulutettujen rooli kansainvälisessä kilpailussa kasvaa jatkuvasti. Lisäksi talouden rakennemuutos kiihtyy entisestään pandemian vuoksi, joten ammatin vaihtaminen on väistämätöntä yhä useammalle meistä. Silti koulutustason nousu ja osaamistason kehitys uhkaavat pysähtyä. Yrityksillä alkaa olla isoja ongelmia osaavan työvoiman löytämisessä eri puolilla Suomea. Toisaalta Suomen kasvupotentiaalissa ei ole kyse vain teollisuudesta vaan myös palveluista. Esimerkiksi matkailu-, elämys- ja luova talous ovat kokonaisuus, jossa tarvitaan kehitystyötä sekä viennin edistämistä.

Onko maakuntien potentiaalia vielä hyödynnetty tarpeeksi? EU:n elpymispaketin varoja tulee käyttää tämän potentiaalin hyödyntämiseen. Valokuituyhteyden rakentaminen maaseudulle ja taajamiin avaa mahdollisuudet paikkariippumattomalle etätyölle. Netti ei saa pätkiä, sen tulee toimia joka mökissä. Tämä avaa mahdollisuuden etätyömatkailun kehittämiseen. Suomella on uniikki mahdollisuus tarjota maailman miljoonakaupunkien osajille turvallinen ja toimiva työympäristö keskellä puhdasta suomalaista luontoa lähiruuan äärellä. Kehitetään tällaista etätyömatkailua.

Kaikki data myös osoittaa, että korkeakoulutukseen liittyvät työpaikat tulevat korostumaan jatkossa. Työ syntyy aloille, joilla tarvitaan korkeakoulutusta. Siksi panostus jatkuvaan oppimiseen ja työikäisen väestön koulutustarjonnan uudistamiseen on välttämätöntä. Myös korkeakoulutettujen määrän lisääminen on tarpeen. Aloituspaiikkoja on saatu, mutta niitä tarvitaan vielä lisää.

Luodaan suunnitelmalliset toimenpiteet, joilla nostetaan osaamistasoa, varmistetaan korkeakoulutasoinen osaaminen keskeisillä aloilla ja muunnetaan olemassa olevaa osaamista työelämän uusia tarpeita vastaavaksi. Näillä toimenpiteillä tuemme yritysten ja yhteiskunnan uudistumista ja mahdollistamme elintärkeää kasvua elinkeinorakenteen monipuolistumisen kautta. Nämä ovat panostuksia pitkän aikavälin kasvupotentiaaliin. Samalla meidän tulee satsata kestäväan kehitykseen, suomalaiseen maatalouteen ja biotalouteen. Tehdään yhdessä tulevaisuuden elinvoimaloikka.

16.46 Mirka Soinikoski vihr: Arvoisa puhemies! Koronapandemian kaltaisista kriiseistä ei kukaan, eivät yksilöt, maat eivätkä mantereet, selviä yksin. Euroopan unioni on päättänyt mittavasta yhteisestä elpymisvälineestä, jonka avulla tästäkin kriisistä selvitään yhdessä. Kolmoiskriisin keskellä ei riitä, että raivaamme tietä ulos koronakriisistä, vaan samoilta toimilla on edistettävä fossiilitaloudesta irtautumista ja ehkäistävä taloustaantumaa. EU:n elpymisväline tarjoaa jopa 3 miljardin taalan paikan vauhdittaa vihreää siirtymää. On valittava, teemmekö elvytystä menneisyyden vai tulevaisuuden ehdoilla.

Arvoisa puhemies! Kuten selonteossa todetaan, kestävä kasvun ohjelman tavoitteena on edistää uudistumista ja tuottavuutta. Elpymisväline on valtava panostus suomalaisen yhteiskunnan kestävämpään tulevaisuuteen. Hallituksen linjauksen mukaisesti vähintään puolet elpymisvälineestä käytetään ilmastonmuutoksen torjuntaan raiteita unohtamatta. Kestävä kehityksen hallitus noudattaa linjaansa myös kriisin keskellä. Suomi on asettanut ohjelmaan valittaville hankkeille omat kriteerit, joista moni nousee suoraan EU:n vaa-

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

timuksista. Kokonaisuuksien tulee esimerkiksi olla kestävä kehityksen Agenda 2030 -ohjelman mukaisia ja huomioida vaikutukset tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen.

Arvoisa puhemies! Sote-uudistus on iso rakenteellinen muutos työntekijöille ja organisaatioille, jotka ovat koronan vuoksi jo valmiiksi kovilla. Uudistuksen siirtymävaiheen toimeenpanoon tulisikin siksi panostaa osana kestävä kasvun ohjelmaa. Mitä paremmin saamme sote-uudistuksen jalkautettua keskuksiin ja sairaaloiden arkeen, sitä paremmin saamme purettua hoitojonoja ja varaudumme seuraavaan varautumista ja valmiutta vaati-vaan tilanteeseen.

Kuten tiedämme, myös mielenterveyspalveluiden tarve on kasvanut voimakkaasti koronakriisin aikana ja hoitojonot ovat myös siellä kasvaneet. Ilman mielenterveyttä ei ole muutakaan terveystä. Jos nyt jätämme mielenterveytensä kanssa kamppailevat ihmiset hoitamatta, on meillä edessämme valtava inhimillinen korjausvelka. Siksi elpymisvälineestä olisi suunnattava rahoitusta matalan kynnyksen mielenterveyspalveluihin, lyhytterapiaan ja toimiin, jotka vievät kohti terapiatakuuta.

Suomi ja Eurooppa joko nousevat osaamisella tai kompastuvat sen puutteeseen. Siksi on tärkeää, että tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta, koulutus sekä jatkuva oppiminen on nostettu ohjelman kärjiksi. Tki-panostuksilla paitsi tuetaan vihreää siirtymää myös lisätään korkeakoulujen aloituspaikkoja ja sitä kautta tuetaan nuorten pääsyä toivomalleen työuralle. Nuorten työmarkkinoille pääsyä vauhditetaan Ohjaamo-palveluita vahvistamalla sekä tukemalla lastensuojelun jälkihuollon asiakkaiden itsenäistymistä. Nämä panostukset nuoriin ovat ratkaisevan tärkeitä, sillä nuorissa on tulevaisuutemme.

Arvoisa puhemies! Kestävä kasvun ohjelma auttaa ihmisiä ja yrityksiä kolmoiskriisin yli ja luo uskoa tulevaisuuteen. Juuri tässä ja nyt parasta työllisyys- ja talouspolitiikkaa on kuitenkin estää viruksen leviäminen [Puhemies koputtaa] omassa arjessamme niin hyvin kuin mahdollista.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hoskonen. Onko...? Aa, siellä, kuollessa kulmassa. — Olkaa hyvä.

16.49 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Piilossa olin, mutta en asialta. — Elvytystä Suomi varmasti tarvitsee, mutta kyse on vain siitä, miten se elvytys toteutetaan. Kun tämä Euroopan tukipaketti hyväksyttiin 21. päivä heinäkuuta Brysselissä, niin Ranskan presidentti Macron tuuletti, että olemme luoneet pysyvän velanottomekanismin Eurooppaan — pysyvän velanottomekanismin Eurooppaan. [Jari Koskela: Näin on!] Miksi me täällä puhumme, että tämä on kertakäyttöinen väline, kun me kaikki tiedämme, tai meidän pitäisi tietää, että kakkostukipakettia parhaillaan Euroopan unionissa suunnitellaan? Komissio valmistelee ensi syksyille paljon, paljon massiivisempaa pakettia kuin tämä 750 miljardia on. [Jari Koskela: Kerro hallitukselle!] Kyllä minun mielestäni pitää eduskunnassa ottaa tosiasiat tosiasioina. Minä ainakin elämässäni olen siihen tottunut, että tuijotetaan totuutta silmiin niin kuin se on, [Jari Koskela: Hienoa!] ja eduskunta ei voi lähteä karkuun tässä asiassa. Minua loukkaa henkilökohtaisesti se, että täällä puhutaan höpöjä eikä oteta tosiasioita tosiasioina. [Jari Koskela: Tuo on miehen puhetta!] Minä uskaltaisin ministerinä sanoa, jos olisin ministeriaitiossa, miten tämä asia on, mutta en vielä sitä ole kuullut. Toivon, että jonain päivänä sen kuulen.

Suomi on saamassa elvytyspaketilta hieman yli 3 miljardia rahaa mutta maksaa 6,6. Käytännössä vuonna 2058 Suomen maksuvastuu lienee luokkaa 8 miljardia. Minun lap-

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

senlapseni, nuorempi minun lastenlapsistani, on vuonna 2058 kuusikymppinen, juhlimme hänen kuusikymppisiä — tai kuka juhlii, minä en ehkä ole niitä enää näkemässä — ja hänen velkavastuunsa yltyä sinne, 60-vuotissyntymäpäiville saakka. Kuinka monella Suomen kansanedustajalla on valtaa sanoa, että se pieni poika joutuu maksamaan vielä kuusikymppispäivilläänkin näitä velkoja? Se on väärin, se ei voi olla oikein. Minä en jaksa tällaista ymmärtää.

Euroopan unionin tukipaketin perusteet luotiin jo helmikuussa, silloin kun ei koronasta ollut mitään tietoa — senkin me tiedämme, mutta ei vain ole kukaan vielä tässä salissa kovin paljon siitä puhunut. Ja sitten kun maksamme näitä velkoja, niin mitä tulee sen jälkeen, kun se kakkospaketti tulee? Se on tulossa vajaan vuoden kuluttua ensi syksynä. Emme me voi tällaisilta asioilta silmiämme sulkea. [Mikko Lundén: Ei voida, ei!] Minua harmittaa aivan tavattoman paljon tällainen hyssyttely. Ei Suomen eduskunta voi olla mikään höpöhöpöjuttujen keskus, vaan täällä pitää ottaa asiat sellaisina kuin ne ovat. Mutta välillä tuntuu vähän vaikealta, ainakin minun sieluani kirvelee aivan tavattomasti — siksi sanon sen suoraan, ettei ensi yönä tarvitse tämän takia painajaisia nähdä. [Mikko Lundén: Moni näkee!]

Sitten kolmas asia, joka on vielä yhtä vakava, on se, pitääkö meidän sitoutua yhteisten velkojen takuumieheksi. Kysymyshän on siis ranskalaisten pankkien valtavista sijoitusseikkailuista, lähinnä Italiassa. 84 miljardia menee sinne rahaa, kansakunnalle, jonka kansallinen varallisuus on Suomeen verrattuna valtava. Me olemme sen valtion rinnalla köyhiä. Tuemme rikasta valtiota ja otamme ihmisiltä rahaa: kun olemme avaamassa verotustamme niin, että he saavat verotusoikeuden, niin meidän työmiehet ja meidän eläkeläiset joutuvat avaamaan kukkaronsa sitä varten, että Italiassa voidaan elää ja pankit voivat elää ja ottaa valtavaa riskiä, ranskalaiset pankit nimenomaan. Siinä on saksalaisia pankkeja ilmeisesti mukana, ja luulenpa, että siellä on myös belgialaisia — belgialaisista en ole niin varma, mutta saksalaisia ja ranskalaisia on varmasti. Sen takia Macron tuuletti, että olemme luoneet pysyvän velanottomekanismin, vaikka se tässä talossa tunnutaan kieltävän. Näin Macron teki, katsoin sen tiedotustilaisuuden, kun se televisiosta silloin tuli.

Tätä minä ihmettelen, arvoisa puhemies, syvästi, miksi tällaisia asioita ei suoraan sanota. Toivoisin, että joku sen sanoisi vielä lisäkseni, ja toivoisin sen olevan ministeriainiota.

Sitten tämä tulonsiirtounionin luominen. Tässä olemme luomassa tulonsiirtounionia. Kun siirrämme valtavia summia rahaa eteläiseen Eurooppaan täältä pohjoisesta, silloin teemme tulonsiirtounionin, ja se on jäsenyys sopimuksemme puitteissa kielletty asia, sitä ei voi olla, eikä voi olla sitä, että menemme takuuseen toisten veloista. Se on se no bail-out -sääntö, ja pitäisi jokaisen kansanedustajan tänä iltana nukkumaan mennessä tietää, [Jari Koskela: Kyllä!] että no bail-out -sääntö on edelleen voimassa. [Välihuutoja perussuomalaisien ryhmästä]

Ja lopuksi vielä, arvoisa puhemies: Kun on tämä valtava velkataakka, mistä on paljon puhuttu, niin kannattaa meidän kaikkien muistaa tämä reaalitalous, missä me täällä elämme ja rahaa käsittelemme, ja sitten finanssimailmassa pyörivät valtavat velat — se valtava velkamassa on yli kymmenkertainen reaalitalouteen verrattuna. Jos me alamme maksaa leipärahoilla näitä pörssisijoittajien valtavia tappioita, niin se ei tule ikinä onnistumaan. Se tie on loputon tie, ja se köyhdyttää kaikki kansakunnat yhdessä vuosikymmenessä lähes nolliin. Annammeko tämän signaalin pankkimailmaan, että te voitte porsastella niin paljon kuin sielu sietää, mutta kyllä veronmaksajalla kukkaro riittää? [Mikko Lundén: Ei anneta!] Ei missään tapauksessa sellaista pidä antaa, mutta minua harmittaa tässä tilaisuudessa se, että me kyllä puhumme kauniita sanoja elvytyksestä ja vaikka mistä, mutta itse siitä

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

isosta asiasta, johon olemme menossa ja jolla tekemässä valtavaa vahinkoa Suomelle, ei uskalla kukaan puhua. Toivon, että se päivä tulisi mahdollisimman äkkiä. [Vilhelm Junnila: Keskustan henkinen johtaja! — Jari Koskela: Tulevaisuuden tekijä!]

16.55 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Suomen kestävä kasvun ohjelma on 2,3 miljardin euron kokonaisuus, joka rahoitetaan EU:n elpymisvälineen kautta. Tässäkin salissa on kyseenalaistettu elpymisvälineen käyttö Euroopan unionin jäsenmaiden elvytystoimiin koronan aiheuttamasta taloudellisesta ahdingosta nousemiseksi. Mutta koko EU:n elpyminen on Suomenkin etu. Suomen kaltaiselle pienelle, vientivetoiselle maalle Euroopan sisämarkkinoiden toimivuus on ensiarvoisen tärkeää.

Arvoisa puhemies! Tämä 2,3 miljardin euron kokonaisuus on meille ainutlaatuinen mahdollisuus tehdä suuri käänne kohti kestävämpää Suomea ja Eurooppaa. Me vihreät kannatamme reilua muutosta eli sitä, että vähennämme päästöjä, köyhyyttä ja epätasa-arvoa samaan aikaan. Tällä ohjelmalla pystymme samaan aikaan elvyttämään koronan runtelemaa taloutta ja vauhdittamaan reilua siirtymää kohti hiilineutraalia, luonnon rikkaa ja asukkaistaan huolta pitävää Suomea. Tällä ohjelmalla panostamme puoli miljardia euroa osaamisen kartuttamiseen ja autamme ihmisiä selviämään koronan yli. Vähintään puolet rahasta käytetään ilmastokriisin torjuntaan ja vihreään siirtymään. Tärkeä lähtökohta on, ettei yksikään euro mene ilmaston tai ympäristön kannalta haitallisiin hankkeisiin.

Vihreiden tavoitteena on, että EU:n elpymisvarat käytetään kokonaisuudessaan Agenda 2030:n mukaisiin kestävä kehitystä edistäviin hankkeisiin. Tämä onkin selontekoon kirjattu. Vihreää digitaalista siirtymää tukevalla luontopohjaisilla ratkaisuilla tavoitellaan ilmastomuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista. Lisäksi tavoitteena on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikentyminen ja saavuttaa vesien hyvä tila. Tärkeää on myös se, että elvytystoimissa huomioidaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvaikutukset.

Olennaista on, että hankkeiden priorisoinnissa painotetaan myönteisten ympäristövaikutusten ohella vaikutuksia työllisyyteen, kilpailukykyyn sekä julkisen talouden kestävyys-teen. Nämä eivät ole vastakkaisia toisilleen vaan päinvastoin tukevat toinen toistaan. Teollisuuden uudistamisen ohella meidän on tuettava myös luovia aloja, matkailua ja kulttuuria, jotka ovat kärsineet ja kärsivät edelleen koronasta. Nämä alat ovat merkittäviä työllistäjiä ja luovat hyvinvointia yhteiskuntaamme.

Arvoisa puhemies! Meillä on nyt miljardin euron paikka toteuttaa energiajärjestelmän muutos, jolla irrottaudumme fossiilisista polttoaineista. Se tarkoittaa polttoon perustumatomia lämmitysjärjestelmiä sekä puhtaan energian tuotantoa ja varastointia. Biomassan laajamittainen käyttö sähkön ja lämmön tuotantoon ei ole kestävä vaihtoehto. Tähän muutokseen tarvitsemme teollisuuden uudistumista ja investointeja. Eri teollisuudenalat ovatkin jo tehneet omat hiilineutraalisuustiekarttansa, joiden toteuttamiseen tätä elpymispakettia kannattaa fiksusti hyödyntää. Tavoitteena tulee olla ilmastopäästöjen mittavan vähentämisen ja energiatehokkuuden parantamisen lisäksi uuden, vientivetoisen liiketoiminnan synnyttäminen sekä uusien työpaikkojen ja uuden yrittäjyyden luominen. Myös kiertotaloudessa piilee valtava potentiaali materiaalien uudelleenikäytön ja kierrossa pitämisen merkittävään kasvattamiseen ja uuteen työhön.

Arvoisa puhemies! Kestävä tulevaisuus edellyttää koulutukseen sekä tutkimus- ja innovaatiotoimintaan satsaamista. Osaamisen kasvattaminen on Suomen reitti takaisin kasvun tielle. Me tarvitsemme nuorillemme lisää aloituspaikkoja korkeakouluihin. Siksi on tärkeää, että koulutus, jatkuva oppiminen sekä panostukset tutkimukseen, kehitykseen ja in-

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

novaatioihin ovat tämän ohjelman yhtenä painopisteenä. Erittäin tärkeää on myös nuorten työmarkkinoille pääsyn vauhdittaminen Ohjaamo-palveluita parantamalla sekä tukemalla lastensuojelun jälkihuollon asiakkaiden aikuistumista. Meidän on nyt vahvistettava nuorten tulevaisuudenuskoa.

Arvoisa puhemies! Meillä oli jo ennen koronaa suuri haaste kasvavien mielenterveysongelmien ja hoitopääsyn ongelmien kanssa. Korona on tilannetta vain pahentanut. Mielenterveyden hoitovelkaa on purettava viipymättä. Matalan kynnyksen mielenterveyspalvelut ja terapiatakuu toisivat tähän kaivatun ratkaisun. Vihreät ovatkin esittäneet näiden palveluiden rahoittamista osana Suomen kestävä kasvun ohjelmaa.

Andre vice talman Juho Eerola: Debatten och behandlingen av ärendet avbryts. Behandlingen av ärendet fortsätter under detta plenum efter att de övriga ärendena på dagordningen blivit behandlade.

Riksdagen avbröt behandlingen av ärendet klockan 17.00.

Riksdagen fortsatte behandlingen av ärendet klockan 19.14.

Förste vice talman Antti Rinne: Nu fortsätter behandlingen av ärende 2 på dagordningen som avbröts tidigare under detta plenum.

19.16 **Jari Koskela ps:** Arvoisa herra puhemies! Euroopassa tavoitellaan ilmastoneutraaliutta vuoteen 2050 mennessä. Suomen tavoite on olla hiilineutraali vuonna 2035. Tarkoitataanko tämä, että hallitus antaa muille maille 15 vuoden mittaisen kilpailuedun, jonka aikana Suomi maksaa siitä, että muut saavat edelleen saastuttaa? Hallituksen ilmastotavoitteet ovat ylimitoitettuja, ja joillakin päätöksillä on seurauksia, joita hallituksessa ei ehkä ole mietitty. Valaisen asiaa nyt edustaja Hoskosenkin innoittamana turvetuotannon kautta.

Kun puhumme kestävästä kasvusta, on turvetuotanto merkittävässä asemassa. Hallitus tavoittelee turpeenpolton puolittamista vuoteen 2030 mennessä. Budjettiriihessä tehdyillä päätöksillä tavoite toteutuu kuitenkin jo aiemmin. Bioenergia ry:n arvion mukaan turpeenpolto on vähentynyt 75 prosenttia jo vuoteen 2025 mennessä... [8 sekunnin katkos tallenteissa]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt meillä on joku ongelma mikrofonissa, hetkinen. — Kokeilkaa puhua uudelleen.

Nytkö kuuluu paremmin?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt kuuluu, joo.

Saako tässä lisäaikaa vähän?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: No, kaksi sekuntia.

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

Kaksi sekuntia lisääikaa, no niin, sitten puhutaan nopeasti. — Budjettiriihessä tehdyillä päätöksillä tavoite toteutuu kuitenkin jo aiemmin. Bioenergia ry:n arvion mukaan turpeen poltto on vähentynyt 75 prosenttia jo vuoteen 2025 mennessä, eli alkuperäinen tavoite olisi toteutunut ilman veronkiristykksiäkin kiristyneen päästökaupan ja turpeen huonon maineen takia.

Turvekeskustelua kuitenkin pitäisi käydä kokonaisvaltaisemmin. Kyse on muustakin kuin pelkistä turpeen suorista päästöistä. Päätös lopettaa turpeenpoltto on monimutkainen kysymys. Vihreiden entisen kansanedustajan Oras Tynkkysenkin lanseeraama ajatus nettopositiivisuudesta sopii tähän keskusteluun oikein hyvin. Pitääkin tehdä päätöksiä, joilla on enemmän hyviä kuin huonoja vaikutuksia, se on sitä aitoa kestäväää kasvua. Mielestäni turpeen kohdalla vaikutuksia ei ole riittävästi tarkasteltu. Turvetyöryhmän loppuraporttiinkin julkaistaan vasta keväällä, vaikka päätökset ovat jo nyt tehtyinä.

Vaikka turvetuotanto ajetaan alas, ei turpeella tuotetun energian tarve vähene. Se on korvattava jollakin. Tällä hetkellä turvetta on korvattu ulkomaisella hakkeella. Menetämme omavaraisuuttamme ja tässä taloustilanteessa elintärkeitä työpaikkoja. Lisääntyvällä hakkeen tuonnilla joudutaan paikkaamaan kotimaista polttoturvetta, joka on parantanut puupolttoaineen käytettävyyttä ja vähentänyt kattiloiden huollon tarvetta. Uudistettavat tuotantovälineet pitää sopeuttaa hakkeen polttamiseen sopiviksi, sillä energiantuotantolaitosten on muutettava tekniikkaansa pelkästään puun polttoon soveltuvaksi esimerkiksi rikin-syöttölaitteisiin investoimalla. Vaikka puun poltto on päästökaupassa saatu laskennallisesti nollapäästöiseksi, sitähän se ei tietenkään ole, eli päästöjen laskeminen on aivan poliittista.

Kansantaloudellisesti menetämme turvetuotannon myötä ison osan omavaraisuuttamme, työllistävää, toimivaa ja maailmankin mittakaavassa hyvin hoidettua toimialaa. Useat seutukunnat ovat riippuvaisia turpeen tuotannosta ja siihen liittyvistä tuotantoketjuista. Puhutaan tuhansista työpaikoista. Suora työllistävä vaikutus on vajaa 2 000 ja välillinenkin on vajaa 4 000 henkilötyövuotta. Määrä on kuitenkin jo laskenut tällä vuosituhannella huomasti. Omavaraisuutta turpeen tuotannon alasajo nakertaa. Olisiko kriisitilanteessa edes mahdollista käynnistää tuotantoa uudelleen, kun koneet on kenties myyty ulkomaille, missä turpeeseen ei suhtauduta niin kielteisesti? Käytännössä vaarana on, että päästöt vain siirtyvät meiltä muille.

Turpeen tuotannon väheneminen vaikuttaa muuhunkin kuin polttoturpeeseen. Soiltamme nostetaan myös kasvuturvetta, joka irtoaa suon pintakerroksista. Kasvuturpeessa kasvavat kotimaiset puutarhatuotteet. Ilmastolle elintärkeä suomalainen metsänhoitokin kärsisi, sillä kasvuturpeeseen istutetaan puiden taimet, 150 miljoonaa kappaletta vuosittain. Kasvuturpeelle ei ole vielä nähtävissä järkevää korvaajaa. Ulkomailta voidaan hakea esimerkiksi kookoskuitua tai kivivillaa, mutta onko järkevää turvautua ulkolaisiin vaihtoehtoihin, jotka ovat vielä kaiken lisäksi huonompia? Kotimaisista vaihtoehtoista rahkasammal osoittaa potentiaalia, mutta sekään ei kasvuturvetta pysty kokonaan korvaamaan. Se toimii lähinnä lisänä kasvuturpeen kanssa, ja jopa rahkasammalen nosto on herättänyt vastustusta, vaikka se uusiutuu melko nopeasti.

Kolmas tärkeä käyttökohde turpeelle on kuiviketurve, jota käytetään muun muassa kotieläintuotannossa. Kuiviketurve on antibakteerista, edullista, kosteutta imevää ja helposti saatavilla olevaa. Ilman kuiviketta joutuisimme turvautumaan enemmän antibiootteihin eläintuotannossa — sitäkö me haluamme? Myöskään kuiviketurpeelle ei ole näköpiirissä ominaisuuksiltaan yhtä hyvää vaihtoehtoa. Turvallinen ja antibioottivapaa elintarviketuo-

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

tanto parantaa merkittävästi myös elintarviketeollisuuden kilpailukykyä ja luo samalla vientiä, ja me osaamme tuottaa turvallisemmin kuin kilpailijamaat. Meillä tehdään nämä asiat aina, voi sanoa, paremmin, kun saadaan kaikki tuotanto vain Suomeen.

Turve on tärkeää myös aktiivihiilen tuotannossa. Vapo avasi juuri Ilomantsiin aktiivihiiltä tuottavan tehtaan, ja uusia suunnitellaan jatkuvasti. Vaikka vain pieni osa nykyisistä turvetuotantoalueista soveltuu aktiivihiilen tuotantoon, on se kuitenkin merkittävä alueellinen työllistäjä ja tärkeä vientituote tulevaisuudessa.

Lisäksi turvetta käytetään eristyslevyjen valmistuksessa ja jopa vaatteiden ja kosmetiikan raaka-aineena.

Turpeeseen on suhtauduttu pitkään vihamielisesti. Sen tuotanto on haluttu ajaa väkisin alas, eikä tämän alasajon kaikkia vaikutuksia ole vielä edes mietitty. Turpeen tuotantoa ja sen käyttömahdollisuuksia pitää tarkastella kokonaisvaltaisesti. Tällainen yksipuolinen suhtautuminen sopii huonosti nettopositiivisuuden ajatukseen ja kestäväen kasvun toteuttamiseen, ja kuten eräs asiantuntija sanoi, tämä asia on meillä edessä ja ehkä Siperia opettaa tässä matkan varrella. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Junnila, olkaa hyvä. — Maski, edustaja Koskela.

19.21 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Vaikka kestäväen kasvun ohjelman rahoitus tuleekin EU:lta, ei vihreääkään tulevaisuutta voi ikuisesti rahoittaa velkarahalla. Kestäväen kasvun ohjelmassa mainittu ilmastonmuutoksen torjunta ja hiilineutraaliuden tavoittelu nojaa pitkälti talouden ja tuotannon uudistamiseen, energiantuotannon murrokseen sekä digitalisaatioon. On hyvä muistaa, että viennistä Suomi kuitenkin saa rahansa. Maksamme velkarahalla miljardeja elpymispakettiin, josta saamme vähemmän takaisin, ja käytämme sen elvytykseen ja investointeihin, kun ilman elpymispakettia meillä olisi enemmän rahaa käytössä.

On myös hyvä muistaa, että vaikka olemme säästyneet yritysten massiivisilta konkurssiaalloilta vielä, se johtuu pitkälti poikkeuslaista, jossa velallista ei oleteta maksukyvyttömäksi sillä perusteella, että tämä ei pystynyt maksamaan velkoja viikossa velkojen maksukehotuksesta. Tämä muutos on voimassa tuonne tammikuun loppuun, ja onneksi hallitus on muuttamassa tämän siten, että se jatkuisi tuonne aivan syyskuun loppuun saakka. Joka tapauksessa työpaikkoja tulee katoamaan, eikä elpymisvälineen vihreä siirtymä näitä kokonaisuudessaan kykene paikkaamaan.

Kestäväen kasvun ohjelmassa todetaan, että uudistuminen ja tuotantopotentiaalin kasvu edellyttävät investointeja ja että yksityisiä investointeja voidaan edistää huolehtimalla houkuttelevasta investointiympäristöstä. Aiemmin saimme esimakua Kaipolan paperitehtaan sulkemisilmoituksella. Eilen saimme uuden esimerkin siitä, kuinka houkutteleva ympäristö investoinneille Suomi on, kun Neste ilmoitti sulkevansa Naantalın jalostamon joidenkin kymmenien miljoonien eurojen säästämiseksi. Samaan aikaan omistajaohjausministeri Tuppuraisesta ei ole kuulunut yhtään mitään. Tai itse asiassa on, piti oikein tutkia: Viimeisen kahden viikon aikana ministeri Tuppurainen on kerran ottanut kantaa Nestettä koskevaan asiaan. 14. marraskuuta ministeri ilmaisi huolensa siitä, että Nesteen hallituksen jäsenten palkkiot ovat jääneet jälkeen muista yhtiöistä, ja hän on lähettänyt tästä kirjeen, että hallitusjäsenten palkkioiden korottamista harkittaisiin. Ajatelkaa — tällaista omistajaohjausta tilanteessa, jossa Neste, jonka ylivoimaisesti suurin omistaja valtio edelleen on, pis-

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

tää pillit pussiin ja duunarit pihalle. Aivan käsittämätöntä, että asioita hoidetaan näin vaemmalla kädellä.

Mitä tulee investointeihin, niin marraskuun alussa Neste ilmoitti ostavansa jalostamon Alankomaista 258 miljoonan euron hintaan. Viime vuonna Neste investoi Singaporen jalostamoon 1,4 miljardia euroa. Investointeja siis tehdään. Tämän lisäksi, kun Neste ilmoitti aloittavansa yt-neuvottelut — 14. syyskuuta — seuraavana päivänä, 15. päivä, he myivät osuutensa Nynas AB:stä, joka on tällainen yhtiö, joka tuottaa huippulaadukasta bitumia esimerkiksi Naantalın ja Porvoon jalostamon käyttötarpeisiin. Kyllä tämä vaikuttaa siltäkin osin aika suunnitelmalliselta.

Naantalın jalostamon sulkeminen tietää alihankintaketjun huomioiden lähes tuhatta työntö. Löytävätkö nämä ihmiset uuden työpaikan vihreässä siirtymässä, jota täällä on tänään peräänkuulutettu? Ministeri Lintilä, joka oli täällä aiemmin, varmasti ymmärtää tilanteen, ja odotamme häneltä paljon — ja nyt kun hän ei ole täällä paikalla enää kuulemassa, niin itse asiassa odotamme hieman enemmän. Uskon, että hän voi niin halutessaan saada tähän asiaan sen verran positiivisen lopputuloksen, että sen mukaisesti työntekijät ja Naantalın kaupunki kuitenkin pystyisivät elämään. Olisin kuitenkin odottanut, että omistajaohjausministeri Tuppurainenkin tekisi jotakin. Valitettavasti nyt näyttää siltä, että muutosturvan lisäksi duunarit on jätetty oman onnensa nojaan. Sellaista esimerkkiä antaa Nesteen ylivoimaisesti suurin omistaja eli valtio ja sen omistajaohjauksesta vastaava ministeri. Arvoisa puhemies, kyllä ketuttaa.

19.26 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Tämä Suomen kestävä kasvun ohjelman paketti, joka tässä on meillä käsittelyssä tänään, on ollut poikkeuksellisen iso asia. Se on iso asia myös siksi, kun se kytkeytyy tähän Euroopan unionin elvytysohjelmaan. Se on mittakaavaltaan valtavan suuri, mutta se on myös sisällöltään merkittävä. Tässä on kysymys siitä, että Eurooppa yhdessä pyrkii taltuttamaan koronaviruksen aiheuttamat taloudelliset seuraukset, mutta ei sillä tavalla, että me vain tukisimme vanhoja rakenteita, vaan aidosti käytetään tätä valtavaa elvytysohjelmaa uuden luomiseen, jolla vahvistetaan pitkällä juoksulla kestävä talouskasvu, kestävä kehitys ja kilpailukykyä koko Euroopan unionin alueella. Kuten me tässä nyt olemme keskustelussa jo tuoneet monesti esiin, me puhumme käsitteellä ”vihreä siirtymä” ilmastomuutoksen torjumisesta, digitalisaation edistämisestä, uudentyyppisistä teknologioista, joilla saadaan Eurooppa taloudellisessa mielessä takaisin maailmankartalle vahvana toimijana, ja Suomi sitten yhtenä osana tätä Eurooppaa pääsee hyötymään tästä maanosan tavallaan uudesta tulemisesta.

Olen hieman ihmetellyt tätä keskustelua, että tässä on ollut niin kuin riitasointua keskustelun sävyssä ennen kaikkea perussuomalaisten puolelta, kun he ovat kyseenalaistaneet tämän elvytysrahaston ja sen elvytysohjelman kokonaisuudessaan ja sen taustalla on ikään kuin ajatus suomalaisten edun ajamisesta. Kaikki — taloustieteilijät, poliittiset toimijat, yhteiskunta-analytikit — voivat todeta yksinkertaisesti sen, että kun Suomi avoimena, painavana markkinataloutena Euroopassa on niin voimakkaan vientiriippuvainen johtuen pelkästään siitä, että maamme koko on pieni, niin sille on edullista, että talouden ympäristö, yhteiset työmarkkinat, sisämarkkinat, joilla me toimimme, ovat vahvat ja toimivat ja kilpailukykyiset, jolloin se hyödyttää myös suomalaisia, vähän niin kuin Suomen elpyminen hyödyttää meidän yksittäisiä kuntia ja kaupunkeja. Eli tässä ollaan kokonaisuudessa mukana. Tätä logiikkaa kun jäi sitten miettimään... Minä taisin jo lyhyemmin tuossa aikaisemmin todetakin sen, että kun perussuomalaiset puhuvat siitä, että he vastustavat tätä

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

laajaa elvytystä, elvytyspakettia, ja samanaikaisesti he haluaisivat myöskin, että Suomi siirtyisi nettomaksajan asemastaan, että se ei voi olla ikuinen nettomaksaja unionin puitteissa, niin näillähän on tietysti yhteys toisiinsa: jos meille kävisi sillä tavalla, että elpymisohjelma ajautuisi kiville, niin se merkitsisi Suomessa poikkeuksellisen vaikeita taloudellisia aikoja. Sillä on hyvin nopeasti se seuraus olemassa, että Suomi pääsisi siitä nettomaksajan asemasta pois, nettosaajaksi. Jos tämä on se logiikka, mitä perussuomalaiset ajavat, se ilmeisesti siellä on se sisältö, niin sen suhteen täytyy sitten joka suunnalta osoittaa se, että se [Puhemies koputtaa] silti on väärä.

19.30 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tässä elpymispaketissa ei ole kysymys siitä, että Suomi saa rahaa, vaan siitä, että Suomi maksaa. Suomi maksaa 6,6 miljardia euroa ja saa 3,2 miljardia hätärahoitusta takaisin, ja tämä on se asia, joka herättää kyllä kysymyksiä. Se tuntuu sille, että mukamas annetaan ja sitten... — Anteeksi, ääni menee. — Se kuulostaa sille, että me kyllä annamme mutta sitten mukamas aavistuksen verran myös saamme, eli vähän niin kuin hölmöläisen matonteko on tässä kysymyksessä.

Arvoisa puhemies! Täällä nousi tuossa keskustelussa esiin sosiaali- ja terveydenhuolto ja erityisesti se, että elvytysrahalla mahdollisesti voisi sitten hoitaa tätä korona-ajalta kertynyttä hoitovelkaa. Tämähän on erittäin tärkeä asia, mutta yksi hyvin tärkeä seikka jää kyllä keskustelussa sanomatta, ja se on tämä hoitajien tilanne, ei ainoastaan meillä Suomessa vaan koko Euroopassa ja koko maailmassa, eli on aika katsoa siihen hoitajaan, joka siellä koronan keskellä nyt sitten hoitaa niitä ihmisiä. Työ- ja elinkeinoministeriö on — juuri tuossa tiedotusvälineistä luin — tehnyt tällaisen sovelluksen, jolla voidaan kutsua ja velvoittaa kymmeniätuhansia terveydenhuollon reserviläisiä ja eri alan koulutuksen omaavia ja saaneita töihin, eli mikäli valmiuslaki olisi tulossa, niin sitten voitaisiin henkilöstöä edellyttää tulemaan töihin. Siellä ovat muun muassa lääkärit, hammaslääkärit, sairaanhoitajat, terveydenhoitajat, laboratoriohoitajat, fysioterapeutit, röntgenhoitajat, proviisorit, farmaseutit ja lähihoitajat.

Eli olisiko aika ruveta puhumaan siitä, että elvytysrahaa voisi käyttää hoitajien koronaliisään? Minä näkisin, että meillä tulee olemaan tosi suuri ongelma siinä, mistä me löydämme näitä hoitajia. Paitsi että hoitajia on itse sairastunut, he myös ovat oman henkensä uhalalla siellä töissä hoitamassa potilaita, sairastuneita potilaita — ei ainoastaan koronapotilaita, vaan myös kaikkia muita, koska ihmiset sairastavat ja terveydenhuolto pyörii siellä päivästä toiseen — niin että olisiko aika palkita heitä jollakin tavalla? Minä näkisin, että pitäisi, ja kyllä koen sillä tavalla, että perussuomalaisten eduskuntaryhmä on se, josta nämä äänet liittyen hoitajien tilanteeseen ovat tulleet. Me olemme pitäneet täällä ääntä siitä, että ei korona taitu sillä, että siellä hoitaja tekee työnsä, vaan sillä, että hoitaja jaksaa tehdä työnsä, saa työstänsä ansaitsemansa palkkion ja kannusteen myös ja uskaltaa mennä sinne työmaalle. Hoitajapula tulee olemaan kyllä tässä edessä, jos tämä kriisi vielä pitkittyy. Monet ovat myös äänestäneet jaloillaan ja lähteneet pois alalta, koska kyllähän alalla on tällä hetkellä pelottavaa.

Arvoisa puhemies! Täällä on myös noussut esille tämä Agenda 2030. [Puhemies koputtaa] Siellähän on 17 erilaista tavoitetta, ja siellä tavoite 3 on — jos, arvoisa puhemies, vielä sallitte tämän — maininta tarttumattomien tautien ennaltaehkäisystä ja hoidosta ja edistamisestä siten, [Puhemies koputtaa] että terveys ja hyvinvointi edistyvät. Tämä on hyvä tavoite, ja esimerkiksi lakialoitteeni liittyen suolistosyöpien seulontoihin liittyy tähän: tarttumaton tauti, joka pitää pysäyttää.

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

19.33 **Mats Löfström r:** Ärade herr talman! Återhämtningsfonden är viktig för att hålla ihop Europa och den Europeiska unionen i en tid då internationellt samarbete sätts på prov. Alla länder har drabbats hårt av coronakrisen, men vissa har drabbats hårdare än andra. Det är viktigt att säkerställa att ingen går under på grund av krisen eftersom det i så fall kan dra med sig mycket större värden och också värderingar.

Finland är ett exportberoende land. Vi kan inte finansiera vår välfärd utan vår export. Vi har världsledande företag inom fartygsmotorer, hissar, hamnutrustning, lyftkranar, telekommunikation, propulsionssystem, gruvmaskineri och massor av andra områden. Dessa är helt beroende av vår export. Dessa bolags försäljning i Finland handlar ofta bara om enstaka procentenheter av deras totala omsättning. Över nio tiondedelar av deras business kommer oftast från andra platser i världen. Trots det är bolagen registrerade i Finland, de betalar samfundsskatt till Finland, har sin forskning och innovation här. Dessa företag och alla de hundratusentals arbetsplatser som skapas av dem och deras underleverantörer behöver ha en värld som är öppen för business och där det finns klara spelregler. Finland är egentligen för litet för dessa företag, men de kan ha Finland som bas eftersom Finland är en del av den Europeiska unionen och genom att de får ta del av den inre marknaden.

Det här gäller också vissa åländska företag. Vi har medicinska företag, som bland annat herr talman har varit och besökt, vars produkter till 99 procent går på export, inte bara från Åland utan från hela Finland. 99 procent av produkterna som produceras här i Finland av finländska och åländska händer går alltså på export. Det är någonting som vi kan vara stolta över, men det är något som vi inte kan ta för givet. 99 procent av deras marknad skulle försvinna om deras exportmöjligheter inte kunde tryggas. Om vi inte har en inre marknad i Europa som utgör 60 procent av finländska företags export äventyrar vi deras företagsverksamhetsmöjligheter. Därför måste vi slå vakt om den inre marknaden och hålla ihop Europa. Det är också värt att betala för, och det betalar sig tillbaka, för vi får mycket mer tillbaka per år i ekonomisk aktivitet och arbetsplatser än den medlemsavgift till EU som vi årligen betalar.

Ärade herr talman! Protektionismen växer i världen, och det finns platser som skulle önska att Europa och EU skulle misslyckas och att den inre marknaden skulle falla sönder. Det skulle också försvaga Finlands företag och Finland. Det är inte i vårt intresse. Av den anledningen är det viktigt att den här återhämtningsfonden skapas av EU, så att ingen annan i världen skapar den för vissa av Europas länder och på så vis lyckas splittra Europa. Av den anledningen är det motiverat att Finland är nettobetalare till den här återhämtningsfonden.

Jag — och jag tror att alla här i salen — hade önskat att vi inte hade en situation där coronaviruset slår sönder vår ekonomi och där vi behöver överväga den här typens åtgärder, men vi kan inte påverka den saken. Vi måste bara agera utifrån de förutsättningar som finns, och det skulle vara oansvarigt att inte vara med. Det skulle också vara att skjuta oss själva i foten.

Med det sagt är det viktigt att betona att den här typens stödpaket är en engångssatsning. Det är enorma belopp vi talar om, även om det är hanterbart för Finland, men det skulle inte vara hanterbart om det skulle bli regelbundet återkommande. Av den anledningen är det också viktigt att hela Europa uppskattar den här insatsen som EU lyckats skapa tillsammans på EU-nivå och där vissa länder är betydande nettobetalare.

Den här fonden är av exceptionell natur, men det är också en exceptionell kris som kräver exceptionella åtgärder. De länder som är nettomottagare av hjälpen behöver därför ock-

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

så vara tacksamma för det stöd man får. Jag är glad att vi från Finland kan vara med och ge den hjälpen, också för vårt gemensamma bästa, men det är viktigt att man uppskattar det och överallt i Europa förstår att detta inte är en enkel uppoffring för alla medlemsländer att göra eftersom alla medlemsländer kämpar med arbetslöshet och enorma effekter av coronapandemin. Men vi gör detta för att slå vakt om Europas framtid och att den ska vara ljus.

Ärade herr talman! EU är en union av värderingar, inte en bankautomat. Vissa länder måste därför sluta behandla EU som en penningssäck samtidigt som man monterar ner domstolars oberoende, inskränker medias frihet och inskränker medborgares grundrättigheter. Då fonden behandlas samtidigt som långtidsbudgeten är det därför viktigt att vi fortsätter trycka på hårt för att rättsstatsprincipen måste vara ett villkor för att få EU-medel. Här vill jag tacka regeringen för att man har försvarat rättsstatsprincipen och uppnått vinster i förhandlingarna. EU är en gemenskap som bygger på demokratiska värderingar, och då måste vi också stärka de verktyg vi har för att trygga rättsstatsprincipen i EU-länderna också efter att medlemsländerna har blivit medlemmar, inte bara i anslutningskriterierna. — Tack.

19.45 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Vielä muutama huomio tästä Suomen kestäväen kasvun ohjelmasta. Olen edellisessä puheenvuorossani pääosin sanonut, mitä tästä asiasta ajattelen, mutta vielä muutama asia täsmennyksenä.

Ensinnäkin se, että kun meille nyt on markkinoitu tässä viime aikoina tämän elvytysrahaston hyvyttä ja toimivuutta, niin olen sitä vahvasti koko ajan epäillyt, ja se iso epäily lähti jo viime kesänä. Ihmettelin suuresti, kun hallitus neuvotteli silloin EU:ssa tästä paketista. Sehän valmistui 21. päivä heinäkuuta. Silloin olisi pitänyt eduskunta kutsua heti koolle tästä asiasta päättämään. Menettelytapana tämä on täysin oudoksuttava, suorastaan pelottava, että eduskunta, joka tämän asian päättää, ei vielääkään ole päässyt äänestämään, mitä tässä tehdään. Meillä puhutaan joka toisessa istunnossa täällä hyvin sydäntäsärkeviä puheenvuoroja parlamentarismen tärkeydestä ja demokratian toimivuudesta. Eduskunta on päättämässä Suomen itsenäisyyden historian ehkä tärkeimmästä asiasta, ja kertaakaan ei ole vielä edes äänestetty. Siis tässä on kysymys Suomen taloudellisesta itsenäisyydestä, ihan varmasti.

Nyt jos me annamme Euroopan unionille mahdollisuuden verotusoikeuteen, mahdollisuuden siihen, että me olemme heidän takaajiaan heidän valtaville lainoilleen — kuten sanoin, finanssimaailmassa pyörivä rahasumma, se valtava rahamassa, on ainakin kymmenen kertaa suurempi kuin reaalitalous — ikinä ei pystytä veronmaksajien rahoilla tätä aukkoa täyttämään, ei koskaan. Kysymys on niin valtavista summista, että Suomen kansallisarallisuus ei riitä 1 promilleen siitä, mitä siellä pyörii rahoja. Tämä joukkovelkakirjahysteria on tehnyt sen, että siellä on tehty bittirahaa niin valtavasti. Jos niitä aukkoja sitten veromarkoilla ja veroeuroilla ruvetaan peittämään, niin ei onnistu, se on tuhoon tuomittu yritys. Ja se veronmaksajien rahan sinne työntäminen on mielestäni erittäin, erittäin väärin. Kyllä niistä rahoista, mitä työntekijät ansaitsevat palkallaan tai yrittäjä yritystulollaan tai eläkeläinen eläkkeellä, tuleva verokertymä pitää käyttää suomalaisten hyväksi. Tällainen keinottelu, jolla lähdetään tukemaan huippusuurten pankkien sijoitusseikkailujen valtavia vahinkoja, on niin vastenmielistä minulle, että minä en voi sitä mitenkään hyväksyä. Ja tulin sanomaan vielä kerran sen, että tämä on eduskunnan arvovallan kannalta erittäin alentavaa, että tällaiseen menettelyyn tämä talo suostuu.

Sitten tähän oikeudenmukaisen siirtymän rahastoon. Ja kun puhutaan turpeesta ja tässä pari puheenvuoroa edellä oli tässä asiassa vahvasti sitä mieltä, että se on puhallus, niin sitä

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

se juuri on. Edustaja Harjanne oli siinä aktiivina lopettamassa turvetta, mutta mitä tulee tilalle? Ei mitään. Meillä on märät talvet. Me kaikki tiedämme sen, että Suomen talvet tulevat olemaan vesisateisia, jatkuvasti vettä sataa ja on märkää. Se energiapuu, mitä moni kuvittelee saavansa metsästä tänä päivänä, on niin märkää, että se ei pala. Laitetaanko sinne kevyttä polttoöljyä sekaan vai laitetaanko kivihiiltä? Mitä tekee diplomi-insinööri Harjanne? Hän on energia-alan huippuasiantuntija. Tällainen toiveella eläminen ja hurskastelu on melkein kuin sama asia kuin pikkupojalle lupaisi, että kyllä minä joululahjaksi auton ostan, eikä sitten ostakaan. Olen tästä niin suutuksissani, että täällä viljellään tällaisia turhia toiveita, joilla ei ole mitään todellisuuspohjaa, ja sitten luvataan, että JTF-rahastosta korvataan jotakin. Ei varmasti tule penniäkään. Se 422 miljoonaa taitaa olla se koko summa, mikä JTF-rahastosta tulee. Jos siitä saadaan turveurakoitsijoille joku korvaus, se on joku kurssin pätkä. Yksi turveurakoitsija soitti minulle. Hänellä on 4,5 miljoonan euron omaisuus, joka menettää arvonsa. Kertokaa, arvoisa Vihreän liiton edustaja, mistä te sen korvaatte. Se kaikki menee. Turhat puheet siitä, että korvataan JTF-rahastosta, on syytä nyt lopettaa. Kyllä kansanedustajalla pitää olla vastuu Suomen tulevaisuudesta, eikä täällä voi puhua höpöjä. Kyllä minä olen siitä hyvin pahoillani, että tällaista joutuu vielä vanhoilla päivillä näkemään. Jos te jonain päivänä edes tosiasiat tunnustaisitte, mutta sekin näkyy olevan vaikeaa, kun te sanotte, että innovatiivisilla muodoilla lämmitetään. Millä ihmeellä me lämmitämme, kun ei ole mitään polttaa? Nyt tällä hetkellä palaa kattiloissa tukkipuuta. Sekö on teidän mielestänne, arvoiset Suomen kansanedustajat, oikein? Hallitus on sen nimenomaan vääräksi todennut, sitä ei saa tehdä.

Tämä on täydellistä äänten kalastelua, populismin äärilaitaa, josta olen äärimmäisen vihainen — en tarkoita missään negatiivisessa mielessä, vaan harmitukseni määrä on valtava. Ja sitten me puhumme muka Euroopan tulevaisuudesta, keinoista, joita ei ole olemassa, ja koko järjestelmä perustuu valtavalle velanotolle. Sen tautta piti nyt tämä elvytyspakettikin luoda, että Saksa pelastaa Ranskan, ja velanotto jatkuu. Tällainen talouspolitiikka johtaa Suomen erittäin kaltevalle pinnalle, ja sinne ei saa missään nimessä mennä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia, ja muistakaa maski mennessänne.

19.50 Atte Harjanne vihr: Arvoisa puhemies! Palaan edustaja Hoskosen käsittelemään turpeeseen vähän myöhemmin, mutta tähän alkuun totean, että itse asiassa yksi syy siihen, miksi märkiä ja sateisia talvia on enemmän nykyään kuin aikaisemmin, liittyy siihen, että me olemme lisänneet ilmakehään aivan liikaa hiiltä. Eli tässä on aika pitkiä prosesseja ja polkuriippuvuuksia, joita pitää katkaista. Minä luulen, että meillä on itse asiassa aika samantyyppinen analyysi siitä, että se puubiomassa ei nimenomaan riitä korvaamaan kaikkea turvetta.

Käsillä oleva Suomen kestävän kasvun ohjelma kuvaa, kuinka hallitus kaavailee, että EU:n elpymispaketin rahoitus täällä käytetään. Sen sisältämillä uudistuksilla ja investoinneilla on tarkoitus vauhdittaa ilmastonmuutoksen torjuntaa, parantaa tuottavuutta ja vahvistaa talouden kasvupotentiaalia sekä nopeuttaa tarpeellisia rakennemuutoksia työllisyysasteen nostamiseksi sekä tuotannon ja kulutuksen saamiseksi kestäväälle perustalle. Tässä hän siis tehdään juuri sitä, mitä nyt pitääkin: elvytetään koronaviruksen heikentämää taloutta niin, että samalla vauhditetaan väistämättömän tarpeellista ekologista jälleenrakennusta ja uudistetaan talouden rakenteita. Tätä myös asiantuntijat ovat esittäneet ja tarpeellisena ja perusteltuna pitäneet.

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

Kestävän kasvun ohjelman painopisteistä kaikkein tärkein on rakennemuutosta tukeva vihreä siirtymä. Lopulta vain ekologisesti kestävä talous voi olla kokonaisuudessaan kestävä talous. Onkin hienoa ja tärkeää, että ohjelmarahoituksessa noin puolet ollaan jyvittä-mässä tähän vihreään siirtymään, mutta jotta hommassa on järkeä, niin on tietysti tärkeää, ettei siitä toisestakaan puoliskosta rahoiteta kestävä siirtymän kanssa ristiriitaisia asioita.

Yksi tärkeä kohde tässä on kaukolämmön tuotanto. Nyt kaukolämpö tuotetaan pääasias-sa polttamalla, ja poltosta yli puolet on pohjimmiltaan kestäväntöntä fossiilista energiaa ja turvetta. Kestävä metsäbiomassa ei tosiaan riitä korvaamaan kaikkea tätä, ja laajeneva puu-bioenergian käyttö uhkaa hiilinielujen varastoja, metsäluontoa meillä ja maailmalla sekä biotalouden kehittämistä kohti korkeampaa jalostusastetta.

Tähän ongelmaan tarttuminen vaatii julkista rahoitusta. Polttoon perustumattomat ja muut kestävät vaihtoehdot sinänsä pitkälti tunnetaan: erilaiset lämpöpumput ja -varastot mukaan lukien maalämpö eri syvyyksistä, hukkalämmöt, suora sähkölämmitys, boilerit, synteettiset polttoaineet ja ydinkaukolämpö. Kaikkia näitä on syytä edistää. Haasteena on näiden teknologioiden riittävän nopea skaalaaminen, ja siihen tämä ohjelma on oiva väli-ne. Toki tuen rinnalla tulee huolehtia, että sääntely ja markkinaohjaus ovat polttoa korvaa-vien vaihtoehtojen osalta kunnossa. Sähkön kasvava osuus lämmöntuotannossa korostaa myös entisestään tarvetta riittävälle päästöttömän sähkön tuotannolle.

Arvoisa puhemies! Tämä selonteko on tärkeä paikka keskustella parhaiden elvytyskoh-teiden valinnasta ja Suomen talouden kestävyyskehittämistä. Samalla näitä ohjelmia valmistellaan nyt pitkin EU:ta, joten tässä on hyvä hetki keskustella myös elvytyspolitiikan eurooppalaisista suuntaviivoista. Kuten todettua, EU-tason koordinoitu elvytys on erit-täin perusteltua ja tarpeen, ja myös Euroopan komissio on aivan oikein korostanut ekolo-gisen kestävyyskehittämistä elvytyksessä. EU:n energia- ja ilmastopolitiikkaa vaivaa kuitenkin edelleen osin vinoutunut suhtautuminen eri energiamuotoihin, erityisesti ydin-voimaan, mikä näkyy sitten esimerkiksi JTF-instrumentissa ja niin sanotussa kestävä ra-hoituksen taksonomiassa. Tätä nosti esiin viimeksi tänään TEMin energiaosaston osasto-päällikkö Riku Huttunenkin kolumnissaan. Toivoisin erittäin painokkaasti, että hallitus ajaa vahvasti tiedepohjaista ja teknologianeutraalia linjaa unionissa ja sen energia- ja il-mastopolitiikassa. Siinä päästöjen ja biodiversiteetin suojelun täytyy olla keskiössä.

Arvoisa puhemies! Kaiken kaikkiaan tämä kestävä kasvun ohjelma on tervetullut, tar-peellinen, perusteltu ja hyvin valmisteltu. Ratkaisevan tärkeää on tietysti vielä se, että tä-män puitteissa rahoitettavat käytännön hankkeet valitaan fiksusti. On sinänsä ihan perus-teltua olla huolissaan julkisesta velasta, mutta se on kovin onttua, jos ei samaan aikaan tun-nusteta sitä merkittävää, paljon vaarallisempaa ja vakavampaa ilmasto- ja ekologista vel-kaa, jota me keräytämme tuleville sukupolville. Ilmasto ja luonto eivät odota, ja tällainen kertaluonteinen elvytysruiske on välttämätöntä kohdistaa oikein ja kestävä tulevaisuutta rakentaen.

19.55 Mikko Lundén ps: Arvoisa herra puhemies! Ihan muutama sana vielä tästä elpy-mispaketista. Tahdon kiittää edustaja Hoskosta, että hän puhui todella hyvin äskenkin.

Elpymispaketissa ei ole kyse siitä, että Suomi saisi EU:lta rahaa. Kyse on siitä, että Suo-mi maksaa elpymisrahastoon arviolta 6,6 miljardia euroa ja voi vastaanottaa hätärahoitusta 3,2 miljardia euroa. Suomi siis maksaa 3,4 miljardia euroa muiden jäsenmaiden talouden elvyttämisestä ja saa pienemmän osuuden oman taloutensa elvyttämiseen. Kaiken tämän

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

niin sanotun hyvän diilin lisäksi, kuin kirsikkana kakun päälle, Suomen omaan käyttöön palautuvat rahat on korvamerkitty niin, ettei Suomi voi päättää vapaasti niiden käytöstä.

Sitten vielä muutama sana. Toiseksi selonteosta käy ilmi, että elpymis- ja palautumistukivälineen enimmäissaannon suuruuteen liittyy epävarmuutta. Joissakin kohdissa haarukka on jopa puolet summasta. Nopeasti laskettuna alimpien ja ylimpien summien erotus on miljardien luokkaa. Hyvä hallitus, tahtoisin tiedustella ja tiedustelen varmaan myöhemminkin tätä asiaa, onko kerrottu 3,2 miljardin summa, jonka selonteon mukaan Suomi voi vastaanottaa, korkein teoriassa mahdollinen summa? Mitä takeita teillä on suomalaisille veronmaksajille siitä, että edes tämä summa toteutuu? Voisitteko joskus kertoa, kuinka paljon Suomi saa rahoistaan takaisin huonoimmassa mahdollisessa tilanteessa?

19.57 Mats Löfström r: Ärade talman! Det är viktigt att vi använder pengarna i den här återhämtningsfonden också till grön omställning, digitalisering och för att stärka konkurrenskraften, för det är en överlevnadsfråga för vårt klimat och för att vi ska hänga med i utvecklingen. Det är också sådant som betalar sig tillbaka på sikt. Det är också investeringar som, om de utformas på rätt sätt, kan stärka både Finland och finska företag att vara en del i ett starkare Europa. Därför måste fondens pengar användas till investeringar för omställning och resiliens, inte för konsumtion.

Ärade herr talman! Åland och finansministeriet har haft en mycket konstruktiv kontakt och snabbt hittat bra lösningar så att Åland får sin andel av fondens stöd i relation till vår befolkningsstorlek, nämligen 0,54 procent, vilket betyder cirka 13 miljoner euro av den här återhämtningsfonden. Det är viktiga pengar för Åland som har drabbats oerhört hårt på grund av coronapandemin som har slagit alldeles särskilt mot sjöfart, turism och service som är viktiga industrier på Åland.

Åland kommer också uppgöra ett eget program för hur pengarna ska användas, vilket är mycket bra och underlättar handläggningen både på Åland och för helheten. Jag vill tacka regeringen och framför allt finansministeriet och tjänstemännen där för den konstruktiva kontakten med Åland som är ett föredöme för hur den här typens frågor ska diskuteras med Åland.

Ärade talman! Jag vill också lyfta på hatten överlag för regeringens goda förhandlingsresultat gällande hela återhämtningsfonden. Även om Finland inte formellt hörde till gruppen länder där Danmark, Nederländerna, Sverige och Österrike var pådrivande, var det fint att se statsministern delta i möten med de länderna. Jag upplever att Finland gjort en avgörande insats för att säkerställa att man hittat en balans mellan hela EU:s intressen och den så kallade sparsamma fyran. Det gjorde också att andelen rena bidrag kunde minskas med över 100 miljoner euro och låneandelen i stället blir större, helt i enlighet med de riktlinjerna som riksdagen önskade och ville att regeringen skulle driva på i Bryssel.

Samtidigt lyckades vi också få in de starka skrivningarna om rättsstatsprincipen i långtidsbudgeten, vilket är en oerhört stor framgång. Det tror jag på sikt är en existens- och överlevnadsfråga för EU. EU är inget utan demokrati, frihet och grundläggande rättigheter, våra värderingar. Vi måste därför slå vakt om rättsstatsprincipen, men det har tidigare varit svårt att hitta just de instrumenten för de sakerna här tidigare. Nu har det lyckats och det måste vi hålla fast vid. Vi kan därför inte ge efter till Polen och till Ungern för deras utpressning i den här frågan på något sätt. De länderna är bara nettomottagare. Att förbinda sig till grundläggande rättigheter som man redan förbundit sig till i anslutningen till EU kan inte vara för mycket begärt för att kunna få ta del av EU-medel, och det undergräver inte på

Punkt i protokollet PR 155/2020 rd

något sätt de ländernas eller något annat lands suveränitet. Det är frivilligt att ansöka om medlemskap och att vara medlem i EU. Därför måste EU också hålla fast vid de demokratiska värderingarna. Dem får vi aldrig kompromissa med.

Riksdagen avslutade debatten.

Ärendet remitterades till finansutskottet, som kommunikationsutskottet, jord- och skogsbruksutskottet, kulturutskottet, social- och hälsovårdsutskottet, ekonomiutskottet, framtidsutskottet, arbetslivs- och jämställdhetsutskottet och miljöutskottet ska lämna utlåtande till.